DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
MAY 22

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Volume LXI Nr. 20 (5480) **2010. gada 22. maijs – 28. maijs**

ALAs 59. kongress Sanfrancisko Latvijas neatkarības atjaunošanas 20. gadadienas priekšvakarā

Foto: Emīls Elstiņš

Sarma Liepiņa Muižniece

Kultūra un kafija

ALAs 59. kongresa otrā dienā, 1. maijā, ALAs Kultūras fonda vadītāja Sarma Muižniece Liepiņa jau pulksten pusastoņos no rīta aicināja uz „kultūrālu kafiju" – noskatīties pārskatu par KF atbalstītajiem projektiem. ALAs Kultūras fonds vāc ziedojumus atsevišķi un, par spīti grūtajiem saimnieciskajiem apstākļiem, ALAs Kultūras fondam iesūtītie ziedojumi 2009. gadā bijuši $28 902, apmēram par 2000 dolariem vairāk nekā 2008. gadā, un KF varēja piešķirt $31 200 sešpadsmit projektiem un komponista Aleksandra Okolo-Kulaka piemiņas fonda stipendijai. To saņēma jaunā, 1980. gadā dzimusī komponiste Anita Mieze, vairāku interesantu kompoziciju autore, patlaban mācās Šveicē. S. Muižniece Liepiņa atgādināja, ka ALAs Kultūras fonds darbojas Amerikas latviešu apvienības paspārnē kopš 1951. gada; tā prezidijā ir ALAs Kultūras fonda priekšsēdis/-e, ko ievēl ALAs kongresa delegāti, un viņas vietnieki – šogad Latviešu institūta vadītājs Arvīds Bļodnieks, ALAs Izglītības nozares vadītāja Anita Bataraga, ALAs Kultūras nozares vadītāja Iveta Felzenberga un KF padomnieks Dr. Tālivaldis Bērziņš. Kultūras fonds vāc ziedojumus atsevišķi un piešķiŗ līdzekļus latviešu kultūras un izglītības projektu atbalstam ASV un Latvijā. Jauni projekti jāpiesaka līdz 2010. gada 1. augustam.

Tie kongresa dalībnieki, kuŗi ieraduši celties līdz ar cīruļiem, paņēma kafijas krūzīti vai, klēpī turot brokastu šķīvi, ar interesi noskatījās apmēram 10 minūšu gaŗu filmu, kuŗā bija redzami mākslas un dzejoļu grāmatu vāki, ainas no Dziesmu svētku un citām teātŗu izrādēm, Sietlas mākslas dienu attēli, mūzikas tvarti, mākslas izstādes katalogi – vēl daudz ko citu KF atbalstījis pēdējos gados. Ainas uz ekrāna papildināja mūzika no pieciem tvartiem, kuŗu izdošanu arī veicinājis Kultūras fonds. KF 2009. gadā 1900 dolaru piešķīra Alekša Dankera un Nikola Bāra projektam *Spoken: The Latvian Living History Project* – intervijām ar latviešiem ASV, ko ievietos *You tube*. Abiem jauniešiem ir filmu darbinieku profesionāla izglītība. Viņi intervējuši Losandželosas latviešus Kārli Dankeru un Gunti Lindi un citus, kuŗi angļu valodā pastāsta, kāpēc un kā viņi kaŗa beigās atstāja Latviju. A. Dankers aicināja ikvienu iesūtīt intervijas, ar tām varēs papildināt jau esošās. Par šo filmu bija visvairāk pārrunu un arī jautājumu, katrā ziņā visiem tā likās iespaidīga, un tika uzslavēti uzņēmīgie jaunieši, kuŗi ķērušies pie šī nozīmīgā darba.

ALAs jaunās valdes kandidāti

Kongresa trešā darba posma turpinājumā delegāti iepazinās ar ALAs valdes kandidātiem. **Valdes priekšsēža amatam** atkārtoti bija nominēts **Juris Mežinskis**, ārsts, diplomēts psīchologs, tātad labi pazīst vīriešu un sieviešu dabu, vēl aizvien strādā pilnu darba laiku *Veterans Affairs Medical Center*, Sinsinati, Ohaijo pavalstī, lasa lekcijas, palīdz atbrīvoties no kaitīgiem ieradumiem, dažādām atkarībām, ir daudzu zinātnisku publikāciju autors, 40 gadu precējies ar pievilcīgo Patrīciju. Viņa pavada vīru braucienos gan uz Latviju, gan Amerikas latviešu centriem un piedalījās arī kongresā. Abu dēls Matīss dzīvo un strādā Latvijā. Juŗa Mežinska vaļasprieks – gaŗgabalu skriešana, kuŗu laikā var izdomāt lielas domas gan par Amerikas latviešu apvienību, gan darbu medicīnas centrā. J. Mežinskis ALAs valdē strādājis daudzus gadus, bijis Aprūpes nodaļas vadītājs.

ALAs Izglītības nozares vadītājas amatam atkārtoti bija nominēta **Anita Bataraga**, šo nozari viņa vada divus gadus, pēc profesijas skolotāja, bet jau 18 gadu viņas darbavieta ir *American Latvian Shipping Line*, lai varētu strādāt mājās un vairāk laika veltīt saviem trim bērniem, kuŗi visi runā latviski. Anita astoņus gadus strādājusi Ņudžersijas latviešu skolā, arī Īkšķīšu nometnē. A. Bataraga uzsvēra, ka nepieciešams lielāku vērību pievērst skolēnu valodas uzlabošanai, ko var panākt, lasot grāmatas un tās pārrunājot.

Aiva Ieviņa, kandidāte ALAs sekretāres amatam, nebija ieradusies.

Foto no personiskā archīva

Aiva Ieviņa

(Turpināts 8. lpp.)

PBLA IZGLĪTĪBAS SEMINĀRS RĪGĀ

PBLA Izglītības padome aicina visus ārzemēs strādājošos latviešu skolotājus un izglītības darbiniekus uz semināru Rīgā **12. un 13. jūlijā**. Seminārs sāksies tieši pēc Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem, kas notiks Rīgā no 6. līdz 11. jūlijam. Semināra norises vieta: Rīgas Skolēnu pils, K. Barona ielā 99.

Seminārs iecerēts kā iespēja skolotājiem un citiem izglītības darbiniekiem no visas pasaules satikties, dalīties pieredzē, uzzināt kaut ko jaunu par mācību metodiku, iepazīties ar jaunu mācību vielu, ko izmantot valodas mācībā un citās stundās. Laipni lūgti arī vecāki, tāpat citi, kas interesējas par latvisko izglītību ārpus Latvijas. Seminārā piedalīsies un nodarbības vadīs profesionāli paidagogi no Latvijas, ASV un Austrālijas.

Pārziņus uzrunās Andra Zommere, skolotāja ar lielu pieredzi pārziņa darbā ASV, kā arī ar skolotājas pieredzi Latvijā. Andra ilgus gadus ir vadījusi pilna laika latviešu bērnudārzu "Pasaciņa" Kalamazū, strādājusi Internacionālā skolā Ķīpsalā un pašlaik ir pārzine *St. Augustine Cathedral School*, katoļu pamatskolā Kalamazū. Andras vērtīgā pieredze daudzus gadus vadības darbā var skolu vadītājiem sniegt jaunu, svarīgu informāciju par to, kā veiksmīgi ieviest skolā efektīvu struktūru – tādu, kur ir tradicijas, kur vecāki ar prieku un pienākuma apziņu piedalās to lēmumu pieņemšanā, kuŗi skaŗ skolas dzīvi.

Savā bagātīgajā paidagogu pieredzē dalīsies arī Baiba Jurjāne un Arita Lauka; abas ir bijušas metodiķes un skolotājas Internacionālā skolā Ķīpsalā, tagad vada skolotāju kursus Latvijas skolotājām, kā arī privāto pirmsskolu "Maziņš kā jūra" Rīgā. Baiba ir no Kanadas, kopš 1997. gada dzīvo Latvijā, Arita - paidagoģe no Latvijas un arī vada *International Baccalaureate* seminārus visā Eiropā.

Latvijas skolotājas Dace Anstrate un Anita Šaltāne skolotājus iepazīstinās ar bilingvālo metodiku, ko Latvijā lieto mazākumtautību skolās. Dace ir latviešu valodas un literātūras skolotāja Jelgavas speciālajā pamatskolā, kā arī vada LAT2 kursus skolotājiem un vecākiem. Anita ir Salaspils 2. vidusskolas direktora vietniece mācību darbā, ģeografijas un ekonomikas skolotāja. Abas ir izstrādājušas vairākus metodiskos un mācību līdzekļus.

Karīna Jaunalksne ir vācu valodas skolotāja Melburnā, Austrālijā, ar lielu pieredzi. Ilgus gadus mācījusi Melburnas latviešu skolā "Daugava". Valda Jefimova ir pamatskolas skolotāja Melburnā ar īpašu speciālitāti – lasītmācīšanu bērniem, kuŗiem vajadzīga īpaša palīdzība. Valda ilgus gadus mācījusi latviešu valodu arī Melburnas latviešu skolā "Daugava". Iesais_ tot klātesošos praktiskās nodarbībās, Karīna un Valda pastāstīs par metodēm, kā iesaistīt skolēnus mācībās (angliski *student engagement*), kā arī par atšķirīgiem veidiem, kā skolēni vislabāk apgūst informāciju (angliski *thinking curriculum*).

Būs vēl citi referenti, paneļdiskusijas, kā arī paredzēts mācību grāmatu tirdziņš. Seminārs būs bez maksas, bet da_ lībniekiem ceļojuma izdevumi un maksa par apmešanos jāsedz un jākārto pašiem. Vakara cēliens abus vakarus paredzēts folkklubā "Ala" Audēju ielā Vecrīgā, kur semināra dalībnieki varēs neformālā gaisotnē turpināt sarunas.

Interesenti uz semināru var pieteikties, sūtot e-pastu Dainai Grosai - daina@gross.id.au līdz 31. maijam, un mēs jums izsūtīsim pieteikšanās veidlapas.

Tiksimies vasarā Rīgā!

Daina Grosa,
PBLA IP
semināra koordinātore

PĀRDOD
83 ha iekoptu lauksaimniecības zemi Latvijā, Valkas pagastā.
Aptuvenā cena - 1900 $/ha.
Mob. +371 28636662,
+371 29216399,
zskalniesi@inbox.lv

Latvian newspaper

LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN; 2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - **redakcija@laiks.us**
Kantoris ASV:596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolaros: 1 gadam US $ 130.00;
6 mēn. US $ 75.00; 3 mēn. US $ 42.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora
Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)
6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Redaktori Kanadā:
Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5
Mārtiņš Štauvers: tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca,
104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1

ABONĒJIET LAIKRAKSTU

LAIKS

"LAIKA" abonements **ASV** maksā:	3 mēnešiem	US **$42,-**
	6 mēnešiem	US **$75,-**
	1 gadam	US **$130,-**
	Gaisa pasts 1 gadam **ASV**	US **$215,-**
Ārpus ASV **"LAIKS"** tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu		
	Kanadā 1 gadam	US **$225,-**
	pusgadam	US **$120,-**
	Latvijā 1 gadam	US **$220,-**
	pusgadam	US **$115,-**
	Citur pasaulē 1 gadam	US **$280,-**
	pusgadam	US **$150,-**

Abonenti **bez maksas** saņems sešus **"Jauno Laiks"** pielikumus un gada beigās nākamā gada kalendāru.
Pārējiem – 6 **"Jauno Laiks"** numuri US **$18,-**
Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu (rakstot čeku uz "Laiks – Latvian Newspaper Inc." vārda).
Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.
==========
Laikraksts *Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA*

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu **"LAIKS"** no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

_____

_____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US $ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)
Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.
LŪDZAM IEGAUMĒT – abonementu uzsākšanas, pagarināšanas un adrešu maiņas veic **3–4 nedēļu laikā.**

Informācija par Latvijas Republikas pasu noformēšanu, izmantojot mobilās pasu darbstacijas

Latvijas vēstniecības Vašingtonā un Otavā informē Latvijas pavalstniekus Kanadā un ASV, ka šā gada vasarā plānota LR Ārlietu ministrijas un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) speciālistu viesošanās abās valstīs, kuŗas laikā iecerēta mobilās pasu darbstacijas izmantošana pasu pieteikumu pieņemšanai ārpus vēstniecības. Speciālisti gatavojas apmeklēt ASV pilsētas – Čikāgu, Mineapoli, Sietlu, Losandželosu, Ņujorku, Klīvlandi (jūnija otrā pusē/jūlijā) un Kanadas pilsētas – Toronto, Hamiltonu, Monrealu, Vankuveru un Edmontonu (jūlijā).

Projekta īstenošana lielā mērā būs atkarīga no tam atvēlētajiem līdzekļiem (šobrīd notiek izmaksu aprēķināšana un tiek lemts par iespējām tās samazināt) un arī LR pavalstnieku intereses. Tāpēc aicinām visus, kuŗi vēlētos izmantot piedāvāto iespēju, līdz 15. jūnijam atsūtīt uz vēstniecībām savus pieteikumus, kuŗos jānorāda šādas ziņas:

- vārds, uzvārds;
- personas kōds;
- augums (centimetros);
- vai tautību vēlas ierakstīt pasē (jā/nē);
- ja vēlas pasē ierakstīt ziņas par nepilngadīgu bērnu – bērna uzvārds, vārds un personas kōds (vai dzimšanas datums);
- ja vēlas pasē ierakstīt uzvārda vēsturisko vai orīģinālformu, tad jānorāda uzvārda vēsturiskā vai orīģinālforma un dokuments, no kuŗa ierakstāmas šīs ziņas (piemēram, laulības vai dzimšanas apliecība);
- pilsēta, kuŗā tiks iesniegti dokumenti pases maiņai.

Tāpat lūdzam minēt arī sava tālruņa numuru vai e-pasta adresi, lai varētu sazināties neskaidrību gadījumā. Pieteikumus lūdzam sūtīt pa pastu vai pa e-pastu uz attiecīgo vēstniecību.

Sīkāku informāciju par apmeklētāju pieņemšanas datumiem, laikiem un vietām publicēs vēlāk, kad būs zināms ieinteresēto personu skaits un piešķirtais financējums, kā arī apzināta latviešu organizāciju palīdzība.

Pasu pieteikumus gaidīsim no tiem, kuŗiem beidzies pases derīguma termiņš, kā arī no tiem, kuŗiem Latvijas pase nekad nav bijusi, bet ir personas kōds (ja to neatceraties un savulaik izsniegtais dokuments par personas kōda piešķiršanu nozudis, vēstniecība var palīdzēt šos datus noskaidrot). Vecākiem, kuŗi vēlas pasi izņemt bērnam, kam nav personas kōda, bet ir tiesības uz Latvijas pavalstniecību, steidzami jāsazinās ar vēstniecību, lai bērnu reģistrētu kā Latvijas pavalstnieku.

Atgādinām, ka vecā parauga LR pilsoņu beztermiņa pases, kā arī tās, kuŗu derīguma termiņš ir 50 gadi, būs derīgas, balsojot Saeimas vēlēšanās, kaut arī nav derīgas ceļošanai.

Jauno pasu saņēmējiem ir iespēja vienlaikus ar pases pieteikumu iesniegt arī iesniegumu balsošanai pa pastu 10. Saeimas vēlēšanās.

Latvijas vēstniecības laipni aicina ikvienu, ja vien ir kādi jautājumi, sazināties ar Latvijas vēstniecības ASV Konsulāro nodaļu, zvanot, tālr.: 202 328 2840 vai rakstot, e-pasts: consulate.usa@mfa.gov.lv vai Latvijas vēstniecību Kanadā; tālr.: 613 238 6014; e-pasts: consulate.canada@mfa.gov.lv

Latvijas vēstniecība ASV
Embassy of Latvia
2306 Massachusetts Ave., NW
Washington, DC 20008
USA
consulate.usa@mfa.gov.lv

Latvijas vēstniecība Kanadā
Embassy of Latvia
350 Sparks Street Suite 1200
Ottawa, Ontario K1R 7S8
Canada
consulate.canada@mfa.gov.lv

BIRUTA'S TOURS
Latvietes uzņēmums
IZDEVĪGI LIDOJUMI UZ LATVIJU !
IEPRIEKŠSAMAKSĀTAS BIĻETES
RADIEM UN DRAUGIEM LATVIJĀ
Informācija rakstiet un zvaniet:
BIRUTA PLUĢIS SEREDA
1872 Lexington Ave San Mateo, CA 94402; tel.: 650-349-1622
fakss: 650-574-3665 e-pasts: BirutaP3@aol.com

RigaVen Travel Inc.
CEĻOJUMI AR KUĢI!
Dažādi lēti un izdevīgi piedāvājumi!
Zvaniet, pirms meklējat internetā vai citur
Inese Zaķis
Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311
Fax: 631-665-6164
32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815
E-pasts: RigaVen@aol.com

Precīzējums

Laika 14. numurā publicētā raksta „ALA skolotāju konference iesnigušajos Katskiļos" autore ir **Daina Grosa**. Atvainojamies autorei un lasītājiem!

Redakcija

Augstskolu absolventi

Nikolas Mārtiņš Bārs ar izcilību (*Magna cum Laude*) beidzis *Loyola Marymount University* Losandželosā, Dienvidkalifornijā, iegūstot bakalaura gradu filmu ražošanā (Bachelor of Arts „Film Production").

Nikolas rosīgi darbojas latviešu sabiedrībā – beidzis Ziemeļkalifornijas latviešu skolu, dejojis Sanfrancisko tautasdeju kopā „Ritenītis" un Losandželosas „Pērkonītī". Viņš apmeklēja bērnu nometni „Mežotne" un ir Gaŗezera Vasaras vidusskolas absolvents; atgriezies „Mežotnē" un GVV, vasarās strādājot par audzinātāju. Nikolas Bārs kopā ar Aleksi Dankeru intervē latviešus angļu valodā filmai *Spoken: The Latvian Living History Project*, ko ievietos tīmeklī portālā *You Tube*.

Brita Zuzana Stepe beigusi *Darthmouth College* Hanoverā, Ņuhampšīrā, iegūstot bakalaura gradu vides studijās un vācu valodā.

Garīgums visam cilvēkam

Kas ir garīgums un kā tas izpaužas manā dzīvē? Uz šo jautājumu centīsimies atbildēt LELBAs Draudžu dienās, kas šogad notiks netālu no Sietlas, Rietumkrasta izglītības centrā Kursa. No 2. līdz 6. septembrim Draudžu dienu dalībniekus gaidīs mīlīgā, gaišā baznīciņa meža ielenkumā, kas ir šīgada Draudžu dienu simbols jeb logo. To uzzīmēja Kursas vasaras vidusskolas absolvente un audzinātāja Indra Ekmane. Četras vasaras viņa tajā apmeklēja ticības mācības stundas un svētdienās jauniešu dievkalpojumus. Pagājušā vasarā viņu šajā baznīcā iesvētīja. Gaišais dievnams, caur kuŗa stikla sienām visapkārt var redzēt mežu, ir vieta, kur Indra jūtas kā mājās. Tajā var priecāties ne tikai par skaisto Dieva dabu, bet izjust arī latvisku gaišumu un siltumu. Viņas zīmējums – baznīciņa, mežs, latviskā saulīte aicina to piedzīvot arī Draudžu dienās.

Draudžu dienu laikā būs iespēja ne tikai izbaudīt garīgumu Dieva skaistajā dabā, bet arī pārrunāt to ar mūsu viesi, māc. Induli Paiču no Rīgas Lutera (Torņakalna) draudzes. Mūs uzrunās arī LELBAs pārvaldes priekšniece, prāveste Lauma Zušēvica. Jaunās ģimenes kopā ar prāvesti Anitu Vārsbergu Pāžu risinās mūžīgo laika trūkuma problēmu: kā dzīves steigā audzināt bērnus garīgumā un kā to kopt pašiem?

Jauniešiem un bērniem būs savas, atsevišķas nodarbības, bet visi, mazi un lieli varēs mācīties garīgumu paust ar kustībām, vingrinājumiem un dejām mācītājas Gundegas Puidzas vadībā. Mācītājs Kārlis Žols savukārt mācīs senu garīgumu izpausmi – meditāciju labirintā. Būs arī Draudžu dienu iecienītā nodarbība, dziedāšana gan atsevišķi, gan daudzbalsīgi korī. Jānis Alksnis visus iedrošinās paust garīgumu ar rokām, veidojot izstrādājumus no māla jaunajā Kursas keramikas darbnīcā.

Draudžu dienu progamma vēl tiek pilnveidota. Papildus informāciju iespējams iegūt no draudžu mācītājiem vai LELBAs Evaņģelizācijas nozares vadītajas

Indra Ekmane iesvētībās

māc. Dairas Cilnes, zvanot vai rakstot,
tālr.: 2016-674-9600,
e-pasts: cilnis@earthlink.net

LELBA Draudžu dienas

GARĪGUMS –VISAM CILVĒKAM

...no visas savas sirds, ...ar visu savu spēku, ...ar visu savu prātu (Lk. 10:27)

Rietumkrasta Izglītības Centrā **„KURSĀ"**
2010.g.no 2. – 6. septembrim
Info: māc. Daira Cilne cilnis@earthlink.net
206-674-9600

Labestībai nav robežu

Vītolu fonds allaž ir lepojies ar cilvēkiem, kas vēlas palīdzēt jauniešiem, sniedzot iespēju iegūt augstāko izglītību. Ik dienu nākas saskarties ar devīgumu, sirsnību, nesavtību, taču kopš 2004. gada, kad Alfreds un Sarmīte S. Gravas parakstīja līgumu par ziedojumu Vītolu fonda neaizskaŗamajā kapitālā, vairākkārt nācies pārliecināties, ka šīs ģimenes labestībai tik tiešām nav robežu. Šogad atkal Vītolu fonds ir saņēms papildinājumu jau tā Gravu ģimenes nozīmīgajam ieguldījumam. 26 jauniešiem būs iespēja studēt kādā no Latvijas augstskolām, pateicoties Alfrēda un Sarmītes dāsnumam un neatslābstošajai vēlmei padarīt šo pasauli arvien gudrāku un labāku.

Alfreda Gravas dzimtā puse ir Kurzeme, Bārtas pagasts, tāpēc ziedotie līdzekļi palīdzēs šī novada gudrākajiem, talantīgākajiem un centīgākajiem jauniešiem īstenot sapni par augstāko izglītību. Alfreds Grava Latviju atstāja 1944. gadā, dodoties bēgļu gaitās uz Vāciju. Taču ne mirkli viņu neatstāja vēlme izglītoties – Augsburgas latviešu DP (*Displaced Persons*) nometnē

Gravu ģimene ar dēlu Pēteri un vedeklu

viņš apmeklēja vidusskolu, bet, kad ģimene 1949. gadā izceļoja uz Ameriku, parallēli darbam, vakaros, tika turpinātas mācības kolledžā un iegūts grads uzņēmuma vadībā. Alfreda dzīvesbiedre Sarmīte Silvija allaž ir uzskatījusi, ka izglītība ir pati lielākā cilvēka mūžā iegūstamā bagātība. Pēc kaŗa viņa devās uz Vāciju, tad uz Ameriku, kur 1961. gadā beidza augstskolu, iegūstot bakalaura gradu. 1976. gadā Gravu ģimene nodibināja savu uzņēmumu, kuŗā gatavo koka iepakojuma kastes vietējām fabrikām, un pacietīgā un grūtā darbā gūtā peļņa deva iespēju īstenot viņu abu kopējo sapni - atbalstīt tos, kuŗiem nepieciešama palīdzība. Gravu ģimenei pateicīgas ir gan latviešu organizācijas Amerikā, gan trūcīgi bērni Latvijas skolās un nu jau vairākus gadus arī Vītolu fonds. Ar Alfreda un Sarmītes S. Gravu ģimenes atbalstu šobrīd studē 23 Grobiņas novada jaunieši. Gravu ģimenes dibinātās stipendijas : Alfreda un Sarmītes S. Gravu ģimenes stipendijas – 14, vecāku piemiņai - Miķeļa un Ievas Gravu piemiņas stipendija – 1, Emmas A.Kampes piemiņas stipendija – 1, drauga piemiņai - Aleksandra un Austras Circeņu piemiņas stipendija – 7.

Kurzemei ir laimējies - savā klēpī tā ne tikai izauklējusi pašus spītīgākos un lepnākos, bet arī sagaidījusi savējos atgriežamies - stiprus, gudrus, savam vētras un dzintara krastam palīdzētgribētājus. Gravu ģimenes devums ir ne tikai apliecinājums dāsnumam, bet arī iemesls kārtējo reizi pārliecināties, ka patiesam dvēseles cēlumam nav nepieciešami šīszemes ļaužu cildinājumi un goda nosaukumi, jo īstais un vienīgais PALDIES jau sen ir ierakstīts debesīs - tajās, kas kopīgas gan Bārtai, gan, kā izrādās, nepavisam ne tik tālajai Amerikai. Bet debesīm, gluži tāpat kā labestībai, robežu nav.

Vita Diķe,
valdes priekšsēde

Foto: Gunārs Janaitis

Alfreds un Sarmīte S. Gravas kopā ar stipendiātiem

Maijkomeršs Gaŗezerā
2010. gada 12. jūnijā

Augsti godājamiem
Lettgallias un Patrias kopas prezidijiem
un buršu saimei

Laipni lūdzu Jūs citēt savas kopas locekļus un draugus buršus uz maijkomeršu Gaŗezerā, 2010. gada 12. jūnijā, Talavijas izpildījumā.

Maijkomeršu Gaŗezerā rīko trīs korporācijas rotācijas kārtībā: Lettgallia, Talavija un Patria. Šogad to kārta rīkot Talavijai. Visu buršu līdzdalība komeršā veicinās draudzību un buršu garu.

Vispārēja informācija par maijkomerša dienas sarīkojumiem un to norises laiku (visi sarīkojumi notiks pēc Mičigenas laika – EDT) ir šāda:

8:30 Golfs. Korporāciju vienības izcīnīs fil! Jāņa Blumberga piemiņai dāvāto Lettgallias kausu *Pine View* golfa laukumā. Pieteikšanās, zvanot vai rakstot fil! Albertam Legzdiņam, Tal!, līdz 29. maijam, tālr.: 773-728-1327,
e-pasts: ALegzdins@checkfree.com

16:00 Katra korporācija var rīkot savu Konventu, oldermaņa vai kantu stundas;

18:00 Pulcēšanās ap alus mucu pie „Sēnītēm";

18:30 Kopīga fotografēšanās pie „Sēnītēm";

19:00 Buršu maijkomeršs Gaŗezera ēdamzālē.

Repartīcija US $50.00

Savu un viesu līdzdalību lūdzu pieteikt līdz 29. maijam, **iesūtot repartīciju** fil! Arnim Šrāderam, Tal!, e-pasts: gasraders@yahoo.com; adrese: 653 N. Kingsbury St. #2208, Chicago, IL, 60654.
Ja pieteiksities pēc 29. maija, repartīcija būs US $60.00.

Talavijas Čikāgas kopas prezidija vārdā,

Dainis Sīka
Č!T!K! t/l seniors

Apmešanās iespējas Gaŗezerā un apkaimē:

1. Gaŗezera biroja tālr.: 269-244-5441, www.garezers.org.
2. Gaŗezera „Atbalsis" tālr.: 269-244-5141, www.atbalsis.com.
3. *Three Rivers Inn* (apm. 6 jūdzes), tālr.: 269-273-9521.
4. *Holiday Inn Express Three Rivers* (apm. 6 jūdzes), tālr.: 269-278-7766
5. *Super 8 Three Rivers* (apm. 6 jūdzes), tālr.: 269-279-8888.

RĪGAS DOMA ZĒNU KOŖA KONCERTI

Ņujorkā trešdien, 2. jūnijā, 19.30,
Church of the Heavenly Rest,
2 East 90 St. (pie 5. avēnijas Manhatanā)
Ieeja par ziedojumiem
Informācija: (212) 289-3400

Vašingtonā sestdien, 5. jūnijā, 17.00,
Vašingtonas latviešu draudzes namā
400 Hurley Ave. Rockville MD
Informācija: (301) 814-1080

Filadelfijā svētdien, 6. jūnijā, 13.00,
Filadelfijas latviešu baptistu baznīcā
6933 Sherwood Rd. Philadelphia PA
Koncerts būs daļa no draudzes 110. gadu jubilejas svinībām
Ieeja par ziedojumiem
Informācija: (215) 542-8372

GAĻEZERA 45. GADSKĀRTU SAGAIDOT

Un tapa Gaļezers!

Vilis Vārsbergs

(Turpināts 23. lpp.)

Kaut arī nekad nav izdevies panākt, lai visas sešas nedēļas angļu valodu skolā nelietotu, tomēr vasaras vidusskolas ir bijis nozīmīgs pienesums jauniešu latviskai audzināšanai. Ar to arī savā ziņā ir piepildījusies V. Treimaņa cerība par Gaļezeru kā latviešu „nacionālu" centru, jo GVV audzēkņi ir no visas ASV, arī no Kanadas.

Gaļezera pašā ziemeļrietumu stūrī atradās veca, mazliet modernizēta Amerikas laukos agrāk ļoti bieži redzama *one room schoolhouse*. Tai bija sava aka, notekūdeņu sistēma, zēnu un meiteņu labierīcības. Jau vairākus gadus neviens to nelietoja. Vietējā laikrakstā ieraudzīju, ka to pārdos slēgtā izsolē. Zemes pie tās nebija daudz, bet to varēja nosolīt kāds amerikānis, kas to pārbūvētu par ģimenes māju. Gaļezeram tas nebija vēlams. Sarunāju ar V. Treimani, ka piedalīsimies izsolē, uzrakstījām piedāvājumu – $1000 vai piecus dolarus vairāk par augstāko solījuma cenu. Norunājām, ka varam maksāt līdz $2000, kaut naudas nebija. Piedāvājumam vajadzēja pievienot čeku par 10% no solītās summas. Uzrakstījām čeku par $100. Atveļot aploksnes, izrādījās, ka viens no skolas padomes locekļiem bija solījis $1500. Cēlos kājās un paskaidroju, ka tādā gadījumā mūsu piedāvājums ir $1505. Ko nu? „Pašu cilvēks" nedabūs lētu īpašumu? Padomē izcēlās apjukums, pasludināja slēgtu sēdi, mani izraidīja. Tomēr ilgi nebija jāgaida – padome bija nolēmusi, ka manam (t. i. Gaļezera) piedāvājumam nav pievienots čeks par $150.50, tāpēc to var neievērot. Mēs nebijām bijuši pietiekami gudri, lai piedāvājumam pievienotu čeku par 10% no $2000, augstākās summas, ko bijām gatavi maksāt. Pēc sēdes vecās skolas jaunais īpašnieks man to piedāvāja par $1900. Protams, nopirku. Nākamā rītā zvanīju savam konfilistram Dr. Nikolajam Kažmerim: man vajag 1900 dolaru! Pēc pāris dienām čeks bija nosūtīts, un pirkumu varēju nomaksāt. Tā robs Gaļezera stūrī tika aizpildīts, un 1966. gada vasarā veco skolu jau lietoja GVV. Pēc tam to sadalīja, izveidojot vairākas istabas, kur vairākas vasaras dzīvoja vidusskolas skolotāji.

Negāja viegli, jo sākām taču tukšā vietā, un bija jākārto prāvi maksājumi gaidām. Vajadzēja sagādāt visu – no tējkarotēm līdz traktoram. Pirmais Gaļezera saimniecības vadītājs bija Jānis Ķinēns no Kalamazū. Naudas spaidiem pieaugot, V. Treimanis vairākas reizes atkal aizdeva Kristus draudzes naudu. Un, kad kļuva skaidrs, ka naudu paredzamā nākotnē nevarēs atmaksāt, V. Treimais pieprasīja Gaļezera akcijas. Kristus draudze kļuva par lielāko Gaļezera akcionāru. Dažus gadus vēlāk Kristus draudze pievienojās Detroitas Sv. Pāvila draudzei, bet lielāko daļu Gaļezera akciju atdeva ASV Daugavas Vanagu organizācijai, jo V. Treimanim bija domstarpības ar Baznīcas vadību. Tādējādi DV ASV zemes valde kļuva par lielāko akcionāru. Tai joprojām ir visvairāk akciju – 4835 (2010. gadā). Milvoku Trīsvienības draudzei ir 1524, Čikāgas Ciānas draudzei – 683, Kalamazū Apvienotai draudzei –539, Latviešu ev. lut. Baznīcai Amerikā – 458 akcijas.

Tagad 31 luteriskai draudzei un LELBAi pieder 5017 Gaļezera akciju (37%), bet DV zemes valdei un 11 vietējām DV apvienībām kopā 6090 (45%) akciju. Dažādām citām latviešu biedrībām, kopskaitā 101, jaunatnes un studentu organizācijām, tostarp četrām Romas katoļu grupām un divām dievtuļu vienībām pieder 2237 akcijas (18%). Gaļezeram kopā ir 145 biedri – akcionāri no visas ASV un Kanadas. Saki vēl, ka kopas cūka nebarojas! Un arī tādā veidā īstenojās V. Treimaņa cerība par Gaļezeru kā latviešu „nacionālo" centru, kaut arī Gaļezera otras vasaras direktors, baptistu mācītājs Dr. Kārlis Lejasmeijers aizliedza dziedāt „Daudz baltu dieniņu, Laimiņa, lemi" un vakara jundā „Svēts mantojums" bija jāpapildina ar „Dievs, sargi mūsu tēvu zemi."

Ievērojamu materiālu un vēl lielāku morālu atbalstu Gaļezeram sagādāja tā laika draudžu apvienības priekšsēdis prāv. Aleksandrs Veinbergs, kas uz Gaļezera atklāšanu 1965. gada 23. maijā ieradās ar apvienības $5000 čeku. Prāv. Pāvils Ķirsons slimības dēļ nevarēja ierasties. Atklāšanas svētrunu sacīja viņa dēls, teoloģijas students Māris Ķirsons.

Daugavas Vanagus uz Gaļezeru atveda Rūdolfs Jankavs. Viņš vēlāk aktīvi un lojāli darbojās Gaļezera padomē, kā arī kopā ar sievu Ernu samaksāja par zvanu torņa celšanu.

V. Treimanis nopirka Kristus draudzei 190 akru lauku saimniecību, kas atradās blakus Gaļezeram ziemeļu pusē, un izveidoja Ciemu Latvija. Savukārt dienvidu pusē pie *Clear Lake* milvokietis Dr. Aivars Zeps nopirka *Echo Lodge* vai Atbalsis un pakāpeniski vēl vairākus zemes gabalu. Latvieši pamazām bija iegādājušies apmēram 600 akru zemes. Neviens nav saskaitījis, cik latviešu nopirkuši mājas pie *Long Lake* un blakus esošā *Clear Lake*. Starp tām ir arī trīs dārgas jaunceltnes – lepnākās mājas pie ezera.

Pirmajos gados Gaļezera darbība attīstījās neticami strauji. Jau trešajā vasarā bija divi lieli sarīkojumi – 1967. gada 12. augustā Gaļezera I Dziesmu diena un no 26. augusta līdz 3. septembrim skautu un gaidu lielā nometne Tēvzeme. Kopš tā gada februāļa Gaļezeram jau bija algots pilna laika administrātors. Darba piedāvājuma sludinājumam atsaucās mans vidusskolas klases audzinātājs un pirmais skautu vadītājs Valdemārs Klētnieks, vīrs, kam ir lieli nopelni skautu kustības veidošanā gan Latvijā, gan trimdā. Lielā amerikāņu skautu *Schiff* rezervāta vadība viņu bija atlaidusi agrā pensijā sirds slimības dēļ. „Es gribu labāk izdegt nekā izrūsēt," paskaidroja V. Klētnieks, kad vaicāju, vai darbs Gaļezerā būs viņam pa spēkam. Viņa ierašanās un aiziešana bija diezgan drāmatiska.

Pavasarīgi siltā 1967. gada 26. janvāļa vakarā Klētnieki iebrauca pie mums Konstantīnē un pārnakšņoja, lai nākamā rītā dotos tālāk. Viņu dzīvošanai noīrētā Kristus draudzes farmas māja vēl nebija izkrāsota. Sagaidījām viņus 27. janvārī pulksten astoņos, veikalā vēl nopirku vajadzīgo krāsu. Klētniekiem dodoties ceļā uz Gaļezeru, sāka snigt retas, prāvas pārslas. Pāris stundu vēlāk es aizbraucu uz Trejupēm slimnīcā apmeklēt dažus draudzes locekļus un pēc tam braucu uz Gaļezeru. Visu laiku bija snidzis. Klajumā vējš lielāko daļu sniega bija no ceļa nopūtis, bet mežā automašīnas diferenciālis sniegā uz ceļa ievilka vagu. Mudināju krāsotājus no Kalamazū nekavējoties braukt mājās. Viņi neklausīja, bija palikuši darbā līdz pēcpusdienai un dabūja pusceļā uz mājām pavadīt divas vai trīs naktis, līdz no Mičigenas ziemeļiem atbrauca milzīgie sniega pūtēji un atbrīvoja ceļu. Parastie sniega arkli to nespēja, jo tanī dienā sniega segas biezums sasniedza rekordu – 27 collas! Nākamā dienā man izdevās aizbraukt līdz Trejupēm, jo ziemeļu-dienvidu ceļš līdzenumā bija pietiekami tīrs. Braucot uz rietumiem pa Hofmaņa ceļu, kas veda uz Gaļezeru, tiku līdz pirmai vietai, kur ceļš bija izrakts. Ierakums bija piepūsts pilns līdz malām. Lielais auto ar Klētnieku mantām laikam veselu nedēļu tā arī līdz Gaļezeram netika. Taču Klētnieks un kundze kā krietni skauti bija kājām gājuši uz veikaliņu pie ezera un izdzīvojuši gluži labi.

Valdemārs Klētnieks aizgāja piepeši. Ar Latvijas sērkociņu uz latviešu zemes viņš 1968. gada augustā iededzinaja latviešu gaidām un skautiem novadu nometnes uguskuru – un saļima. Tā Gaļezerā, kalpodams latviešu jaunatnei, Valdemārs Klētnieks burtiski izdega. Pēc dažām dienām braucu uz lidostu, lai uz bērēm atvestu Klētnieka piederīgos, un radiofonā ziņoja, ka Prāgā ieripojuši krievu tanki…

Gaļezera Dziesmu dienu sirds un dvēsele bija Roberts Zuika. Ar viņu staigājām pa Ziemeļmežu, meklēdami piemērotu vietu. Gunārs Birkerts uzzīmēja vienkāršu, bet elegantu estrādi. To uzcēla talcinieki. Reiz, gaļām iedams, redzēju, ka diviem latviešu „zemniekiem" – Viktoram Zemesarājam un Dr. R. Zemjānim – neklausa amerikāņu ripzāģis. Bija vien jāierāda, kā to valdīt. Zemes darbus darīja Gunārs Grīviņš. Vēlāk, tuvojoties otrai Dziesmu dienai, laukumu estrādes priekšā tautasdeju uzvedumiem, ballēm un basketbola spēlēm betonēja mani agrākie darbabiedri no Čikāgas Jāņa Sprennes vadībā. Betons ieliets tik labi, ka nav drupis un lūzis līdz pat šim laikam. Mans uzdevums bija ievilkt elektrības vadus apgaismojumam, jo tad jau biju Gaļezera algots darbinieks. Daudz palīdzēja Laimdots Grendze. Elektroinženieri Oļģertu Cakaru lūdzu vadus pievienot sadales dēlim – un viss darbojās! Pirmās dziesmu dienas koncerta ievadā sacīju lūgšanu, bet tad steidzos uz Konstantīni pēdējā gaitā izvadīt kādu draudzes locekli. Atpakaļ Gaļezerā tiku, kad skanēja pēdējā dziesma.

Lielajā skautu un gaidu nometnē „Tēvzeme" man Dziesmu lejā bija jāvada svētdienas rīta dievkalpojums. Tik lielu skaitu latviešu jauniešu un viņu vadītājus uzrunāju pirmo – un laikam arī pēdējo – reizi. Jēzus savā kalna runā saka: „Mācieties no lilijām pļavā" – tās paliek tādas, kādas Dievs radījis, necenšas kļūt nedz par rozēm, nedz vijolītēm. Tāpat Dievs sagaida, ka arī mēs paliksim tādi, kādus Dievs mūs ir pasaulē laidis – latvieši – un necentīsimies kļūt ne par amerikāņiem, ne kanadiešiem vai kādiem citiem. Man toreiz apbira asaras. Taču ne no emocionālā saviļņojuma, stāvot tik lielas latviešu draudzes priekšā, kā daži domāja. No iepriekšējā vakara lielā ugunskura pelniem netālu no kanceles cēlās sīka strūkliņa dūmu, ko vējiņš nesa man tieši acīs.

Pēc Klētnieka nāves Gaļezera padome darbu piedāvāja man, šķiet, pēc Vernera Treimaņa ieteikuma. Nezināju, ka viņš mani tik augstu vērtēja. Intervijā ar viņu žurnāla „Treji Vārti" 1969. gada 6. numurā lasāms: „Šā gada februārī Gaļezerā sākas jauns posms, māc. V. Vārsbergam uzņemoties latviešu centra praktisko vadību. Šeit vajadzīgs saimnieks un organizātors... Māc. Vārsbergs labi apjauš arī mūsu spēkus un vājības, mūsu spējas un trūkumus. Latviešu „politiskās" intrigas viņam labi pazīstamas."

Piedāvājums bija īstā laikā, jo nevarēju vairs ilgāk apvienot talcinieka pienākumus Gaļezerā ar pilna laika darbu amerikāņu draudzē Konstantīnē. Tā Gaļezeram bija pārāk tuvu. Katru brīvu brīdi, un ne tikai, biju skrējis uz Gaļezeru kaut ko padarīt, jo darāmā jau tur bija bez gala visu gadu. Zinu, ka draudzes locekļi to pacieta kā zobu sāpes, kaut arī neviens neko neteica. Man vajadzēja vai nu sākt Gaļezerā strādāt pilnu darba laiku vai pārcelties uz kādu citu draudzi vismaz pāris simt jūdžu attālumā no Gaļezera. Tā 1969. gada 1. februārī kļuvu par Gaļezera administrātoru un nostrādāju šajā darbā četrus gadus. Ar pienākumiem jau galā tiku, kaut ne vienmēr sevišķi sekmīgi. Mans paziņa no kolledžas dienām Dr. Aivars Zeps nopirka Atbalsis, un to apsaimniekošanu piedāvāja Gaļezera administrācijai. Padome nolēma, ka mēs pietiekami labi netiekam galā ar Gaļezeru, tāpēc nedrīkstam uzņemties vēl jaunus pienākumus. Gaļezerā man noderēja viss, ko biju kadreiz darījis vai mācījies, sākot ar lauku darbiem Latvijā, skautu gaitām Vācijā, būvdarbiem Čikāgā vasarās, kamēr ziemās studēju. Bet nekad nebiju mācījies uzņēmējdarbības administrācijas kursos. Un tādu zināšanu man pietrūka.

Vasarās brīvu stundu un dienu nebija. Rudeņos, ziemā un pavasarī par savu galveno pienākumu uzskatīju ar Gaļezeru iepazīstināt pēc iespējas vairāk latviešu draudžu locekļu. Tolaik populāra bija TV programma *Have gun, will travel*. Sievas tēvs man bija iedāvinājis savu divstobru bisi, bet ar to apkārt braukāt nepiedāvājos, pietika ar kodaka „karuseli", pilnu ar slīdītēm, kuļās atainotas Gaļezera nometnes, vidusskolas un citas programmas. Piedāvājos ar to ceļot uz draudzēm. Protams, piedāvāju arī teikt spredķi dievkalpojumā, un pēc tam stāstīt un rādīt slīdītes par Gaļezeru. Tā bez lieliem izdevumiem Gaļezeram, jo draudzes man samaksāja ceļa izdevumus, izdevās ar Gaļezeru iepazīstināt praktiski visas latviešu draudzes ASV vidienē un Kanadā. Draudzes iegādājās Gaļezera akcijas un kļuva aktīvākas Gaļezera atbalstītājas.

Iesākumā bija *Camp Lone Tree*, astoņu gadu laikā tapa „Gaļezers – Dievam un Latvijai" kam latviešu sabiedrībā bijis stabils atbalsts.

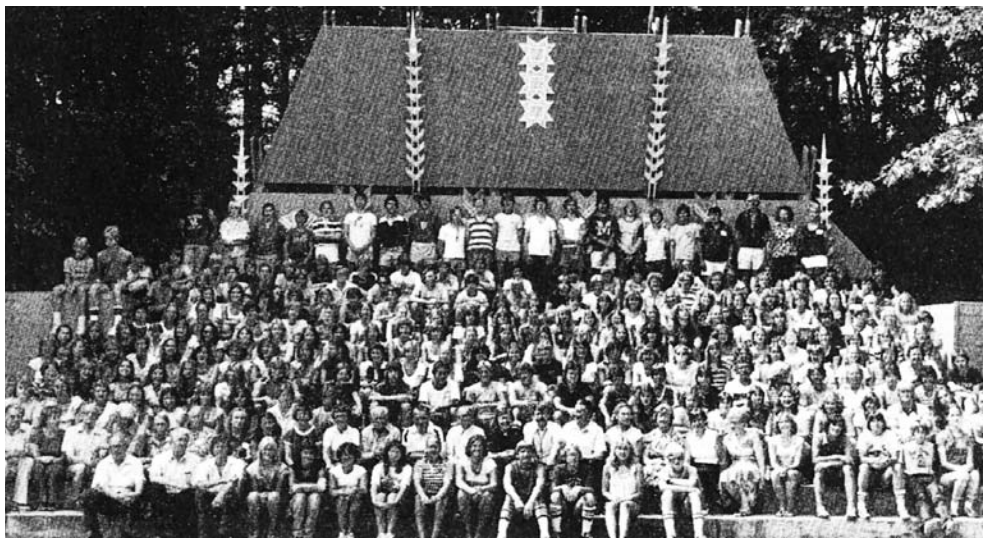

GVV saime pie izrotātās Gunāra Birkerta projektētās estrādes

LAIKA LASĀMVIELA

Spiets

Tālivaldis Dangavs

Ādamam bija tāpat ap dūšu kā putnam, kas izkļuvis no sprosta. Tāpēc pirmajā braucienā gandrīz skriešus viņš nesās pa ceļu, kas locījās augšup Švābu Albā. Pauniņa bija viegla, prāts arī, un debess zila. Tīri vai lēkt gribējās dziļajās gravās gar kuru malām ceļš viņu veda, lai tad atkal rautos augšā un atkal mestos lejā.

Vienotrreiz brauca pretim vēršu vilktas ores. Tad Ādams turpināja ceļu, dūkdams tāpat kā vēršu dzinēji, tikai skaļāk: „Ī – ā, ū, ī – ā...."

Vecā kalnāja virsotnē bija tik kluss, ka pat putekļi dusēja. No priedēm nāca silta, saldenrūgta dvaka, un vēja sētās puķes ceļmalā raudzījās jaunekli kā draisku meiteņu acis no ciema ielas durvīm.

No viena koka pudura uz otru pārlaidās dzenis – melns, balts un sarkans kā cilvēka dzīve.

„Esmu kā putns", ceļinieks nodomāja. „Ne man tēvijas, ne mājas, nedz maizes un gaļas," un iesmējās: „Mans vectēvs pēdoja mājup no turku kaŗa, es no šī. Diez' no kādas debesmalas spolēs mans puika, ja tāds būs?"

To domājot, viņš bija sācis maršēt un uzvilkt pa dziesmai, kādas iemācījies vācu armijā vai arī atnesis līdz no dzimtenes. Dziedot „Bij' man vienas rozes dēļ", virsotne jau bija aiz muguras, un ceļinieka skatienam pavērās plaša ieleja, kuŗai vēji skrēja pāri, to neskardami, bet saule karsēja kā simts cepļu. Ādams saskaitīja starp ābeļu birzīm vairākus sarkanu jumtu pudurus – ciemus.

„Tētīt, kaut tur būtu mana Leiputrija!" viņš iesaucās, turpinādams vērties ainavā.

Ielejas vidu izrakstīja upe aiz kārkliem. Aiz tās ieleja atkal kāpa pret citiem kalniem. Šur un tur klanījās siena grābēji, no tālienes tik maziņi, ka zem cepures varētu pabāzt.

„Tagad ir siena laiks," Ādams nozīmīgi teica, „kad katra minūte dārga, kad jātver brīdis..."

Pārvietojumu gaitā – Krustpils – Volchova – Kurzeme – Vācija – viņš bija labi iemācījies tvert brīdi, kas viņu pasargāja no bada nāves, krieviem, lodēm un citām tādām likstām, kad jaunekļi kļūst par mielastu tārpiem.

Viņš apsēdās ievilkt elpu, it kā iešana lejup prasītu lielāku piepūli nekā skriešana augšup. Viņa nemierīgie papēži izcēla kādu oli, kas kūleņu kūleņiem ripoja pa nogāzi zemē.

„Vēstnesis jau aizsteidzas," Ādams nosmējās, „saki, ka šis pīķa kalpiņš grib pilnu punci maizes, aizdariņam – skuķi!" viņš sauca akmenim nopakaļ. „Bez tā neiet, kad vaigi pieplakuši pie žokļiem un vēders pie mugurkaula, bet skuķis tuvāk par versti nav redzēts vai veselu gadu."

Atpūtas pietika. Ādams cēlās un prātīgi kāpa akmens virzienā. Nokļuvis aiz pirmā ābeļu pudura, viņš ieraudzīja savrup pāris ēku, kas izskatījās tā, it kā pārsviestas pāri kalnam un šai kritienā aizķērušās nogāzē. Ceļmalā pie mājām kāds vecis, sačervelējies kā skābu ķiršu koks, ņēmās ap sienu.

„Grüss Gott" sveicināja ceļinieks.

Vecis to pašu atņurdēja.

Zemē stāvēja otrs grābeklis. Ādams nometa paunu, paņēma grābekli un sāka pelnīties. Vecis pārtrauca grābt, pagājās uz priekšu, izberzēja pat acis, vai tās šo nemaldina, gribēja ko teikt, varbūt pat aizdzīt nekaunīgo, kas neaicināts iebāzies darbā, bet redzēdams, ka otrs cītīgi raujas, sāka ar svešo aprast un pamazām, gan šad, gan tad vēl pablenžot caur pieri, nomierinājās.

Pēc stundām divām Ādams atsēdās, vilka piedurkni gar seju un teica:

„Tēv, vai tev nav gabals maizes? Neesmu ēdis kā vakarrīt."

Vecais ķirsis nokustējās kā sakratīts.

„Mun...mumsiem..." tas jau meklēja noraidīgu atbildi, bet, redzēdams padarīto, apkaunējās un noprasīja: „N'kurīnes nōkdams?"

„No gūsta."

„No gūšta?" vecis pārjautāja. „Kurr īdams?"

Ādams paraustīja plecus.

„Mājas man krievu pusē."

„Lobi gon. Krīvs lobōks nakā amejrikōņi."

„Bet uz turieni vis neiešu, „ tad viņš stingri teica.

Tikai tagad vecis atlaida grā–bekļa kātu un gāja uz māju.

Ādama skatiens pavadīja šo vācu malēnieti līdz istabas dur–vīm.

„Jocīgi ļaudis šai malā," viņš sprieda, atcerēdamies, ka dienestā citi vācieši šejieniešus bija zākājuši par „dikšēdeļiem". „Kad es ko redzu, tūdaļ arī saprotu. Šiem vajag laika ko attapties. Lai man labi klātos, šis viņu trūkums jāpatur prātā."

Mājā, kuŗā iegāja malēnietis, bija tikai līdz pusei no akmeņiem, otra puse no koka. Tāpat otra ēka. Bet divi būceņi tikai no baļķiem. Un tas bija neparasti šai apvidū, kur tikai akmens ēkas. Arī istaba ar kūti nebija zem viena jumta kā citās sētās apkārtnē, bet dalītas: māja ar ratnīcu viena ēka, kūts ar šķūni – otra.

Vecis atgriezās ar biezu maizes ņuku, gabaliņu iepelējuša siera un moštu krūzē. Ādams to pašu ņēma par labu, ēda un juta, ka ik ar kumosu viņā kāpj labsajūta, ik ar malku – dzīvotprieks. Paēdis viņš salika rokas un skaļi pateicās Dievam un devējam.

Vecis viņu vēroja, vai acis izskatīdams.

Ādams sacīja:

„Kad pusducis metās uz vienu zirni tur, gūstā, tad maizi iemācās cienīt."

„Tā, tā," malēnietis čāpstināja.

Ādams piecēlās.

„Redzi," viņš rādīja uz kalniem pāri upei, „tie mākoņi var atnest lietu. Ej uz māju un jūdz zirgus. Tad brauc šurp. Vai saprati? Es tikmēr savākšu pārējo."

„Tev toisnība," vecis teica un aizgāja.

Ar jauniem spēkiem zēns nu ķērās pie darba un, kad divas mālraibas govis pievilka tukšu ori, siens jau bija sagrābts. Saimnieks no ores pameta puisim dakšas, un tas cēla klēpjus augšā, ka vecis tikko spēja saņemt.

Kad siens jau bija vezumā, saimnieks teica:

„Met ougšā paunu! Broucam mōjās."

Ādams izdūca skaņas kā piedzīvojis vēršu dzinējs, un vezums sāka kustēties. Pagalmā viņš ieraudzīja divas sievietes: vienu vecu, melnu lakatiņu ap galvu, otru jaunu.

Nodarījušies ar sienu un izjūguši govis, abi vīrieši nu gāja istabā. Tā bija zema kā rūķiem, tā ka Ādamam vajadzēja drusku saliekties, un pakaila. Pie dzelzs krāsns stāvēja saimniece, sausa kā žagars, salīkusi uz priekšu un rokas pabāzusi zem melna priekšauta.

Saimnieks nolika svešinieka paunu uz sola pie sienas un teica sievietei:

„Mōt, tis ir Ōdoms. Strōdā lobi."

Saimniece pasniedza svešiniekam lēzenas plaukstas roku, tad atkal žigli to atrāva un pagrūda zem priekšauta pie otras rokas.

„Sekla sauja. Būs skopa vecene," sprieda puisis.

Kaut bija vasara un krāsns auksta, saimniece turpināja balstīties pie tās. Viņa vairs neskatījās uz Ādamu, bet uz loga pusi sānis. Saimnieks bija atsēdies, uzkūpinājis garu un līku bavāriešu pīpi, kas atspiedās uz galda tāpat kā vīra elkoņi, un nu pūta, kunkstēja un krekšķināja vienā laidā. Kā viens, tā otrs likās svešinieku aizmirsuši, un Ādams velti gaidīja, ka viņu kāds aicinās apsēsties.

Beidzot pīpe apdzisa. Vecis iztīstījās no dūmiem un sacīja:

„Mun ir bites. Četri skapiši. Nesen nopirku. Vaj'e proti ar' ar šām?"

„Kas tur ko neprast!" puisis palielījās. „Protu visu."

Pirmo reizi vecis iesmējās, un viņa smaids bija skābs kā kodiens mostas ābolā. Pēc tam sāka gausties:

„Ašu nobogs. Doži morgeni. Pulka jānodod. Loiki slikti. Ā... īā...ū...bet...e...īā tu gribi strōdōt tikpat knoši kā šudien, vori iztikt ar muvsu mozumiņu, tod vori palikt līdz pōrnōk n'kora kōds pujka."

Noklaudzēja durvis. Puisis pasvieda galvu sānis un ieraudzīja glītu meiteni.

„Muvsu Īva," tēvs iepazīstināja.

Vērodama viņa meitu, kas izskatījās kā ņipra tele starp divām līkmuguras govīm, redzēdams sarkanu muti un krūšu cinīšus aiz blūzītes, ar zagļa aci noglāstīdams tās jaunos gurnus, viņš nodomāja:

„Kad divi jauni mājās, tad garlaicība prom," un skaļi teica:

„Es palikšu."

Viena viņa vēlēšanās nu bija piepildījusies.

Visas nākošās dienas Ādamam pagāja, iepazīstoties ar saimniecību un lauku darbiem vācu izdarībā. Kā vecis viņu brīdi aizmirsa, tā vecā viņu tūdaļ atcerējās, un tā tas gāja no ausmas svīduma līdz nakts melnumam. Viņš arī paklausīja, taču saimnieces plauksta ar to nekļuva dziļāka. Tāpēc viņš piesolījās viens pats izslaukt govis, lai pa krietnam iekamptu siltu pienu, un pa vespera laiku ņēmās salabot aiz pakšiem aizbāztus un aizmirstus darba rīkus, jo pēc tiem ložņājot, varēja atrast vistu perēkļus un izdzert pa olai. Piens, olas, rupjā maize, biezpiens, sīpoli un padzirai mošta drīz jo drīz atjaunoja Ādama spēkus, un vaigi un vēders panācās uz priekšu. Rītos atmostoties, atkal bija sajūta, ka kaulos biezs, salds sīrups, kas prasās stiepties.

Kaut tā rokas iztiepjot, viņš varētu apkampt Ievu! Viņa bija šim līdz zodam, ē, tik drusku būtu jāpaliecas līdz mutei!...Mati un acis gan bija melni kā ogles, bet kas tad nezināja, ka ogles labi karst.

„Ka tik mācētu iešķilt dzirksti!" puisis vēlējās.

(Turpinājums sekos)

Leģendārais dziedonis Viktors Lapčenoks beidzot būs pie mums Amerikā

Daudzas Viktora Lapčenoka dziedātās dziesmas ir folklo–rizējušās un izturējušas laika pārbaudi. Viktors ir izcils melodiju meistars un lielisks mūziķis. Uz Ameriku pie latviešiem viņš brauc pirmo reizi. Var garantēt, ka viņa koncerti Bostonā 17. jūnijā, Priedainē 19. jūnijā un St. Pētersburgā, Floridā, 26. jūnijā būs neaizmirstami. Raimonds Pauls viņu dēvē par savu labāko solistu! Septiņpadsmit gadu vecumā Viktors sāka strādāt par frēzētāju Rīgas vagonu rūpnīcā, mācības turpinot vakarskolā, pēc dienesta armijā strādāja rūpnīcā ALFA un sāka dziedāt Celtnieku kultūras namā. Raimonds Pauls viņu 1971. gadā uzaicināja kļūt par Rīgas estrādes orķestŗa solistu, bet drīz vien viņš dziedāja maestro dibinātajā ansamblī „Modo". Tai pašā 1971. gadā tapa izcilais estrādes duets Viktors Lapčenoks un Nora Bumbiere. Viņi ar lieliem panākumiem piedalījās vairākos starptautiskos konkursos. „Modo" Viktors dziedāja līdz 1981. gadam, tad pārgāja uz ansambli „Inversija", strādājot arī par Latvijas Radio orķestŗa solistu. Tur tapa virkne izcilu ieskaņojumu, Viktoram izveidojās jauns duets, šoreiz ar Aiju Kukuli. Taču aizritējušā gadsimta 90. gados līdzīgi citām estrādes zvaigznēm, arī V. Lapčenoks pieklusa, līdz triumfāli atgriezās, rīkojot savas 50. dzimumdienas svinības Operā. Dziedonis arī turpmāk ieskaņoja jaunas dziesmas un rēgulāri rīkoja koncertus. Savus 60. gada svētkus Viktors nosvinēja, dziedot izpārdotā Dzintaru koncertzālē, kuŗā nerimās aplausi un ovācijas. Tas bija neaizmirstams koncerts, un tāds būs arī Bostonā, Priedainē un St. Pētersburgā šovasar ap Jāņu laiku.

Krizes laikā izdevēji nevēlās financēt jaunus albumus, bet Viktora cienītāji nenolaiž rokas, lai rastu līdzekļus, izgudro arvien jaunas aktīvitātes. Cerams, ka jaunais albums būs gatavs līdz Viktora turnejai ASV. Viktors Lepčenoks pelnīti apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni par devumu Latvijai un Latvijas mūzikai.

Paldies, Viktor , ar nepacietību gaidām Tevi Amerikā!

Kad Viktors Lapčenoks savulaik dziedāja „Šeit ir Latvija", okupācijas laikā klausītāji cēlās kājās un, asaras slaukot, viņam pievienojās:

Šavu dzimteni, mūžam mīlēsim
Un to naidniekam nekad nedosim.
Jo šeit ir Latvija,
Šeit ir Gaujmala.
Šeit ir mūsu tēvu zemīte!

Šogad Līgosvētkus ievadīsim ar Viktora Lapčenoka dziedāto „Īsa bija Jāņu nakts". Lūdzu, esiet kopā ar mums!

Jānis Bībelnieks

MĀRIS BRANCIS IZSTĀŽU ZĀLĒS

Jelgavas mākslinieku četrdesmitais pavasaris

Jau četrdesmito pavasari sanāk kopā Jelgavas mākslinieki un rāda savu jaunāko veikumu. Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas mūzejā 22. aprīlī atklātā jaunākā izstāde vizuāli ir ļoti iespaidīga, ar lielu gaumi iekārtota, atrodot katram autoram, katram darbam vislabāko vietu, vienlaicīgi arī rūpējoties par visas ekspozīcijas kopējo noskaņu. Te liels nopelns ir Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas mūzeja māksliniecei, izstāžu iekārtotājai Mārītei Leimanei.

1970. gada aprīlī pirmo reizi skatītāju priekšā iznāca trīspadsmit nesen uz Jelgavu pārcēlušies jaunie mākslinieki. Kopš tā laika daudz ūdeņu aiztecējis, daudz kas mainījies kā Latvijas, tā pašu mākslinieku dzīvē, taču joprojām katru gadu jelgavnieki visi kopā rāda savus darbus Pavasaŗa izstādē. Viņu tagad ir vairāk nekā sākumā – tuvu pie piecdesmit: dažādu vecumu, dažādu mākslas nozaŗu pārstāvju. Arī pati grupa ir pārveidojusies – kopš pagājušā gada decembra tā ir kļuvusi par nevalstisko organizāciju „Jelgavas mākslinieku biedrība". Tās uzdevumi un pienākumi nav mainījušies – ar savu darbu – gleznām, akvareļiem, grafikas lapām, tēlniecību un lietisko mākslu – atklāt šīs pasaules un dzīves neatkārtojamību. Izņēmums nav arī šī jubilejas gada izstāde.

Jelgavas mākslinieki nav novātori, tādēļ nekādu jaunatklāsmju izstādē nav. Katrs iet savu izvēlēto daiļrades ceļu (ar nelieliem izņēmumiem), katrs rāda savā ieskatā labāko, kas padarīts. Tomēr, jāatzīstas, atsevišķos gadījumos rodas vēlēšanās, lai autors būtu bijsi kritiskāks pret sevi, pret to, ko paveicis un ko ceļ skatītāju priekšā, gribētos, lai profesionālais līmenis būtu augstāks.

Šoreiz gribas sākt ar keramiku, kas varbūt nav tik bagātīga kā citkārt, tomēr manā ieskatā tajā atklājas keramiķu vēlēšanās meklēt jaunus izteiksmes veidus.

Īpaši gribas izcelt Sarmīti Zuteri ar viņas „Mazdārziņu" (par mazdārziņu Latvijā sauc to nelielo zemes *pleķīti*, ko padomju okupācijas gados piešķīra pilsētniekiem, kur audzēt sev dārzeņus un puķes, arī uzcelt kādu būdu, ko mēdza dēvēt par vasarnīcu). Mākslinieci pazīstam kā nelielu dekoratīvu plakešu radītāju, bet nu jau otro gadu viņa pārsteidz – pagājušajā gadā ar zeltactiņām, šogad ar šo magoņu lauku: magones zied un nozied, atstājot magoņu sēklu galviņas. Augu galviņas veidotas no šamota, bet apdarinātas ar metāla stiepulītēm, koku, audumu. Prasmīgi izkārtojot katru atsevišķi, ir panākts ļoti vitāls, dzīvespriecīgs, radoši atraisīts iespaids. Māksliniece it kā ir atbrīvojusies no kādiem pašas radītiem iekšējiem šķēršļiem, kas viņu radoši sasaistījuši.

Kā parasti Ilze Emse–Grīnberga savu talantīgumu apliecina ar dārza keramiku. Var apbrīnot arī Aleksandra Djačenko vienkāršību, par motīva technisko temu un par tās izvedumu. Tikpat meistarīgi ir Mārītes Djačenko abi mālā veidotie trauki „Rudens", Undīnes Stepkas „Olu trauciņi". Tie šķiet tik trausli, ka bail pieskarties – tūlīt sabirzīs. Valda Semane gan nemeklē neko jaunu, viņa prot atrast jaunas variācijas senai temai. Viņas darinājumu forma ir tradicijās iezemēta, kas piedod tiem vitālu spēku un iekšēju atraisītību.

Jelgavā ir tikai viens aktīvs tēlnieks – Nellija Skujeniece, tomēr viņas darbi allaž bagātina ekspozīciju ar radošiem meklējumiem. Viņa nepārtraukti attīstās, atraisās.

No tekstilniekiem sevišķi gribas izcelt Jeļena Jēkabsones smalki, koloristiski bagāti izausto „Vērsi". Jāatzīmē arī Annas Kaltiginas gleznojums uz zīda, krāsās labi izsvarots, lielos laukumos veidots.

Noteiktu atraktīvu akcentu izstādē ienes Vitas Makruzovas darbs „Vitas veselības piramīda", kas veidots no 2320 paipalu olām un spoguļa, kas šai piramīdai piešķiŗ jaunas dimensijas.

Pēc ilgāka laika izstādi papildina fotografi. Juris Zēbergs pievērsies retro stilam, uz audekla uznesot pagājušā gadsimta 20.-30.gadu salona manierē darinātus, maigās gaismēnās tvertus dāmu portretējumus, pēc tam attēlu nolakojot, tā panākot gleznas efektu. Māŗa Grīnberga foto uzņēmumi nav tikai kāda īstenības fragmenta fiksējums. Tiem bieži piemīt daudznozīmīgs vēstījums, kā tas redzams fotografijā „Lidojumā".

No gleznotājiem pirmām kārtām jāpievērš uzmanība Uldim Rogam, kuŗš blakus diviem akvareļiem uz izstādi atnesis arī divus eļļas un akrila gleznojumus – ainavu „Pie Jelgavas", kas liek atcerēties Johanu Valteru, un pašportretu „Pašnodarbinātais". Jāteic, ka tik izjūtās dziļu portretu jelgavnieki sen nav rādījuši. Parasti tie aprobežojas ar vairāk vai mazāk precīzas līdzības un raksturīgas pozas attēlojumu, modeļa iekšējai pasaulei tikai pieskaŗoties, kā tas redzams arī šajā izstādē. Turpretim Uldis Roga paver vairākus slāņus. Vispirms ar gleznas nosaukumu mākslinieks ienes portretā zināmu ironijas devu. Spēcīgās gaismēnas, gaišā un tumšā pretnostatījumi atklāj darba drāmatismu. Viņš nemēģina sevi izskaistināt, padarīt jaunāku, kā mums visiem gribas tādos darbos sevi redzēt, un pašportrets līdz ar to iegūst dziļumu.

Pārliecina arī Ulža Zutera ainavas, kas kļūst ar katru gadu tonāli jutīgākas, motīvi arvien vienkāršāki, bet emocijām bagātāki. Arī Lolitas Zikmanes darbi top glezniecisķāki. Mārcis Stumbris demonstrē salonisku eleganci klusajā dabā „Reinfeldu ceriņi". Indulis Landaus eksponējis trīs nelielus, krāsās ārkārtīgi smalkus darbus. Kalvis Zuters ienes jelgavnieku izstādē citas dimensijas, kaut arī glezno reālo pasauli, bet runā metaforu valodā. Arīdzan Valerijans Dadžāns ir zināmā mērā „baltais zvirbulis" Jelgavas mākslinieku biedrībā. Reālā pasaule viņu maz piesaista – savu emocionālo skatījumu uz pasauli viņš atklāj ar krāsām un kompoziciju. Savukārt Edvīns Kalnenieks parāda, kādas iespējas paver visvienkāršākie septiņkrāsu zīmuļi. Pirmo reizi skatītāju priekšā iznāk jaunā māksliniece Anda Kalniņa, vecmeistaru tradicijās pastelī uzgleznodama kluso dabu.

Nobeigumā vēl viena doma, kuŗu rosināja šī izstāde. Kanons, tradicijas ierobežo tikai mazapdāvinātos. Talants attīstīsies un sevi atklās jebkuŗās strikti nospraustās robežās.

Māris Brancis

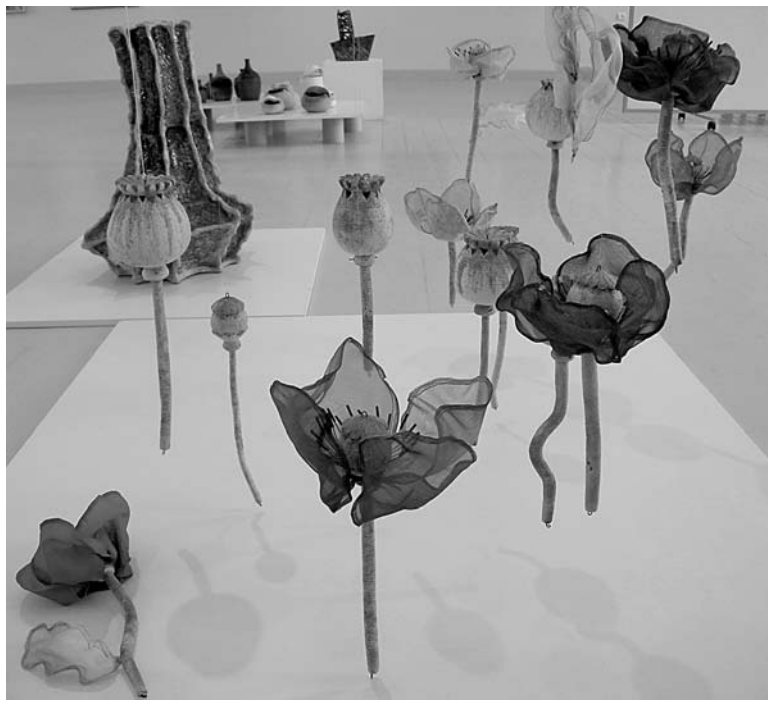

Sarmīte Zutere. Maz(s)dārziņš

Izstādes kopskats

Svētīgs darbs

Šī gada martā un aprīlī Latvijas Nacionālajā Mākslas mūzejā bija sarīkota lieliska māksliniekam Alfrēdam Plītem–Pleitam (1888 – 1921) veltīta izstāde „Zīmēšana ir pats galvenais!". Viņš nodzīvoja īsu mūžu un aizgāja no dzīves Kristus vecumā – 33 gadus vecs, taču bez viņa 20. gadsimta sākuma latviešu mākslas, sevišķi zīmējuma vēsture būtu krietni vien nabadzīga.

Alfrēda Plītes–Pleitas daiļradi vērtēta ļoti dažādi. Uga Skulme, būdams Rīgas mākslinieku biedrības biedrs un modernas mākslas valodas piekritējs, viņu savulaik nodēvējis par „spējīgāko naturālistiskās skolas pārstāvi", kamēr Kārlis Miesnieks, kuŗš pats ir izcils zīmētājs, viņa zīmējumus nosaucis par „pērlītēm".

Atšķirībā no saviem līdzaudžiem, Alfrēds Plīte – Pleita nedevās mācīties uz Pēterburgu, bet gan pretējā virzienā – uz Mincheni un studēja akadēmiski ievirzītajā Mākslas akadēmijā. Tas noteica viņa mākslas stilu. Viņa zīmējums ir ārkārtīgi precīzs, pat zināmā mērā skrupulozs, taču ļoti dzīvs, apgarots. Pat studiju laika portretējumi, kā to redzējām izstādē, izsauc sajūsmu par viņa līnijas meistarību, formu modelējumu, talantīgo dabas attēlojumu, gaismas un ēnas atveidojumu, bet galvenais – pat visos akadēmijas modeļu portretējumos jaušams viņu raksturs, dzīves stāsts. Tie ir dzīvi ar siltām, pulsējošām asinīm. Alfrēda Plīte –Pleitas zīmējumi, kā 1925. gadā atzīmēja Jānis Dombrovskis, „dara godu latvju grafikai". Jāteic arī tas, ka Neatkarīgo mākslinieku vienība, iecerot sagatavot monografiju seriju, tajā pirmo 1925. gadā izdeva Visvalža Peņģerota apcerējumu par šo mākslinieku.

Kopš pēcnāves izstādes 1921. gadā Alfrēdam Plītem-Pleitam citas izstādes nav bijis. Arī šī, pēc

turpat 90 gadiem sarīkotā, tapusi laimīgas sagadīšanās pēc. 2007. gadā mūsu lietpratīgākais kollekcionārs Guntis Belēvičs no Rīgas galerijas iegādājās mākslinieka archīvu, kas glabājās vienā koferī. Tajā atradās 29 Minchenes mākslas akadēmijas modeļu portreti ogles technikā, ģimenes locekļu zīmējumi, skicējumi no kaŗadienesta, fotografijas, ģimenei sūtītās pastkartītes un vēstules no Minchenes, arī eļļas gleznas. Rezultātā bija iespēja ieskatīties ilgus gadu desmitus gandrīz vai piemirsta (speciālisti gan viņu allaž atcerējās) izcila mākslinieka daiļradē. Izstādes ieguvums ir vēl viens. Iznācis arī tās katalogs, kuŗā dokumentēti ne tikai izstādes darbi.

Šis Anitas Vanagas sarūpētais un apgāda „Birkenfelds" izdotais izdevums pārkāpj vienas izstādes kataloga ietvarus. Tas apkopo visu vai gandrīz visu, kas Latvijā ir saglabājies, šobrīd ir apzināts un pieejams no Alfrēda Plītes–Pleitas daiļrades. Tādejādi pirmo reizi skatām vienkopus viņa darbus gan Latvijas Nacionālā Mākslas mūzeja kollekcijā, arī atsevišķās privātkollekcijās, gan Gunta Belēviča krājumā, no kuŗiem lielākā daļa zīmējumu ir publiskota pirmo reizi. Visi šie darbi ir reproducēti, tiesa, ļoti nelielā formātā, kas ir saprotams – to ir pavisam 428, tātad vajadzētu trīs reizes lielāks izdevumu. Žēl arī, ka Minchenes mākslas akadēmijas zīmējumi, sevišķi portreti, nav apskatāmi pa visu lapu, lai gan ir labā kvalitātē gan „Tatārēns", gan māsu zīmējumi, kas izsauc sajūsmu par augsto meistarību, gan arī vesela virkne dažādu gadu karikatūras un brīvāka stila zīmējumi.

Izdevums lepojas arī ar to, ka pirmo reizi publicētas kā oriģinālvalodā (vācu), gan tulkotas latviski Alfrēda Plītes–Pleitas vēstules vacākiem un brālim no Minchenes 1908.-1909. gadā. Tās bija skatāmas arī izstādē, izsaucot apbrīnu par vēstuļu autora filigrāno, gandrīz vai kaligrāfisko rokrakstu, kas bez lupas teju vai salasāms. Šīs vēstules ļoti rūpīgi apraksta studenta iespaidus, ko viņš ir padarījis, kā sekmējies, kas vēl gaidāms un kas jau noticis. Katra vēstījuma beigās gan tiek atgādināts, cik izdots un par ko, un cik marku vēl palicis studenta naudas maciņā. Alfrēda Plītes–Pleitas tēvs pelnīja pietiekami, lai atbalstītu vecākā dēla centienus un lai labi izskolotu visus piecus bērnus.

Šī izstāde un katalogs atvēris jaunu lappusi mūsu mākslas vēsturē, papildinājis to un bagātinājis. Padarīts ļoti svēts darbs.

Māris Brancis

Window on Eurasia: Closing Soviet-Era Archives, Yanukovich Aide Insists 'Ukrainians Know All They Need to Know about Their Past'

Pols Goubls (*Paul Goble*)

Vienna, May 6 – The decision of new Ukrainian President Viktor Yanukovich to declare that the terror famine was a mass murder in which Ukrainian peasants suffered alongside Russian and Belarusian ones rather than a Moscow-orchestrated genocide directed against the Ukrainian nation has attracted a great deal of attention in Ukraine, Russia and the West.

But a far more serious development is the decision of one of the Ukrainian leader's aides to re-close Soviet-era archives because in his words, "that truth which it was necessary to bring to the Ukrainian people has already been brought to its attention," a policy and a statement with much more far-reaching consequences (www.polit.ru/institutes/2010/05/06/memory.html).

In a comment posted online today, Roman Kabachiy, the editor of the history section of Kyiv's "Ukrains'kiy tizhden," says that this action by Valery Khoroshkovsky, the new head of the Security Service of Ukraine (SBU), means that "the memory [of the Ukrainian people has been again] stolen."

According to Kabachiy, "Soviet archives again are returning to their customary status – closed to outsiders. One can understand the new head of the SBU: the popularization of history cannot be the basic direction of the work of that organization. But if earlier there existed a small chance of state enlightenment in the historical sphere, now it will be blocked."

"More than that," the historian says, "the de-sovietization [of the history of Ukraine] will be changed in the direction of the so-called 'fatherland' one, that is, the Soviet vision of history," yet another example of the way in which Ukraine like many other post-Soviet states shifts direction after each change in power rather than continuing to develop as a national school.

The internal contradictions of that approach, Kabachiy continues, can be seen in the names of streets and squares in Kyiv itself. Thus, a half-kilometer from the monument to Mikhail Hrushevsky is a monument to Vladimir Lenin who wanted to destroy the state Hrushevsky sought to build.

Moreover, a street named for Simon Petlyura, the ataman of that state, "ends at a monument to Nikolay Shchors," the Soviet commander of that time who fought against him. And while a large central square in the Ukrainian capital is named for Russian writer Lev Tolstoy, the small one named for Ukrainian poet Taras Shevchenko is on the northern edge of the city.

Thus it can be seen, he says, that "the Ukrainian powers that be have sought to support a compromise not wishing to appear especially radical as has been the case in Latvia and Estonia." But "the paradox is that even such small steps in the direction of the de-Sovietization of the history [of Ukraine] has infuriated Moscow and its fifth column in Ukraine."

As a result, Kabachiy says, "now, when Viktor Yanukovich and his command achieve power, those small achievements which Ukraine's humanitarian policy had achieved will be liquidated in rapid fashion." Indeed, the historian says, the current and future disasters themselves reflect the mistakes of Viktor Yushchenko and Yuliya Timoshenko."

That can be seen in the history of the Ukrainian Institute of National Memory, a body that took its name from the Polish analogue but that was fundamentally different. The Polish institution took possession of and processed thousands of feet of archival materials; the Ukrainian one remained dependent on the SBU and did not secure a law to protect itself.

Consequently, immediately after Yanukovich's election, the new vice prime minister for humanitarian questions, Vladimir Seminozhenko called for defining new rules for "the future function" of this institution and its subordination to the State Archives Committee, which was headed by a representative of the Communist Party of Ukraine.

Volodymyr Vyatrovich, who headed the archive of the institute under Yushchenko, says that he and his colleagues backed the idea of the creation by the Council of Ministers of an Archive of National Memory. But that did not happen because then-Prime Minister Yuliya Timoshenko decided not to offend the communists in the parliament.

Another historian, Roman Krutsik, points out that politics has dominated archival policy in Ukraine. The former head of the Ukrainian Memorial and founder of the Ukrainian Museum of the Soviet Occupation, Krutsik warns that it is possible that his museum won't survive under Yanukovich. Reportedly, he says, "Putin [earlier] called Yushchenko and asked to close [it]."

Closing the archives and closing such institutions will do far more damage to Ukraine and its future than even Yanukovich's declarations about the events of 1932-33. After all, the new Ukrainian leader does concede that a Moscow-sponsored mass murder took place then, even if that horror does not meet the definition of genocide.

But if Ukrainians cannot research their history in directions the current powers that be in Moscow do not like, then the future of that country is truly bleak -- all the more so if Western scholars and governments do not denounce this transparent effort to push the tragic twentieth century history of Ukraine down an Orwellian memory hole.

TILTS piešķīris pāri par 50 000 dolaru latviešu kultūrai

Latviešu kultūras biedrība TILTS mēģina veidot kultūras tiltu starp Latviju un plašajā pasaulē izkaisītiem tautiešiem. Biedrības 125 cilvēku valde, kas pati ir izkaisīta pa visu pasauli ar 90 locekļiem Ziemeļamerikas kontinentā un 33 Latvijā, parasti sazinās ar e-pasta un interneta telefona palīdzību. Visi valdes locekļi cits citu droši vien nav satikuši, bet plašā valde ļauj TILTAM darboties visos latviešu centros, kā arī Latvijā un saskaņot šo darbu starp kontinentiem.

Valde sanāk kopā reizi gadā, kad ir biedru pilnsapulce un valdes sēdes. Šāda sanāksme notika sestdien, 10. aprīlī, kad ap divdesmit cilvēku pulcējās Bedfordas Presbiterāņu baznīcā ziemeļos no Ņujorkas pilsētas. Pilnsapulce, kur ievēlēja jauno valdi, ilga 15 minūtes. Toties vecās valdes sēde pirms tās un jaunās valdes sēde pēc pilnsapulces ar ziņojumiem par padarīto, debatēm par darāmo un lēmumiem prasīja vairāk nekā četras stundas.

Varbūt vissaredzamākā TILTA darbība ir teātŗa turneju rīkošana, ko vada Marcis Voldiņš. 2009. gadā bija divas turnejas ar aktieriem no Latvijas – Liepājas teātŗa izrādes ar Miro Gavrana lugu „Viss par vīriešiem" un Teātŗa TT turneja ar Laura Gundara lugu „Tiritomba jeb Zelta zivtiņa". Tautieši gaida teātŗa izrādes, bet grūti Latvijā atrast inscenējumus ar piemērotu saturu un ne vairāk kā pieciem vai sešiem aktieriem, lai lidojuma izdevumi būtu samaksājami un viss ansamblis ar dekorācijām būtu pārvadājams Amerikā vienā īrētā mašīnā. Lai izvēlētos piemērotu lugu, TILTA pārstāvji apmeklē iecerētās izrādes Rīgā un citās pilsētās. Bet ne vienmēr iecerētās lugas ir dabūjamas aktieŗu saistību dēļ. Jaunais Rīgas teātris ir tik populārs Eiropā, ka TILTA turnejām tas nav pieejams ne aktieŗu laika, ne financiālu apsvērumu dēļ. Sajūtama ir arī mūsu rēgulārās teātŗa publikas samazināšanās. Rezultātā grūti tagad noorganizēt turneju, kas financiāli pati sevi segtu pat ar ALAas Kultūras fonda vai Latviešu fonda pabalstu.

Izņēmums pagājušajā gadā bija „Trīs tenoru" koncertu serija. Šiem Latvijas Nacionālās operas solistiem tas bija jau trešais TILTA organizētais Amerikas apciemojums. Turneja iekļāva 18 latviešu centrus, un Jānis Students, kas turneju organizēja kopā ar Jāni Bībelnieku, rēķina, ka māksliniekus noklausījās pāri par 2000 tautiešu. Tas pēdējos gados ir rekorda skaitlis. Teātŗa turneju izrādes parasti apmeklē 1000 vai mazāk cilvēku.

Turneju rīkošanu pēdējos gados apgrūtina ASV valdības prasība ārzemju māksliniekiem iegūt P-vīzu, tās iegūšanai nepieciešama arī attiecīgās arodbiedrības piekrišana. Astra Zemzare, kas rīkoja pianista Armanda Ābola koncertu turneju, savā pārskatā ziņoja, ka vīzas petīcija aizņēmusi 76 lapaspuses un izmaksājusi $1 570. Latvijas vēstnieks ASV Andrejs Pildegovičs aicināja Armandu Ābolu turnejas gaitā koncertēt sarīkojumā, godinot prezidentu Valdi Zatleru. Mūsu pianists guva ļoti labas atsauksmes arī vairākos koncertos cittautiešu sabiedrībā.

Pēdējos pāris gadus TILTA Vēstures projektu fonds ir lūdzis ziedojumus, lai atbalstītu Annas Žigures darbu, vācot informāciju grāmatai par bēgļu izceļošanu Otrā pasaules kaŗa laikā. Lilita Berga, fonda vadītāja, ziņoja, ka autores izdevumu segšanai ir savākti un izmaksāti pāri par $5000. Grāmata iznāca pagājušajā rudenī ar nosaukumu „Viņi. Ceļā". Tā ir iekļauta ALAas lasīšanas programmā un februārī bija jau izpārdota. Autore ir savākusi tik daudz materiālu, ka tagad strādā pie otras grāmatas par bēgļu dzīvi pēc Latvijas atstāšanas.

Nozīmīgs atbalsts latviešu kultūrai ir kļuvis TILTA Izcilo jauno talantu fonds. Fonda vadītāja Laila Robiņa ziņoja, ka fonds 2009. gadā ir piešķīris $42 300. Savā darbības laikā fonds ir sagādājis pāri par $150 000 ap 30 jauniem topošiem Latvijas māksliniekiem, no kuŗiem daudzi, piemēram, flautiste Ilze Urbāne, pianists Armands Ābols un klarnetists Egīls Šēfers, ir guvuši spožus panākumus un ir pazīstami arī ārpus Latvijas. Visi fonda piešķirtie līdzekļi nāk no ziedojumiem. Lielu daļu līdzekļu fondam ir ziedojuši cittautieši.

Iespēju robežās TILTS mēģina atbalsta vēl citus vērtīgus projektus. robus, Daži piemēri: Latvijas Mūzikas akadēmijai, lai varētu izdot reprezentatīvu Jāzepa Vītola nošu krājumu; ceļa izdevumiem žurnālistei, lai dotu iespēju apmeklēt teātŗa festivālu Rīgā un par to rakstītu nozīmīgā amerikāņu žurnālā (to, sekojot TILTA iniciatīvai, atbalstīja arī ALA); Knuta Lesiņa simtgades atcerei Rīgas Latviešu biedrībā; licenču izpirkšanai filmai „The Soviet Story", lai filmu varētu rādīt ārzemēs. Valdes priekšnieka izpildu vietnieks Andris Padegs ziņoja, ka šāda veida pabalstiem TILTS pagājušajā gadā piešķīris $6500. Šajā sēdē valde piešķīra $500 Latvijas Mūzikas informācijas centram kompaktdisku un latviešu simfoniskās mūzikas kataloga izsūtīšanai ārzemju bibliotēkām, radio stacijām un māksliniekiem.

TILTA valdes sēde

TILTS atbalsta specifiskus latviešu kultūras pasākumus, bet tam rūp arī latviskās vides pastāvēšana, ieskaitot demokratijas nostiprināšana un demokratisko procesu izveidošana Latvijā, lai latviešu kultūra varētu attīstīties. Ar valdes priekšnieka Ģirta Zeidenberga priekšlikumu, valde pieņēma lēmumu, ka tā aicina visus valdes locekļus un palīgus vietējās organizācijās un centros atbalstīt un sekmēt tautiešu piedalīšanos Saeimas vēlēšanās 2. oktobrī, informējot viņus par pases derīguma atjaunošanu un palīdzot pasi atjaunot pa pastu.

Ziedojot TILTAM, čeks ir jāraksta uz „Latvian Cultural Association TILTS" vārda un jānosūta kasierim Jurim Baidiņam, 1104 *Windon Drive*, *Wilmington, DE* 19803. Ja ziedojums ir veltīts kādam noteiktam mērķim vai fondam, tas jāatzīmē kopā ar maksājumu. TILTAM sūtītie ziedojumi ir atskaitāmi no ienākumiem, nodokļus aprēķinot.

Pēdējos gados TILTAM ir izveidojusies jauna tradicija – rīkot pasaules latviešu saietu vasarā Rīgā. Saieta mērķis ir dot iespēju tiem, kas dzīvo Rīgā un no tālienes atbraukušajiem rietumniekiem un viņu Latvijas radiem un draugiem tikties, aprunāties un sadraudzēties. Dziesmu svētku vasarā *Lido* atpūtas centrā Krasta ielā saietā sanāca ap 400 tautiešu; pagājušajā vasarā bija ap 150. Nākamais saiets ir šovasar, 27. jūnijā no 12:00 līdz 15:00 Čarlstona restorānā; pieteikšanās pie girtszeidenbergs@gmail.com.

Andris Padegs

ALAs 59. kongress Sanfrancisko Latvijas neatkarības atjaunošanas 20. gadadienas priekšvakarā

(Turpināts no 1. lpp.)

Viņa beigusi Čikāgas Krišjāņa Barona skolu Čikāgā, Gaļezera Vasaras vidusskolu, piedalījusies 3x3 nometnēs, Čikāgas universitātē ieguvusi bakalaura gradu bioloģijā, vienu vasaru strādājusi par laboranti Organiskās sintēzes institūtā Rīgā, tagad strādā Sanfrancisko Kalifornijas universitātes neurozinātnes laboratorijā. Bijusi ALJAsKultūras nozares vadītāja, dejo Sanfrancisko tautasdeju kopā „Ritenītis".

Kasieres amata kandidāte Vaira Rozentāle arī nebija varējusi ierasties. Viņa beigusi *Wayne State University* Detroitā, Mičigenā, ar bakalaura un sociālā darbinieka maģistra gradu, savā Alma Mater bijusi makroekonomikas lektore, 30 gadu strādājusi Mičigenas pavalsts administrācijā, formulējot un analizējot ekonomisko programmu, labi pārzin budžeta un finanču procesus. Aija Kukaine pastāstīja, ka Vaira Rozentāle ir Sv. Pāvila draudzes locekle un Latviešu apvienības Detroitā valdes locekle.

Informācijas nozares vadītāja kandidāta Jāņa Kukaiņa sabiedrisko amatu saraksts ir garš, bijis ALAs valdes priekšsēdis, pēc tam vienu gadu, paša vārdiem runājot, nav bijis nekas, un viņam kļuvis garlaicīgi. Viņš ir pateicīgs Valdim Muižniekam, Bruno Rubesam, Valteram Nollendorfam, kuŗi ievadījuši sabiedriskā darbā. Pēc Informācijas nozares iepriekšējā ļoti apzinīgā vadītāja Valža Pavlovska uzņemties šo amatu bijusi liela uzdrīkstēšanās. J. Kukainis teica, ka ar mieru vēl vienu gadu šo darbu turpināt, un šogad galvenā priōritāte – Saeimas vēlēšanas.

Kultūras nozares vadītājas kandidāte Iveta Felzenberga vienu gadu jau šajā amatā strādājot, pierādījusi savu enerģiju un spējas. Viņa teica, ka vēlas sabiedriskā darbā izkopt meistarību. Par Ivetu atzinīgas atsauksmes ir no Sietlas latviešu sabiedrības, viņa Sietlā rīkojusi Mākslas dienas, mākslinieku darbu izstādes.

Foto: Emīls Elstiņš

Andris Ramāns

Biedru un Līdzekļu vākšanas nozares vadītāja kandidāts Andris Ramāns ilgus gadus strādājis firmā *Shockley Transistor*. Viljams Šoklijs (William Shockley) 1956. gadā kopā ar diviem citiem zinātniekiem saņēma Nobela prēmiju par tranzistoru izgudrošanu. A. Ramāns privātfirmā *Siltec Silicon* vadījis pusvadītāju izejvielas, silicija kristallu, ražošanas nodaļu. Vēlāk projektējis silicija ražošanas fabrikas Ķīnā, Korejā un Francijā, tāpēc daudz laika bija jāpavada ārzemēs. Ar laiku ceļošana apnikusi, un piecus gadus A. Ramāns bija prezidents Sanfrancisko firmā *EG&G Reticon*, kas ražo mikroschēmas techniskās redzes vajadzībām; viņa pēdējā darbavieta bija pasaules otrā lielākā silicija ražošanas firma *Mitsubishi-Sumitomo Silicon*, kam ASV fabrikas ir Kalifornijā, Oregonā, Arizonā un Ohaijo. A. Ramāns bija šīs firmas vecākais viceprezidents ASV mērogā, atbildīgs par piecu fabriku produktu kvalitāti un atbilstīgām inženieŗu darba grupām. A. Ramāns aizgāja pensijā 2005. gadā un tagad ir laiks sabiedriskam darbam, tostarp organizācijās, kuŗas atbalsta cilvēkus ar īpašām vajadzīgam. Ramāniem ir četri dēli un 12 mazbērnu – astoņas mazmeitas un četri mazdēli. A. Ramāns piebilda, ka ALAs darbā līdz šim nav bijis nekas, bet centīsies par kaut ko kļūt.

ALAs valde nolēma dibināt jaunu, **Jauniešu un jauniebraucēju biedru nozari**, un par tās vadītāju bija nominēta **Kaija Dankere**. Viņa ALAs valdē darbojusies trīs gadus, divus no tiem bijusi sekretāre, pierādot, ka ir spējīga organizātore. Jācer, ka Kaijai izdosies ar jauniebraucējiem atrast kopīgu valodu un viņus iesaistīt.

Sadarbība ar Latviju nozares vadītājs Ēriks Krūmiņš bijis Milvoku apriņķa architekts, sevi viņš nosauca par profesionālu latvieti. E. Krūmiņu satrauc krize Latvijā, kuŗas dēļ daudzi izdara pašnāvību, pamet Latviju. ASV latvieši var palīdzēt, jo izveidojies liels ziedotāju tīkls, katru gadu Sadarbība ar Latviju nozare ieņem 50 000 dolaru. Daudzām ģimenēm ikmēneša 360 dolaru pabalsts ir vienīgais. Latvijas valdības piemaksa par bērnu ir astoņi lati, bet Latvijas miljonāri par grūtdieņiem nedomā.

Sporta nozares vadītājs Visvaris Ģiga savā laikā beidzis Minesotas valsts universitāti ar gradu ekonomikā. Pats nesporto, bet prot pierunāt citus to darīt, sekmīgi vadījis četrus ASV latviešu sportistu braucienus uz Trīszvaigžņu spēlēm Latvijā un plāno nākamo. Darbojas arī Minesotas sporta kopas valdē, vadījis vietējo latviešu kredsabiedrību. Aktīvi latviešu sabiedrībā ir arī bērni Miķelis un Kristīne. Latviešu kreditsabiedrības vadību Minesotā tagad pārņēmisu dēls Miķelis Ģiga.

ALAs Kultūras fonda vadītāja Sarma Muižniece Liepiņa pie sabiedriskā darba pieradusi jau no agras bērnības, kad palīdzēja vecākiem Valdim un Lalitai Muižniekiem locīt vēstules, brošūras, programmas un ievietot tās aploksnēs izsūtīšanai latviešiem pašu pavalstī un citās. Kopš tā laika viņa raksta arī dzejoļus, ko lasījusi Kanadā, Latvijā, Austrālijā, tāpēc cer, ka izskatās dzejiska. Sarma ar humoru piebilda, ka ir tās paaudzes pārstāve, ko vecie sauc par jaunu, bet jaunie par vecu, tātad varbūt viņa ir paveca? Tam par spīti viņai netrūkst dzīvesprieka, un Sarma bija ar mieru piekto gadu kandidēt Kultūras fonda vadītājas amatam. Kultūras fonds vāc līdzekļus reizi gadā un izdod, cik ieņem. Sarma pateicās ALAs biroja darbiniekiem, ka viņai vairs nav jāloka aploksnes, un Aleksim Dankeram, projekta *Spoken* autoram, kas palīdzēja izveidot vizuālu pārskatu par godalgotajiem projektiem.

Revīzijas komisijas priekšnieka amata kandidāts Aivars Osvalds teica, ka arī ir viens no „pavecajiem" un grūti aprēķināt, cik gadu ko darījis. ALAs valdē sācis darboties jau studiju gados, pirms 30 gadiem, savulaik bijis priekšsēdis, dibinājis „Sveika, Latvija!" programmu, ar dažiem „pavecajiem" atjaunoja 2x2 nometni. Latviešu sabiedrībā aktīviem vecākiem parasti tādi ir arī bērni – dēls Grants un meita Laura piedalījušies nometnēs, Grants arī sporta spēlēs, viņš trešo gadu studē vēsturi un politiskās zinātnes *DePaul University* Čikāgā un ar ALJAs stipendiju sešas nedēļas būs praktikants Latvijas 50 gadu okupācijas mūzejā; Laura arī ilgāku laiku pavadījusi Rīgā.

Revīzijas komisijas locekļa kandidāts Roberts Šverns daudz par sevi nevēlējās stāstīt, viņš bijis konsultants, informācijas vadītājs ASV miltārās bazēs.

Revīzijas komisijas locekļa kandidāts Valdis Kārklis latviešus sabiedrībā ir aktīvs jau kopš aizritējušā gadsimta 60. gadiem. Dzimis Zvārdē, kur okupācijas laikā bija sarkanarmijas poligons, no tēva mājām nekas nav palicis, bet Valdis katru gadu apzinīgi maksā nodokļus par zemi, kas tagad pieder viņam. Viņš dienējis ASV armijā, beidzis universitāti Filadelfijā, vadījis Latvijas brīvības fondu; arī viņa ģimenes trīs bērni darbojas latviešu sabiedrībā.

Svarīgākais – gatavošanās 10. Saeimas vēlēšanām

Informācijas nozares darba grupā, kuŗā dalībnieku skaits bija visvairāk, galvenokārt runāja par gatavošanos Saeimas vēlēšanām. Latvijas vēstnieks Vašingtonā Andrejs Pildegovičs teica, ka apmēram 2-3 nedēļu laikā būs zināms, vai būs iespēja ar autobusu, vedot līdzi pārvietojamo ierīci personas biometrisko datu iegūšanai, apceļot lielākos latviešu centrus un cik līdzekļu piešķirs Ministru kabinets. Tā kā vēlētāju reģistra Latvijā un ārpus Latvijas nav, balsotāju apzināšana ir kopīgs darbs. Valsts nedrīkst uzspiest, balsot vai nebalsot.

Foto: Emīls Elstiņš

No kreisās: DV ASV valdes priekšsēdis Zigurds Rīders, politologs Ivars Ījabs, PBLA valdes priekšsēdis Mārtiņš Sausiņš, Latvijas vēstnieks ASV, Vēlēšanu reformas biedrības vadītājs Valdis Liepiņš

Vēstniecībā cenšas sazināties ar jauniebraucējiem. Ir zināms, ka Latviju atstājusi 200 000 latviešu, vairāk nekā pēc kaŗa. Par ko viņi balsos? Šķiet, ka viņi atbalsta citas partijas, ne tās, ko tie ASV latvieši, kuŗi iebrauca aizritējušā gadsimta 50. gados. Ēriks Krūmiņš piebilda, ka vajag īsu sarakstu par partiju vērtībām, nevis lielus palagus – to programmas.

Vēlēšanu reformu biedrības priekšsēdis Valdis Liepiņš ieteica lasīt Latvijas presi, kuŗā ir samērā sīkas ziņas par partiju programmām. Sabiedriskā organizācija „Delna" veido sarakstu, kuŗā publicēs imformāciju par partiju darbiem un viņu kandidātiem. V. Liepiņš ar rūgtumu piebilda, ka Latvijā bieži vien tīko tikai pēc šejieniešu dolariem, bet ne līdzdalības. Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības valdes priekšsēdis Aldis Simsons ieteica pieņemt rezolūciju: neprasīt Latvijai, ko tā var dot mums, bet ko varam dot Latvijai.

Valdis Liepiņš dzīvojis Anglijā un Kanadā, savulaik palīdzēja iegādāties un uzcelt Toronto latviešu centru. Tagad jau vairākus gadus dzīvo Latvijā un vada Vēlēšanu reformas biedrību, kas dibināta 2007. gadā. Tai ir 32 biedri 75 atbalstītāji, gada maksa 60 vai 26 latu gadā; atbalstgrupa ir Toronto un Austrālijā. Saņemts pabalsts no rietumu sabiedrības – PBLA, DV.

2009. gada 26. februārī pieņēma grozījumus Saeimas vēlēšanu likumā, nolemjot saistīt kandidātu ar Saeimas vēlēšanu apgabalu, kā arī sadalīt esošos piecus Saeimas vēlēšanu apgabalos 13 mazākos. Līdz šim viens un tas pats kandidāts varēja kandidēt visos vēlēšanu apgabalos, kuŗos vēlētāju skaits ļoti atšķirīgs, un vēlētāji pat nezināja, kas viņus Saeimā pārstāv. Uzticēšanās Saeimai mazinājās no gada uz gada. 9. Saeimas vēlēšanās ASV balsoja tikai 14% balstiesīgo. 10. Saeimas vēlēšanas būs pirmās, kuŗās balsotāji ievēlēs savus deputātus savā apgabalā. Aptauja liecinot – ja vēlēšanas notiktu martā, Saskaņas centrs būtu pirmā vietā, otrā vietā – Vienotība, Zaļo un Zemnieku savienība, Tautas partija, PCTVL.

V. Liepiņš skaidroja, ka pietiktu ar 8000-9000 ārzemju latviešu balsīm, lai būtu viena vieta Saeimā. 20 000 balsotāju palīdzētu iegūt divas vai pat trīs vietas. Jāizvirza konkrēts mērķis – divas vietas Saeimā. V. Liepiņš ieteica latviešu centros rīkot vēlētāju sanāksmes, izvērtēt partijas, uzzināt to pēdējo četru gadu labos un sliktos darbus; izveidot sarakstu, ko balsotāji vēlas, lai šīs partijas darītu; rūpīgi sekot aptauju rezultātiem. Latvijas pavalstniekiem ārzemēs jāatjauno pase; jāreģistrējas balsošanai pa pastu vai jābalso iecirkņos, jārīko kopējs brauciens uz tuvāko iecirkni. Jāatceras, ka arī nebalsojot notiks balsošana, jo lielākā ļaunuma partija iegūs visvairāk balsu. Laikus jāizšķiŗas, par ko balsot, kandidātiem, kuŗus grib svītrot vai pielikt krustiņu. Nav jēgas balsot par partijām, kuŗas nepārvarēs 5% barjēru. Jāatceras, ka Saeima ievēl valdību un prezidentu, Saeimu – ikviens balsotājs. Pievelkot krustiņu, var ietekmēt kāda iekļūšanu Saeimā, minusa zīmi – neiekļūšanu.

Nākotnes mērķis – ieviest vēlētāju reģistru, veicināt vēlētāju-kandidātu sanāksmes; partiju iekšējo demokratiju. Nepieciešams uzlabot Saeimas tīmekļa lapu, par paraugu izmantojot pārskatāmo Eiropas parlamenta mājaslapu.

Valdis Liepiņš vadīja arī pārrunas „Latvijas valsts un tauta 10. Saeimas vēlēšanu gaidās: partijas un politiskie grupējumi", kuŗās savu viedokli pauda LR vēstnieks ASV Andrejs Pildegovičs, politologs Ivars Ījabs, PBLA valdes priekšsēdis Mārtiņš Sausiņš un DV organizācijas ASV valdes priekšsēdis Zigurds Rīders.

Z. Rīders ieteica partijām izstrādāt ekonomisku plānu, kā parvarēt krizi, jāizlemj, kā uzlabot nodokļu sistēmu, jāstiprina latviešu valodas statuss.

Ivars Ījabs – jāizvērtē aizdevumu piesaiste, lai 2014. gadā Latvija iekļūtu eirozōnā, jādeklarē ienākumi, jābūt sadarbībai ar rietumiem, lai Latvija neietu austrumu virzienā.

Mārtiņš Sausiņš – valsts valoda var būt tikai viena, jāpieņem likums par dubultpavalstniecību.

Andrejs Pildegovičs atzina, ka lēmums par dubultpavalstniecību svarīgs, lai latviešu kopiena attīstītos, būtu ilgtspējīga. Latvijā iedzīvotāju skaits samazināsies līdz pusotram miljonam, ASV latviešu kopienas pamazām var izzust.

(Turpināts 18. lpp.)

JAUNUMI LATVIJAS POLĪTIKĀ

Apstiprina amatā ministrus

Saeimas vairākums 13. maijā izteica uzticību diviem jauniem Valža Dombrovska (JL) vadītās valdības ministriem – reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrei Dagnijai Staķei (*ZZS*) un bezpartejiskajam veselības ministram Didzim Gavaram. Līdz ar to valdībā vakanta paliek tikai tieslietu ministra vieta. Šī amata pienākumus arī turpmāk veiks aizsardzības ministrs Imants Lieģis (*PS*).

Iepriekš *Pilsoniskā savienība* veselības ministra amatam izvirzīja Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes docenti Antru Sakni, kuŗai atbalstu paudusi arī *Zaļo* un Zemnieku savienība. Taču pēc tikšanās ar Ministru prezidentu viņas kandidātūru balsojumam Saeimā vairs nevirzīja, argumentējot, ka šai kandidātūrai nav Saeimas vairākuma atbalsta.

Atbalsta Latvijas – Krievijas ārkārtas situāciju sadarbības programmu

Valdība atbalstīja Latvijas-Krievijas abpusējas palīdzības un sadarbības programmu ārkārtas situāciju novēršanā un likvidēšanā. Iekšlietu ministrijas sagatavotajos dokumentos valdībai norādīts, ka abas valstis viena otrai palīdzēs ārkārtas gadījumos un katastrofās. Tāpēc abas valstis sadarbosies zinātniski pētniecisku projektu kopīgā plānošanā, izstrādāšanā un īstenošanā, apmaiņā ar zinātniski technisko literātūru un pētniecisko darbu rezultātiem. Tāpat sadarbība noritēs apmaiņā ar informāciju, periodiskiem izdevumiem, metodisko un citu literātūru, kā arī video un foto materiāliem ārkārtas situāciju novēršanas un likvidēšanas jomā. Paredzētas arī citas darbības un aktīvitātes gadījumos, kad abas valstis viena otrai varēs palīdzēt ārkārtas situācijās.

Krievijas valdība šo projektu apstiprināja jau pagājušā gada izskaņā. Paredzams, ka tagad projektu nosūtīs izskatīšanai īpaši izveidotai komisijai. Ja apstiprināšana tajā būs raita, tad, iespējams, jau maija beigās abas valstis komisijas sēdes laikā vienošanos varētu apstiprināt.

Ronis ar Vešņakovu pārrunā...

Ārlietu ministrs Aivis Ronis tikās ar Krievijas vēstnieku Aleksandru Vešņakovu, kas bija ieradies iesniegt Krievijas Federācijas ārlietu ministra apsveikuma vēstuli A. Ronim sakarā ar stāšanos amatā. Ministrs pateicās par Krievijas apsveikumu un pauda gatavību turpmākai konstruktīvai sadarbībai.

"Tikšanās ietvaros pārrunājām pozitīvo virzību pēdējo gadu laikā abu valstu attiecībās un gaidāmo dienaskārtību tuvākajos mēnešos, tostarp Eiropas Savienības un Krievijas galotņu apspriedi maija beigās Rostovā pie Donas, 4. jūnijā plānoto Latvijas un Krievijas Starpvaldību komisiju Pleskavā un līgumprojektu statusu, kā arī citus jautājumus," pēc sarunas ar Vešņakovu sacīja Ronis.

Latvijas „ekonomiskās iekaŗošanas" plāni

ASV nedēļas žurnāls *Newsweek* analizējis kāda Krievijas Ārlietu ministrijas dokumenta projektu. Tajā teikts, ka Krievija vēlas kļūt par Ukrainas gāzes piegāžu sistēmas pārvaldītāju, kā arī iegādāties enerģētikas un transportēšanas uzņēmumus Baltijas valstīs. Dokumentā izklāstīts ministrijas ierosināts darba kārtības plāns attiecībām ar 61 pasaules valsti. Žurnālā teikts, ka Ukrainas gāzes transportēšanas sistēmas pārvaldīšana un starptautiska gāzes konsorcija izveidošana ir stratēģisks Krievijas mērķis, turklāt Maskava vēlas noslēgt ilgtermiņa līgumus par kodoldegvielas piegādēm Ukrainas atomelektrostacijām. Savukārt Eiropas Savienības dalībnieces zaudē interesi par investīcijām Baltijas valstīs, un aktīvu cenas Latvijā, Lietuvā un Igaunijā samazinās, tāpēc Krievijai būtu jāapsveŗ enerģētikas un transporta jomā strādājošo Baltijas reģiona uzņēmumu nākotne. Dokumentā paredzēta Baltijas valstu ekonomiska iekaŗošana transporta, finanču un enerģētikas jomā, cenšoties izmantot Baltijas valstu territoriju un transporta infrastruktūru kravu transitam uz ES. Tā kā krītas Baltijas valstu pievilcība ES valstu ieguldījumiem un nopietni palētinās to nacionālie aktīvi, tiek ierosināts izstrādāt jautājumu par uzņēmumu pirkšanu enerģētikas, informācijas technoloģiju, loģistikas un transporta jomā, lai vairotu Krievijas ekonomisko klātbūtni.

Latvijas ārlietu ministrs Aivis Ronis atturas komentēt Krievijas iespējamo jauno ārpolītisko doktrīnu attiecībām ar Baltijas valstīm, iekams nav skaidrs, vai šāds dokuments ir tapis oficiāli. „Pirms neesmu redzējis šo dokumentu, atturos komentēt doktrīnas atreferējumus *Newsweek* vai Latvijas plašsaziņas līdzekļos, jo mēs nezinām, vai tas ir oficiāls Krievijas dokuments," norādīja ārlietu ministrs.

Neo ir Ilmārs Poikāns

Valsts Ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmas datu noplūdes lietā aizturētais Latvijas Universitātes (LU) Matēmatikas un informātikas institūta Mākslīgā intelekta laboratorijas pētnieks Ilmārs Poikāns izmeklētājiem atzinies, ka ir tā pati persona, kas sabiedrībā plašāk pazīstama ar segvārdu Neo. Policijas sāktajā kriminālprocesā Poikānu aizstāv bijušais Korupcijas novēršanas un apkaŗošanas biroja priekšnieks zvērināts advokāts Aleksejs Loskutovs.

Loskutovs pastāstīja, ka Poikāns atzīst savas faktiskās darbības saistībā ar datu iegūšanu, bet uzsveŗ, ka tas, vai šīs darbības bijušas prettiesiskas, vēl ir diskutējams jautājums.

Saistībā ar šo lietu kratīšana veikta arī televīzijas raidījuma *De facto* žurnālistes Ilzes Naglas dzīvesvietā. Kratīšanu akceptēja vispirms prokurors, pēc tam arī izmeklēšanas tiesnesis. Naglai piemērots liecinieces statuss.

Iespējamais Neo aizturēts darbavietā. Iepriekš izņemts kāds serveris Latvijas Universitātes Matēmatikas un informātikas institūtā.

Ekspertu ieskatā centieni noskaidrot žurnālista informācijas avotu bez tiesas lēmuma ir rupjš likuma pārkāpums. Tā kā kratīšana izdarīta steidzamības kārtā, nesaņemot tiesneša sankciju, šajā faktā var saskatīt vistiešāko Latvijas valsts interešu apdraudējumu.

Lai arī informācijas iegūšanai Neo izmantojis „caurumu" VID datu sistēmā, policija tomēr pieļauj, ka ir izmantota īpaša programma datu lejupielādei, lai apietu VID drošības sistēmu.

Rīgā notika vairākas protesta akcijas pret Poikāna aizturēšanu.

„Neo nav Robins Huds..."

Iekšlietu ministre Linda Mūrniece (*JL*) preses konferencē norādīja, ka policija pārbauda, vai Valsts Ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmas (VID EDS) datu ieguvējs Neo patiesībā nav no žurnālistu vidus. Ministre gan konkrēti nenosauca žurnālis-ta vārdu, tomēr līdz šim Ilmāram Poikānam, kas ir pirmais aizdomās turamais un par Neo uzskatītais cilvēks, kontaktpersona bijusi LTV *De facto* žurnāliste Ilze Nagla. Mūrniece skaidroja, ka kratīšana Naglas dzīvoklī bijusi kā pie Latvijas pavalstnieces, nevis žurnālistes un ka Nagla, būdama Latvijas pavalstniece, likuma priekšā ir tikpat atbildīga kā citi šīs valsts iedzīvotāji. Mūrniece uzsvēra, ka cilvēki datus ne tikai ieguvuši, bet arī tos sistēmatizējuši kādam noteiktam mērķim.

"Tas, ko mēs esam uzzinājuši šais dienās, ļoti būtiski atšķiŗas no pirmējās informācijas par labo Robinu Hudu, kuŗš tiešām grib izglābt pasauli." Arī ministre sākumā ticējusi, ka Neo ir kāds labais tēls, kas "cenšas šo pasauli padarīt labāku". Tomēr pašreiz viss izskatās pēc rūpīgi plānotas sarežģītas operācijas.

Neo ievieš skaidrību

Ilmārs Poikāns, sabiedrībā zināms ar segvārdu Neo, atzīst, ka viņu neinteresē iestāšanās kādā partijā. Viņš tam visam stāvot pāri. Turklāt biedrība *4ATA* bijusi tikai aizsegs, un tāda biedrība vispār neeksistē. Un izskanējušās ziņas, ka viņam palīdzējuši trīs IT speciālisti, – arī tā ir leģenda. Pirms publiskojis iegūtos datus, viņš esot konsultējies ar žurnālistu Jāni Domburu – kā rīkoties, lai sabiedrība gūtu maksimālu labumu.

Poikāns noliedz izskanējušās ziņas, ka viņš sadarbojies ar Juri Kriķi un Juri Stumpu. Tomēr viņam šajā sfairā esot ļoti daudz paziņu. Tāpēc nevajagot meklēt sazvērestību, kur tās nav.

Poikāns uzveŗ, ka grib, lai viņa bērni un mazbērni dzīvotu normālā valstī. Taču, tā kā viņš prom braukt negrasās, jāmainās ir valstij.

Jautāts, kāpēc tāds segvārds, Poikāns atbildēja, ka Neo ir personāžs, kas virtuālajā vidē cīnās pret „sistēmu", bet nekāds Lāčplēsis no viņa nesanāktu.

Žurnāliste Ilze Nagla nav Neo, kā to pieļāvusi iekšlietu ministre Linda Mūrniece, uzsveŗ Poikāns.

***Pilsoniskās savienības* kongresā**

izvērtēja politisko situāciju valstī pirms vēlēšanām, runāja par partiju apvienības *Vienotība* aktuālitātēm un apsprieda partijas nostāju ekonomikas jautājumos. Kongresā ievēlēja jaunu *PS* valdi, ētikas un revīzijas komisiju.

PS valdes locekle un Eiropas Parlamenta (EP) deputāte Sandra Kalniete uzsvēra, ka *Vienotībai* pašai un arī citām politiskajām partijām būtu jāvienojas par politiskās sistēmas reformu, pārejot uz lielāku vēlēšanu apgabalu skaitu, tiešām pilsētas galvu un tiešām Valsts prezidenta vēlēšanām. Viņa arī paziņoja, ka *Vienotības* galvenais uzdevums 10. Saeimas vēlēšanās ir uzvarēt *Saskaņu* – apvienību, kuŗu atbalsta Maskava.

Latvijai labvēlīgs spriedums Kononova lietā

Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2008. gada 24. jūlijā tikai ar vienas balss pārsvaru pieņēma Latvijai nelabvēlīgu spriedumu Kononova lietā. Latvijai tika uzdots maksāt 30 000 eiro (21 084 latu) morālo kompensāciju mūsu valstī par kaŗa noziegumiem notiesātajam Vasilijam Kononovam. ECT savā spriedumā tolaik atzina, ka Latvija pārkāpusi Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7. pantu, kas noteic, ka nav pieļaujama sodīšana bez tiesas. Latvija iesniedza apellācijas sūdzību par šo spriedumu, un ECT nolēma lietu nodot izskatīšanai tiesas Lielajā palātā.

Spriedums tika paziņots 17. maijā. Ministru kabineta pārstāve starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās Inga Reine aģentūrai LETA paziņoja, ka Latvija uzvarējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielajā palātā lietā "Kononovs pret Latviju". ECT Lielā palāta lēmumu pieņēmusi ar 14 balsīm "par" un trīs balsīm "pret". Līdz ar to tiesa atzinusi, ka Latvija nav pārkāpusi Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7. pantu, kas noteic, ka nav pieļaujama sodīšana bez tiesas.

ECT ar pārliecinošu balsu vairākumu secinājusi, ka Kononova pastrādāto darbību likumpārkāpējs raksturs bijis paredzams un saprotams arī atbilstīgi tā laika likumiem. ECT spriedums Kononova lietā apstiprina vispāratzīto starptautisko tiesību principu, ka atbildībai par pastrādātiem kaŗa noziegumiem jābūt individuālai un reālai, kā arī šos noziegumus nevar attaisnot ar to pastrādātāju piederību pie kādas valsts, politiskas, ideoloģiskas vai citas grupas. Latvijas Ārlietu ministrijas ieskatā ECT spriedums ir reāls apliecinājums starptautiskajās tiesībās noteiktajam principam, ka kaŗa noziegumiem nav noilguma. Šis spriedums ir būtisks ieguldījums valsts pārstāvju nesodāmības apkaŗošanā, kas ir ANO uzmanības lokā un kam tiek pievērsta arvien pieaugoša uzmanība Eiropas Padomē.

Latvijas Ārlietu ministrija pateicas Lietuvai par iesaistīšanos šajā lietā trešās puses statusā, atbalstot Latvijas valdības nostāju.

ECT Lielās palātas spriedums nav pārsūdzams.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

NEDĒĻAS NOTIKUMU CHRONIKA

Pēc Finanču ministrijas datiem, šā gada pirmajos četros mēnešos Latvijas budžeta deficits bijis 246 miljoni latu. Budžeta likumā deficits plānots aptuveni 524 miljonu latu apmērā.

Latvijas diriģents, profesionālā pūtēju orķestŗa *Rīga* mākslinieciskais vadītājs Andris Poga ieguvis pirmo vietu 2. Starptautiskajā Jevgeņija Svetlanova diriģentu konkursā Monpeljē, Francijā. Žūrijas komisiju vadīja pasaulslavenais pianists un diriģents Vladimirs Aškenazi. Uzvaru Poga izcīnīja spriegā konkursā, uz kuŗu bija pieteikušies 350 diriģenti no dažādām valstīm. Jau pēc sacensības viņa uzstāšanās pirmajā kārtā raksturota šādiem vārdiem: „Andris Poga no Latvijas diriģēja it kā citu orķestri, ar pieredzējuša meistara pamatīgumu." No konkursam iesniegtajiem vairāk nekā 350 pieteikumiem, pēc kuŗu izvērtēšanass sacensties Monpeljē uzaicināja tikai 18 jaunos diriģentus, Andris Poga bija vienīgais Latvijas pārstāvis.

Kultūras ministrs Ints Dālderis intervijā Latvijas Radio pastāstīja, ka "Mūzeju nakts" sarīkojumus visā Latvijā apmeklējuši vairāk nekā 250 000 interesentu. Tas esot nedaudz mazāk nekā pērn, kad uz mūzejiem devušies ap 270 000 cilvēku. Kopējā apmeklētāju skaitā nav iekļauti dati par Saeimas nama, Rīgas pils un citu objektu apmeklējumu. Akcijā "Mūzeju nakts" piedalījās 112 mūzeji. Kopumā apmeklētājiem durvis vēra vairāk nekā 200 apskates objekti visā Latvijā

Šogad Latvijas himnas autoram Baumaņu Kārlim aprit 175 gadi. Limbažu novada Viļķenē 22. maijā svinēs Himnas godadienu. Sarīkojuma ideju pauž vēlme uzsvērt un iedzīvināt Latvijas himnas būtību – īpaši laikā, kad daudzi dzimteni pamet, lai iztiku nodrošinātu ārvalstīs.

Žurnāla *VIP Lounge* maija-jūnija numurā publicēts Latvijas 100 visbagātāko sieviešu saraksts. Latvijas bagātākās sievietes ir Kirova Lipmana dzīvesbiedre, AS *Grindeks* līdzīpašniece Anna Lipmane, uzņēmēja, *Kolonnas* tīkla īpašniece Ieva Plaude- Rēlingere un bijušā *Parex* bankas īpašnieka Valerija Kargina šķirtā sieva Tatjana Kargina. Pirms diviem gadiem Latvijas bagātāko sieviešu pirmā desmitnieka kopējais īpašumu novērtējums bija 211 miljoni latu, pērn tas samazinājies divreiz - līdz 105 miljoniem latu, tagad šī kopsumma sarukusi vēl iespaidīgāk – līdz 76 miljoniem latu. Gada laikā vietu bagātāko sieviešu pirmajā desmitniekā zaudējušas Andŗa Šķēles ģimenes pārstāves – dzīvesbiedre Kristiāna Lībane-Šķēle un abas meitas Anete Šķēle-Pētersone un Madara Dobrāja, kā arī vairumtirgotāja Ņina Tretjakova, nekustamo īpašumu uzņēmēja, bijusī *Arēna Rīga* līdzīpašniece Jeļena Bondarika un izdevēja Vija Kilbloka.

Valsts prezidentam Valdim Zatleram, Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim un Saeimas komisijām nosūtīta atklāta vēstule. To parakstījuši vairāk nekā 100 plašsaziņas līdzekļu darbinieki, aicinot veikt reālus grozījumus likumos, kas varētu stiprināt preses brīvību. Vēstules tapšanas iemesls ir kratīšana TV raidījuma *De facto* žurnālistes Ilzes Naglas mājās, meklējot pierādījumus Neo lietā.

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Tēvzemes un diasporas

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Diemžēl tāda ir īstenība: patlaban ir pamats runāt par divām latviešu tautas daļām - tiem, kas dzīvo savā nacionālajā valstī, un tiem, kuŗi veido **diasporu** jeb, ja lietojam latviskāku terminu - klaidu.

Pirms 20 gadiem, kad tika atjaunota Latvijas neatkarība un atdzīvināti valstiskuma atribūti, rietumzemēs mita nevis diaspora tās vispār atzītajā nozīmē, bet emigrācija jeb **trimda**: šie apmēram 120 tūkstoši latviešu bija spēks, kas brīvajā pasaulē bija valstiskās pārmantojamības ķīla un garants, neļaujot izplēnēt tautas un valsts vēstures patiesajai interpretācijai.

Diemžēl īpaši pēdējos gados saimnieciskās grūtības un bezdarbs, "piepalīdzot" iegūtajai pārvietošanās brīvībai, diezgan radikāli mainījuši Latvijas *pamattautas izvietojumu*: kādreizējai trimdai - kādiem 100 tūkstošiem latviešu, kas saglabājuši savu etnisko identitāti, pievienojušies - baidos (!) teikt, cik īsti, **bet vismaz** 50 tūkstoši latviešu tautības cilvēku, kas uzskatāmi par ekonomiskajiem emigrantiem un, šķiet, lielākoties gan paliks "uz dzīvošanu" ārvalstīs - ne tikai Lielbritanijā un Īrijā, bet arī Skandinavijā, Vācijā un "visvilinošākajās " zemēs - ASV un Kanadā.

Ir pamats šaubīties, vai šie cilvēki, kuŗu vidū ir ne mazums čaklu un apdāvinātu jauniešu, būs pienesums vai ieguvums kādreizējās trimdas latviskumam: vismaz šobrīd šo cilvēku dzinulis ir pēc iespējas drīzāk iekļauties mītnes zemes darba tirgū, tikt uz zaļa zara. Protams, daļa sūta iekrājumus ģimenēm uz Latviju vai krāj naudu, lai nopirktu māju dzimtenē, bet vairākums, šķiet, neatgriezīsies un vismaz patlaban neaizpilda robus kādreizējās trimdas organizācijās un draudzēs.

Krievvalodīgos LR pavalstniekus, kas darba un laimes meklējumos aizbrauc no Latvijas, es te neskaitu, jo runa ir par latviešu tautas izdzīvošanu mūsdienu globālizētajā pasaulē.

Rezumējot var teikt, ka no pusotra miljona latviešu, kas mīt savā nacionālajā valstī, draud atšķelties vēl nezināms saimniecisko emigrantu skaits papildus tiem **vismaz** 150 tūkstošiem (10 % no koptautas), kas patlaban mīt ārvalstīs un tātad ir diaspora.

* * *

Interesants ir salīdzinājums ar pilnīgu pretstatu - armēņiem, kur tēvzemes un diasporas samērs ir diametrāli pretējs; pašā Armēnijā, kas atdalījās no brūkošās PSRS arī pirms 20 gadiem, patlaban dzīvo ne vairāk par **trim miljoniem** armēņu, bet to skaits plašajā pasaulē sasniedz **astoņus miljonus.** No šiem astoņiem miljoniem septiņi ir t. s. vecā diaspora, kuŗas pamatu lika bēgļi, kas pagājušā gadsimta pirmajā ceturksnī glābās no tālaika Turcijas valdītāju izraisītā slaktiņa - genocīda, kam par upuri krita apmēram pusotra miljona armēņu, galvenokārt Turcijas ziemeļaustrumu provincēs, kas senseni uzskatītas par vēsturiskās Armēnijas kodolu.

Diemžēl šiem septiņiem miljoniem emigrantu atjaunotās neatkarības gados pievienojies vēl **vesels miljons** saimniecisko emigrantu, kas nespēja izdzīvot pēcpadomju chaosa un "valsts izzagšanas" apstākļos.

Patlaban Losandželosā un tās piepilsētās mīt kāds miljons armēņu - tikpat daudz kā Armēnijas galvaspilsētā Erevanā. Līdz ar Kaliforniju armēņu diasporas ietekme liek sevi manīt Francijā, kā arī Libānas galvaspilsētā - Beirutā, kur armēņiem ir plaukstoša kopiena. "Īpašs gadījums" ir Maskava, kur armēņu kopskaits tuvojas miljonam. Tur armēņi lielākoties ir pārkrievojušies un zināmā mērā kalpo Kremļa interesēm.

Neapskaužama patlaban ir Armēnijas prezidenta Serža Sargisjana situācija: kaut gan armēņu diaspora sniedz ievērojamu financiālo palīdzību tēvijai, pasaules saimnieciskā krize sāpīgi skārusi šo zemi, un tagad Turcija piedāvā Armēnijai atvērt slēgto robežu un attīstīt savstarpēji izdevīgu sadarbību, ja Armēnija atteiksies no līdzšinējā *granītcietā* kursa territoriālajā konfliktā ar Azerbaidžānu t.s. Kalnu Karabachas dēļ. Piekāpties Sargisjans neuzdrošinās, jo diaspora ir nepiekāpīga un šādu "nodevību" nepiedos, draudot pat atraut tēvijai vitāli nepieciešamo financiālo palīdzību. Diasporas runasvīri rietumvalstīs neatlaidīgi atgādina, ka Turcijai vispār vajadzētu "atdot" Armēnijai tos plašos novadus, kur Pirmā pasaules kaŗa gados notika armēņu genocīds. Utopija, bet tā nu esot "principiāla" nostāja...

* * *

Īpatnēja ir Izraēlas un žīdu diasporas mijiedarbība. Pašā Izraēlā žīdu skaits patlaban pārsniedz sešus miljonus. Ārpus šīs valsts, plašajā pasaulē, dzīvo vismaz kādi septiņi miljoni žīdu (precīzi viņu skaits grūti noteicams, ja ņem vērā jauktās laulības un straujo asimilāciju).

Atsevišķi vēl minami kādi 700 tūkstoši Izraēlas pavalstnieku, kuŗi šīs valsts 62 pastāvēšanas gados no tās emigrējuši un dzīvo lielākoties Ziemeļamerikā, saglabājot ivritu par dzimto valodu un ciešās saites ar Izraēlā palikušajiem radiem un draugiem. Ne mazums dodas mājup caur Telavivas *Ben Gurion Airport,* lai piedalītos kneseta (parlamenta) vēlēšanās.

Cita lieta ir klasiskā žīdu diaspora, kur daudziem vai nu ir maz daļas gar Izraēlu, vai saglabājies diezgan miglains priekšstats par zemi, kur pirms 2000 gadiem dzīvojuši viņu senči. Šai diasporā pēdējos gados izpaudusies divējāda attieksme pret Izraēlu. Piemēram, ASV darbojas ietekmīgā organizācija *AIPAC* - daudzinātais *Jewish Lobby,* kas principiāli atbalsta Izraēlas kārtējās (jebkuŗas) valdības politiku, ievērojot diezgan aklu etnisku solidāritāti, kamēr turpat Ņujorkā radīta jauna organizācija - *JStreet,* kuŗas aktīvisti uzdrošinās kritizēt pašreizējās Netanjahu valdības stīvo kursu un piekāpšanos labējiem radikāļiem.

Franks Gordons

Par preses brīvību un personiskiem datiem

Agrāk vai vēlāk tam bija jānotiek. Mistiskā persona „Neo", kas vairāku mēnešu gaŗumā visu Latvijas likuma aizsardzības sistēmu būtībā vazāja aiz deguna, tika identificēta. Lasītāji atcerēsies, ka Neo atrada „caurumu" Valsts ieņēmumu dienesta datubazē, pa kuŗu viņš varēja sūknēt milzīgu kaudzi datu par dažādu uzņēmumu un valsts iestāžu maksātajām algām. Pakāpeniski viņš šos datus laida klajā, norādīdams, ka arī tajos laikos, kad visa valsts teorētiski skaitījās krizes režīmā, diezgan daudzos uzņēmumos un iestādēs algas joprojām bijušas visnotaļ dāsnas. Dažos gadījumos tas ir pat maigi teikts.

Neo datus publicēja, lielākoties nenorādot, kuŗš konkrētais cilvēks ir saņēmis kuŗu konkrēto algu. Taču gadījās arī samisēties – ministriju algu sarakstus viņš publicēja ar visiem vārdiem un uzvārdiem. Iespējams, tas bija ar nolūku – galu galā, ja ministrijas taupības apstākļos neprot savaldīties, tad ko var gaidīt no citiem? Taču, lai nu kā, te runa ir par personisko datu aizsargāšanu, un tieši tā ir joma, kuŗā cilvēkam varētu rasties juridiska rakstura problēmas. (Pats stāsta varonis sociālajā portālā *Twitter* rakstīja tā: „Oi, nu kā es tā varēju kļūdīties? Ieliku failus ar visiem vārdiem. Neko darīt, acīmredzot šī nedēļa būs pilnās atklātības nedēļa"). Hi, hi, ha, ha! Lai gan droši vien nesmējās tie, kuŗu uzvārds šādi tika izlikts vispārējai apskatīšanai.

Maija vidū tika atklāts, ka Neo ir cilvēks, vārdā Ilmārs Poikāns. Datorspeciālists, strādā Latvijas Universitātes Matēmatikas un informātikas institūtā. „Tviterī" viņš sevi ir aprakstījis ar vārdiem „universāls IT kaŗotājs." Īsi sakot, cilvēks, kuŗš pazīst drēbi. Par klasisku „hakeri" viņu nosaukt it kā nevar, jo VID datubazē viņš neko nav mainījis, nav centies tur ievietot vīrusu, Trojas zirgu vai ko tamlīdzīgu. I. Poikāna aizstāvis, advokāts (un kādreizējais Korupcijas novēršanas un apkaŗošanas biroja vadītājs) Aleksejs Loskutovs intervijā man teica - viņš nedomājot, ka, sūknējot datus no VID datubāzes, cilvēks ir nogrēkojies pret kriminālliku mu. Personisko datu jautājums varētu būt administrātīva rakstura problēma, bet diez vai ir noticis konkrēts krimināli sodāms noziegums, – tā domā Loskutovs. Kriminālliku ma pants, par kuŗu runājuši izmeklētāji, ir par neatļautu pieslēgšanos datubazei un tajā atrodamās informācijas izplatīšanu. Redzēsim, kas notiks tālāk.

Latvijā I. Poikāns ir kļuvis par sava veida varoni. Re, kā politiķi, mums acīs skatoties, teikuši, ka nu visiem josta jāsavelk cieši jo cieši, bet it īpaši viņu pārraudzītajos valsts uzņēmumos ir pacelts rokas vidējais pirksts un lielas algas maksātas joprojām! Vai tad mums, sabiedrībai, nav tiesību to zināt? Vai I. Poikānam nav jāpasaka liels paldies ar Triju Zvaigžņu ordeni komplektā?

Nu, nezinu. Lai vai kā, bet cilvēkam, kurš atklājis lielu kļūdu savas valsts ieņēmumu dienesta datu sistēmā, godaprātam it kā būtu bijis jāliek to arī pateikt. Vēl jo vairāk, ja cilvēks pats strādā valsts iestādē, kāda pilnīgi noteikti ir Latvijas Universitāte. Par to jau rakstīju februārī, kad Neo pirmoreiz uzpeldēja sabiedrības apziņā. Kopš tā laika domas īpaši neesmu mainījis – nekāds Robins Huds te tomēr nesanāk. Neviens no mums nevēlas, lai mūsu personiskie dati tiktu izkārti vispārējai aplūkošanai. Tiesa gan - ja no Neo aktīvitātēm valdībā radīsies sapratne, ka ar datu drošību mūsu valstī viss nav gluži kārtībā, tas būs svētīgs rezultāts. Taču tik un tā trīs mēnešu gaŗumā rakņāties pa Valsts ieņēmumu dienesta datu bazi un pašam par to tīksmināties… nu, tas tomēr nav godprātīga cilvēka cienīgi.

Par preses brīvību. Tajā pašā vakarā, kad policija aizturēja Ilmāru Poikānu, tās pārstāvji ieradās arī pie žurnālistes Ilzes Naglas. Kā viņa kopš tā brīža stāstījusi visiem, kam nav slinkums klausīties, policists atrāvis dzīvokļa durvis un, pirms Ilze spējusi atjēgties, dzīvoklī atradušies trīs vīrieši, piedevām neviens no viņiem nav bijis uniformā. Līdzko uzrādīti dokumenti un kratīšanas orderis, policisti uzvedušies pieklājīgi, bet Ilzei atņemts portatīvais dators, atmiņas kartes, ārējais cietais disks, mobilā telefona atmiņas karte u.tml. Iemesls? Ilze Nagla strādā televīzijas raidījumā *de facto*, un tieši ar šī raidījuma starpniecību Neo izplatīja savus visai satriecošos datus. Valsts policijas priekšnieks Valdis Voins pēc notikušā nāca klajā ar savu skaidrojumu: „Kratīšana tiek veikta, ja izmeklētājs kriminālprocesā gūst pierādījumus, ka kāda persona ir tikusies ar konkrētajā lietā aizdomās turamo personu. Nagla raidījumā „100. pants" arī atzina, ka ir tikusies un bijusi pazīstama ar Poikānu." Policijas pārstāvis vēl piebilda, ka Ilze vispirms esot Latvijas pilsone „ar personas kodu" un tikai pēc tam žurnāliste.

Nepārliecinošs arguments. Ja policija jau zināja, ka Neo ir Ilmārs Poikāns, jau bija uzgājusi viņa pēdas un vai nu grasījās viņu aizturēt vai jau bija aizturējusi, tad ko vēl tā vēlējās iegūt no žurnālistes? Radio intervijā V. Voins stāstīja, ka izmeklētāju nolūks bijis iegūt materiālus kriminālprocesam, nevis noskaidrot, no kuŗienes Ilze saņēmusi informāciju: „Šī informācija mums jau bija, nevienu mirkli neesam prasījuši viņai atklāt informācijas avotu." Ja informācija bija un ja vismaz *Vidam* bija skaidri zināms viss *nosperto* datu apjoms, tad ko vēl policija cerēja iegūt no žurnālistes datora? – Policiju esot interesējis uzzināt, vai Ilzes datorā bijuši dati no Valsts ieņēmumu dienesta, sacīja policijas priekšnieks. Arī tas nav arguments. Dati no VID ir bijuši daudzos datoros, ja tā var aprakstīt datus, kuŗus Neo izvietoja tīmeklī. Tā vispār bija un ir atrodama neskaitāmās vietās globālajā tīmeklī.

Valsts policijas šefs intervijā vēl apgalvoja, ka žurnālistu reakcija pret notikušo esot „emocionāla" un žurnālisti par attiecīgo izmeklēšanu nezinot visu. Tā droši vien ir taisnība, policija nekad presei nestāsta visu, ko zina. Tomēr atļaušos nepiekrist par emocionālitāti. Ja Ilzes Naglas rīcībā bija policiju interesētāja informācija, tad vispirms tomēr varēja to pajautāt. Tiesa, tādā gadījumā kollēģe būtu varējusi policiju pasūtīt trīs mājas tālāk, un tomēr... policija izvēlējās pusdesmitos vakarā būtībā ielauzties viņas dzīvoklī. Nav jau tādējādi izglābta neviena dzīvība, ne novērsts briesmīgs noziegums. Nebūt ne. Un tāpēc notikušais tomēr ir kritizējams, turklāt smagi un starptautiski. Varu piekrist V. Voina teiktajam, ka žurnālisti nav izdalāmi kā īpaša „kasta", taču žurnālistikas saiknei ar sabiedrību jābūt pasargātai no valdības un likuma aizsardzības iestāžu nevajadzīgiem uzbrukumiem. Ir pilnīgi skaidrs, ka ar Ilzi notikušais ir visiem iespējamiem žurnālistu informācijas avotiem nosūtījis signālu: „Žurnālists jums var solīt un solīt, ka jūsu identitāti neatklās, bet garantēt to viņš acīmredzot tomēr nevar." Un tas jau ir smagi. Jo neviens mēs nevaram zināt, kas cits līdz ar materiāliem par Poikānu atradās Ilzes datorā. Iespējams, tur bija informācija par citiem informācijas avotiem, kas saistīti ar citām intervijām un citiem materiāliem. Droši vien policija apgalvos, ka ir skatījusies tikai ar Poikānu saistītās lietas, bet vai acs nekad nepaslīd sāņus?

Būtībā šis ir skumjš stāsts. Skumjš, jo izrādījās, ka vienā no svarīgākajām valsts aģentūrām datu drošība ir bijusi „priekš kaķiem". Skumjš, jo tas ļoti lielā mērā noticis tāpēc, ka pērn decembrī valdība lielā steigā pieņēma veselu blāķi jaunu nodokļu likumu un VID steidzami vajadzēja mainīt datubazi, lai ar to visu tiktu galā. Lūk, kur noveda steigšanās! Skumjš tāpēc, ka tomēr ir notikusi ņirgāšanās par valsti. Skumjš tāpēc, ka ir parādīts - likumā paredzētās plašsaziņas līdzekļu tiesības aizsargāt savus informācijas avotus var tikt pārkāptas, piedevām bez likumā paredzētās tiesneša sankcijas – arī tas šeit ir jautājums, jo, ja policija vēlas teikt, ka tai pie Ilzes datora vajadzējis tikt tik steidzami tādēļ, lai izmantotu procedūru bez tiesneša sankcijas, tad būtu vajadzējis arī pateikt, kāpēc. Atkārtoju – neviena dzīvība netika glābta, neviens tūlītējs noziegums netika novērsts. Un tieši tāpēc stāsts ir skumjš.

Kārlis Streips

DV Mēnešraksts 1

janvāris – marts 2010

Šo izdevumu Skaidrīte Kaldupe iesāk ar dzejoļa „Baltā valodiņa" pirmpublicējumu.

Tā kā dzidra, dzidra rasa,
Pamodusies agrā rītā,
Manas tautas valodiņa
Ozollapās ierakstīta...

Jānis Mežaks „6. marta leģenda" apraksta pulkveža Oskara Kalpaka nozīmi Latvijas brīvības cīņās.

„Mores kauju nozīme". 19. divīzijas Vidzemes cīņu nobeigums. Mores kaujas ieies vēsturē kā viens no izcilākiem latvju kaŗavīru varonības piemineklļiem, kas deva iespēju tūkstošiem latviešu izglābt dzīvību Vācijā un Zviedrijā.

Plkv.leitn. Ansis Strazdiņš „Latviešu kaŗavīri Afgānistānā" stāsta par latviešu bruņoto spēku darbību dažādās nozarēs kopā ar Rietumu armijām pret terroristiem.

„Teātŗa divi cēlieni divās daļās". Divi dažādi stāsti par 1940. gada 17. jūnija notikumiem: patiesais, kā sarkanarmija pārnāca Latvijas robežu, un otrs – kā latvieši lūguši būt „atbrīvotiem" no kapitālistu valdības. Patiesību zina cilvēki, kas tajā laikā dzīvoja Latvijā, un „atbrīvotam" no pēdējo sešu gadu labklājības un patriotisma nevēlējās neviens latvietis, izņemot varbūt mazu daļu komūnistu.

Inesis Feldmanis „Vai bez pakta būtu sācies kaŗš?" iztirzā Molotova-Ribentropa neuzbrukšanas līguma 70 gadu atceri, kas publicēta *Latvijas Avīzē*.

Leta „Polijas parlamenta rezolūcija par Staļina noziegumu nosodīšanu kaitē attiecībām". Kā Padomju Savienībā, tā Polijā nedrīkstēja pieminēt virsnieku, ārstu, profesoru, priesteŗu un citu amatpersonu masveida nošaušanu 1943. gada 3. aprīlī Katiņā, ko krievi arvien noliedza, bet 1989. gadā padomju vadonis Michails Gorbačovs beidzot atzina, ka par noziegumu atbildīgs ir Staļins.

Vita Diķe „Vītolu fonda sadarbība ar Daugavas Vanagiem". DV organizāciju dibināja latviešu leģionāri ar mērķi palīdzēt cīņu biedriem un viņu ģimenēm, kā arī saturēt kopā trimdā nonākušos tautiešus. Daudz darīts kultūras un izglītības laukā. Kopā ar Vītolu fondu piešķiŗ stipendijas jauniešiem, kam citādi nebūtu iespēja mācīties tālāk. Ir arī daudz privātu ziedotāju. Visiem ziedotājiem liela pateicība.

Atis Skalbergs „Atbalstīsim jaunos latviešu patriotus". Autors raksta, ka ir tik ļoti svarīgi izaudzināt savas zemes patriotus. Tie ir katras valsts nacionālā vērtība. Tie ir godīgi un neuzpērkami, uzticīgi un spējīgi paciest dažādas grūtības, lai aizstāvētu taisnību un savu tautu. Cerams, ka jauno kandidātu vidū Saeimas vēlēšanās būs daudz Latvijas patriotu.

Redzēts - dzirdēts

Elita Roze „Grāmata par Nikolaju Romanovski". Grāmata „Mūžs" atvērta 2009. gada 3. jūlijā par lielo latviešu patriotu, bijušo Latvijas Nacionālo kaŗavīru biedrības priekšsēdi. Lai grāmata ir atgādinājums par šī vīra paveikto darbu. Viņa vārdi pēdējā intervijā: „Esi un vienmēr paliec tu pats. Nemaksā meslus pasaules ļaunumam, neizpratnei un svešām interesēm. Nebaidies, ka svešinieki tevi nesapratīs, bet baidies, ka tevi nesapratīs un atstums tava tauta. Pirmajā vietā vienmēr paturi godu un patiesību, savu valsti, savu tēvzemi, savu latviešu tautu." Lai tas paliek par novēlējumu mums šajā grūtajā laikā.

„Latviešu leģionu pieminot". Kapu svētki ir skaista mūsu tautas tradicija. Katru gadu vasaras nogalē dievkalpojums un kapu svētki ir Lestenes Brāļu kapos. Pagājušā gada 16. augustā kapu svētkus vadīja mācītājs Jānis Smilgainis. Pieminekli N. Romanovskim atklāja viņa dzīvesbiedre Vija.

„Leģionāra atgriešanās". Svinīgā ceremonijā 2009. gada 10. jūnijā Lestenes Brāļu kapos guldīja DV goda priekšnieka Jāņa Frišvalda pelnu urnu.

„Atkalredzēšanās un atmiņu diena". 90 gadu atcere, kopš Jūrmalā, Kauguros, tika izcīnīta viena no Latvijas atbrīvošanas grūtākajām kaujām kapteiņa Paula Zolta vadībā. Tagad Kauguros pie pieminekļa ik gadus pulcējas brīvības cīņu dēli – leģionāri un nacionālie partizāni, kas cīnījās par Latvijas brīvību.

„Mēs bijām *Baltijas ceļš*". 2009. gada 23. augustā apritēja 70 gadu kopš Molotova-Ribentropa līguma, kas izšķīra Baltijas valstu likteni. Pirms 20 gadiem igauņi, latvieši un lietuvieši sadevās rokās vairāk nekā 600 km gaŗajā Baltijas ceļā, paužot vēlēšanos būt brīviem.

Jā, mēs bijām Baltijas ceļš! Vienoti! Un tieši sīs vienotības mums šodien visvairāk trūkst.

Imants Piķelis „Sadosimies rokās!" apraksta pagājušā gadsimta pēdējā posmā apspiesto tautas masas lielu, neaprēķināmu spēku, kas gatavs mosties. Tad trīs baltiešu tautas sadevās rokās Baltijas ceļā. „Mēs prasām brīvību, jo laupītāju laiks ir beidzies." Tagad bažas rada tautiešu apatija piedalīties Saeimas vēlēšanās. Dažās Eiropas valstīs jau ieviesta obligāta balsošana. Kamēr nav par vēlu, tā jāievieš arī Latvijā.

Skaidrītes Kaldupes „Miglas zirgi" 6. turpinājums.

Uldis Lasmanis „Kaŗa pirmajās dienās Latvijā tika arestēti vai nošauti ap 600 cilvēku" (*Latvijas Avīze*). Kad 1941. gada 22. jūnija agrā rītā Vācija sāka uzbrukumu PSRS no Baltijas līdz Melnajai jūrai, vienīgie, kas spēja strauji reaģēt, bija nežēlīgais Staļina režīms. Nepagāja ne diena, kad netiktu apcietināti, nošauti un deportēti simtiem cilvēku. Vai Staļins šo kaŗu jau paredzēja un bija sagatavojies „ienaidnieku" iznīcināšanai?

Kārlis Zuika „Ne mīts, bet patiesība par Kārli Ulmani". Kā gan jaunās paaudzes vēsturnieki, piemēram, Gatis Krūmiņš, vairākas reizes ir centušies paust nepatiesību par Kārli Ulmani. Lai šie zinātnieki iemācās Latvijas patieso vēsturi, lai runā ar vēl dzīvajiem cilvēkiem, kas piedzīvojuši Ulmaņlaikus, pēdējos sešus brīvības gadus kā zelta laikus, kad jau bērni bija patrioti, kad bijām lepni uz savu valsti, zemi, valodu. Pārspējām lielās Eiropas valstis kā izglītībā, tā zemkopībā. Ulmanim pašam nebija nekādu bagātību, ne īpašumu. Arī šodien ir vajadzīgs tāds vadonis, kas izbeidz daudzo partiju putru. Mazajai Latvijai arī derētu trīs galvenās partijas, kā tas ir lielvalstīm, un tās strādātu godīgi valsts labā, ne savām kabatām.

Piķelis „Rets atklājums", būdams Leonīda Breikša mūzejā Rīgā, ieraudzījis brīvības cīņās varoņa nāvē kritušā Alfreda Veisa fotografiju. Šis 16 gadus vecais puisis ir slavenā pulkveža Voldemāra Veisa brālis. Abi brāļi tagad atdusas Rīgas Brāļu kapos.

„Varoņa apbedīšana" (*Latvijas Kareivis* Nr. 37, 1920. g. 1. aprīlī) - 30. martā, lielam ļaužu pulkam piedaloties, ar kareivisku godu Brāļu kapos apglabāja nepilnus 17 gadus veco 1. Studentu rotas kareivi Alfredu Veisu. Jaunais dzimtenes sargātājs nomira ar gūtā ievainojuma sekām 22. martā. Lai salda dusa un vieglas smiltis jaunajam brīvības cīnītājam.

Aigars Dāboliņš „Vientuļie leģiona attaisnošanas raksti". 2000. gadā netālu no Berlīnes būvstrādnieki atrada dzelzs lādi ar Latviešu leģiona archīviem: kaŗa dienasgrāmatas, kaŗa vienību darbības ziņojumi, kritušo personu saraksti, stāba pavēles un instrukcijas, kas 2006. gadā tika pārvesti uz Latviju un vēlāk pieejami archīvā.

Leģiona archīva materiālos katra lappuse būtu literāra vērtība: pamats daiļliterātūras stāstam vai novelei, vai arī filmai. Kur ir pētnieki? Kur ir vēstures studenti, doktorandi, stipendiāti un laureāti? Kāpēc latvieši nevar sekot igauņu piemēram, ka leģiona piemiņas diena Igaunijā ir oficiāli kalendāra svētki? Arī mūsu latviešu leģionāri bija valsts brīvības cīnītāji un tāpēc godināmi un pieminami.

Atis Skalbergs „Atmaskojoša filma". Kremļa ideologi arvien raksta melīgu, cildinošu vēsturi par Krieviju un Sarkano armiju. Bet tas neizdodas. Latvijā TV1 rādīja 2007. gadā uzņemto vēsturisko drāmu „Katiņa". Nedrīkst attaisnot šos noziegumus pret cilvēci.

Juris Augusts „Mājās" raksta, ka viņam ir trīs mājas, viena trīs zemēs, kur viņš ir dzīvojis: Latvijā piedzimis, bērnībā nonācis bēgļu nometnē Vācijā, no kurienes ģimene pārcēlās uz Austrāliju un pēc pusmūža aizbrauca uz ASV. Katrā zemē ir sava māja, ar sava mūža daļēju nodzīvošanu katrā. DV priekšnieka amatā Jurim jābrauc organizācijas uzdevumā kā uz Latviju, tā arī uz Austrāliju un Eiropas zemēm. Ierodoties šajās trijās zemēs, kur viņš dzīvojis, rodoties tāda jocīga sajūta, ko nejūt, nevienā citā zemē iebraucot.

M. Ķepīte „Kādas Darba dienesta meitenes atmiņu drumstalas". Tiek piedots tev, ja nevarēji, bet nemūžam, ja negribēji. Autore raksta par 1943. gada pavasari, kad, pabeidzot ģimnaziju vācu okupācijas laikā, meitenēm bija jāpiesakās Darba dienestam Vācijā. Meitenes nonāca nometnēs, kur bija sevišķa disciplīna un kārtība kā armijā. Pirmais sākums bija grūts, bet drīz viņas saprata, cik svētīgs ir šāds dienests jauniešiem, ko nākotnei dod šāda disciplīna. Pēc gada dienests bija nokalpots. Meitenes varēja izvēlēties, vai mācīties žēlsirdīgo māsu skolā vai strādāt municijas fabrikā. Autore izvēlējās māsu skolu. Interesants stāsts par kaŗa laiku un pārcelšanos uz dzīvi tālajā Austrālijā.

Nikolajs Balabkins „Draudzīgā aicinājuma diena Pomerānijā" (pārņemts no *Latvija Amerikā*) atceras 1945. gada 28. janvāri, kad, iesaukts Latviešu leģionā, bija Vācijā. Visur tolaik valdīja chaoss, frontē sīvas cīņas, sarkanarmija virzījās uz priekšu, satriekdama vācu armijas daļas, arī latviešu. Un šo dienu latviešu leģionāri tolaik vēl mīļi dēvēja par Draudzīgā aicinājuma dienu. Autors nekad mūžā vairs nav saticis tās dienas cīņu biedrus, ne arī savus skolas laika draugus.

Juris Augusts „Gotha" raksta, kā sabiedroto bumbošana nopostīja šo pilsētu, gāja bojā arī ap simt latviešu. Autors, būdams 12 gadus vecs zēns, uzlidojumu piedzīvoja patvertnē, kad tai uzkrita bumba un daudzi tika nogalināti. To patiesībā ir grūti saprast, ja pats nav piedzīvojis. Bet autors to dienu atcerēsies, it kā tas būtu noticis tikai vakar.

Uldis Neiburgs „Divpadsmit vīri uz miroņu lādes..." raksta par Miervaldi Ādamsonu, iesauktu Marokas Baigais, šo dēkaini, bezbailīgo cīnītāju un varoni, kas apceļojis pasauli, iestājies Franču ārzemnieku leģionā, 1937. gadā atgriezies Latvijā, dienējis armijā, strādājis dažādus darbus. Latviešu leģionā, bezbailīgi cīnoties, vairākkārt ievainots, kļuvis pat pusakls, bet atgriezies frontē. Viņš negribēja Kurzemi atstāt, nonācis krievu gūstā, Sibirijā, un, pēc čekas ziņām, pēdējo lodi saņēmis Rīgas čekas pagrabā.

Leta „PSRS okupācijas laika Latvijas IKP vairāk nekā simt miljardu latu" raksta par pētījumu - ko Latvija būtu ieguvusi, ja nebūtu bijis PSRS okupācijas.

Atis Skalbergs „Būs avīze ar VDK smaku" raksta par laikraksta *Diena* pārdošanu un nezināmo īpašnieku, - kāda būs tā ideoloģija?

Vilis Mileiko „Čigānpuisis Janko" izskaidro čigānu dzīvi. „Čigāni domā citādi, čigāniem ir cits dzīvesveids un uzskats, citas tradicijas un ieradumi."

Lai bij' dzīve, kam bij' dzīve,
Čigānam laba dzīve:
Čigāns ēda tauku gaļu,
Krējumā mērcēdams.

Lai dzīvo čigāns!

Dzeja: Andrejs Eglītis, E. Tūters, Indra Gubiņa, Lūcija Cauka, Lolita Gulbe, Ingrīda Vīksna, Kārlis Skalbe.

Reiņa Birzgaļa „Vienās bailēs paiet mūžs".

Ziņas. Chronika. Mūsu saimei zudušie.

I.B. Birzgale

Marta Landmane

Saullēktā

Vienu sētu atstājām,
Vienus vārtus aizvērām,
Kopīga doma, kopīga sāpe
Pavadīja, kad nežēlīgs
Virpuļvējš tevi parāva
Uz austrumiem, mani – rietumiem.

Saulrietā

Tikāmies... Katram sava
Doma, sava mēle, sava
Smeldze, savas slāpes,
Sava spēle. Starpā, pa gadiem
Trūdu lapām piedzīts,
Robežgrāvis – nepārlecams.

Ne draugu, ne radu, dvēsele
Badā. Gadu no gada šaubu
Jūrā, starp diviem krastiem.
Uz zvalstīga plosta, žonglē.

Tu mani negribēji, zeme svešā.
Pa šauru spraugu vārtos tevī
Iespraucos un tūlīt jutu
Ar katru nerva galu, miesas šūniņu,
It kā es ļaunas sērgas aplipusi būtu,
Tu mani, ārzemnieci, negribi.

Tu mani negribi vairs, zeme dzimtā.
Uz robežas, pie taviem vārtiem
Vaļā vērtiem virpuļvējā stāvu,
Ja soli spertu, tavā aizvējā es būtu,
Bet sastingstu un nekustos, jo jūtu.
Ar katru nerva galu, miesas šūniņu,
Tu mani, tālumnieci, negribi.

Dāvana

Flensburgas noskaņas

Anita Liepa
(Nobeigums)

Tā tika galā ar sviestmaizi mana māmuļa, kad nāca manos tagadējos gados, jo zobu techniķu pakalpojumi bija kļuvuši dārgi… Bet skaidrošana nelīdzēs. Pats sapratīs, kad uzkāps tajā gadu kalnā, no kuŗa šobrīd lūkojos lejup. Labas slavas saglabāšanai pietiek ar to, ka dakšiņas pie mana šķīvja nav, ka iztikšu ar pirkstiem. Tāpat kā māte savulaik.

*

Esam sēžu zālē, tūlīt sāksies konferences darbs. Ar pirmo acu uzmetienu kļūst skaidrs, ka braukšana uz Flensburgu nesanāks. Dalībnieku pārāk maz, lai triju cilvēku prombūtne paliktu nepamanīta. Vācieši mums atlīdzina ceļa izdevumus, viesnīcu, lauvas tiesu no dalības maksas; laisties prom no lekcijām būtu nekaunība. Gan Flensburgu vēl redzēsim – atpakaļceļā.

Konferences vadītājs Kristiāns Pletzings iepazīstina ar pirmo referentu un lūdz klātesošos, kam līdzi kabatas tālruņi, tos izslēgt. Referents teic ievadvārdus, esam pati uzmanība. Pēkšņi kaut kur no apakšas, it kā no pazemes, zāli pārskan melodija. Esmu sašutusi. Kuŗš stulbenis savam mobiliķim nevīžo aizbāzt muti!? Nupat no koka nokāpis, vai? Cilvēki grozās, lūkojas apkārt, bet melodija joprojām skan. Citos apstākļos es teiktu - skaista melodija.

- Varbūt tā nāk no pagraba?

- Tā nāk no jūsu somas. - Ivars paraugās zem galda. Man pārskrien karsts pār kauliem. Patiesi! Lai soma netraucētu, es to nolaidu pie krēsla kājas, bet tālrunīša esamība piemirsās, tas man nesen uzdāvināts.

Kad mobiliķim mute aizbāzta, referents grasās turpināt iesākto domu, bet viņu pārtrauc cita melodija, kas arī nāk no manas somas. Tur uzstājīgi auro meitas mobilais, ar kuŗu iespējams pat fotografēt. Ja kāds tik neatlaidīgs, jāuzklausa, domā Ivars. Trokšņotājam nospiež pogu, pieliek pie auss, pačukst, lai piezvana vēlāk. Manas augstskolas rektors par šo epizodu teiktu: stāsts no seriāla „ pāķis Eiropā".

Domāju, ka mēs joprojām esam gluži braši. Ar Juri Jurģi 1991. gadā Rīgā

Bet mums nu jācīnās ar smieklu lēkmi, kas nepāriet līdz priekšlasījuma beigām. Kopš gadiem neesmu tā smējusies kā Zankelmarkas Akadēmijas nopietnajā seminārā. Par Ivaru laikam sakāms tas pats. Esmu viņu uzskatījusi par paskarbu, padrūmu, bez mazākās humora dzirksts. Nu pārliecinos, cik patiess ir ceļotāju apgalvojums, ka tieši ceļojumos cilvēki cits citu iepazīst vislabāk.

*

Pusdienu pārtraukumā nokāpju lejā pie ezera, kur pērnām skābaržu lapām klāta celiņa malā ērts soliņš. Pīļu lielais saiets beidzies, putni izklīduši ezera plašumā. Pa celiņu tuvojas rokās saķērušies jaunieši. Gaŗš puisis sportiskā jakā un gaišmataina meitene gaŗā rudens mētelī. Iedami man gaŗām, uzsmaida un laipni uzsauc:

- Moin! Moin!

Atbildu ar parasto: - Guten Tag!

Diez kā Zankelmarkas mežā gadījušies ebrēji, kas turklāt izskatās pēc īstiem āriešiem.

Pasaulē gan notiek tautu sajaukšanās, rasu īpatnības pamazām nonivelējas. Bet dīvainais sveiciens? Manā bērnībā ar vārdu „Moin!" Daugavpils nomales tirdziņā mēdza sasveicināties žīdiņi, kā viņus tolaik dēvēja. Pēc kaŗa šis vārds vairs netika dzirdēts. Jaunie cilvēki laikam ir tūristi, kas apmetušies Akadēmijas viesnīcā.

Pēc brīža, no tās pašas puses nākdama, parādās pavecāka sieva ar iepirkumu somu rokā. Ejot man gaŗām, pakniksē kā maza meitene, pie eglītes noskaitījusi pantiņu.

- Moin! Moin!

Pēc tūristes šī neizskatās, bet ko var zināt… Notālēm pamanīto vīrieti ar suni jau gaidu tuvojamies ar ziņkāri. Te, tāpat kā senāk Latvijas laukos, acīmredzot joprojām pieņemts sveicināt katru satiktu cilvēku. Vīrs ar suni noteikti ir vietējais, kuŗš ceļotu ar tik milzīgu zvēru. Esmu pārliecināta: ja sveicinās, tas būs parastais sveiciens. Tomēr ne. Atskan pirmītējais:

- Moin! Moin!

Laikam tomēr tūristi no Izraēlas.

Pusdienu pārtraukums arī beidzas ar īsti jautru brīdi. Atgriezusies savā istabiņā, izņemu no mapes Ivara līdzdotās lapas ar īsām ziņām par Flensburgu. Lapā, kur minētas etniskās grupas un valodas, rakstīts melns uz balta, ka „Moin! Moin!" ir šajā apkaimē izplatīts, no frīzu valodas aizgūts sveiciens…

*

Konferences otrā dienā viens no referentiem stāstījumu par Latgales katoļu Maija dziedājumiem illustrē, rādot uz ekrāna krāsu diapozitīvus. Klausītāji ir sajūsmā, bet savu atzinību pauž nevis ar aplausiem, kā pieņemts visās zemēs, kur esmu bijusi, bet rībinot galdu ar saliektu pirkstu kauliņiem. Rībieni tik saskanīgi, ka gaŗāmgājējs konferenču zāli varētu noturēt par bundzinieku klubiņu vai mācību klasi. Neierasti, tačū klaudzināšana nav kaitinoša un neaizvaino, kā jauniešu beidzamā laika ieradums savu patiku izteikt ar svilpieniem. Senāk svilpa tad, ja kas ļoti nepatika. Pēc brīža atkal pārsteigums. Kad pēc īpaši saistīga referāta savu atzinību mēģinu izteikt aplaudējot, visas galvas pagriežas uz manu pusi un no aizmugures kāds vaicā:

- Jūs tātad opozicijā, vai ne?

Jā, laiks patiesi jauns un cits.

Atminējums

Prombraucot mums pietrūkst laika vēlreiz pastaigāt pa Flensburgu, redzam vienīgi staciju, kas man joprojām šķiet svešāda. Mājupceļā no prāta neiziet pie kādreizējās lazaretes nozudušais piemineklis - ievainots kaŗavīrs ar paceltu karogu rokās. Skaidri atceros pat slapjā sniega pārslas, kas kūstot lāsoja kā asaras pār granīta vaigiem.

Mīklas atminējums rodas mājās, pārlasot savu gaŗstāstu „Kā niedre būsi". Stāstā piemineklis attēlots iespaidīgāks par īstenībā redzēto – tāds, kādu es to veidotu, ja būtu tēlniece. Pie palīgārsta istabas loga to stāstā novietoju tādēļ, lai ārsta paviršībai, nevērībai pretstatītu akmenī iemiesotu diženumu. Iztēle atmiņā atstājusi paliekamas pēdas, īstenību izdzēšot. Latviešu trimdas rakstnieks Gunars Janovskis kādā savā darbā šo parādību izskaidro sava literārā tēla, psīchiatra Tomsona vārdiem: „Iedomu pasaule, sevišķi māksliniekiem, aktieŗiem, literātiem var kļūt nozīmīgāka par reālo, reālāka par reālo. (..) Jūsu iedomas var būt tik dzīvas, ka vēlāk vienkārši sajūk, vai atmiņā ir saglabājies patiess notikums vai izdoma." Tā ar mani noticis jau vairākkārt, šī nav vienīgā reize. Lai atminētu otru – plato kāpņu mīklu, ir vēlreiz jādodas uz pilsētu starp divām jūrām un jāiegriežas mākslas mūzejā, kas vienīgais ir cienīgs būt par lazaretes pēcteci.

Rudenī, Dzejas dienās braucot pa Latgali, rodas vēl viens atklājums: iela ar vairākiem nosaukumiem ir ne vien Rīgā un Flensburgā, bet arī Latgales mazpilsētiņā Preiļos, kur galvenās satiksmes artērijas dienvidu gals nosaukts par Daugavpils, bet pretējais – par Rēzeknes ielu. Vai nebūtu ērtāk, vienkāršāk to visā gaŗumā dēvēt par Daugrēznes ielu? Bet tad jau nevarētu palepoties, ka pie mums - tāpat kā citur Eiropā…

*

Mazais burinieks joprojām, diegā pakarināts, snauduļo pie durvju aplodas. Bet kādā vējainā dienā, kad to sašūpo pa logu ielauzusies brāzma, tas pēkšņi pamana ārā ceriņkrūma zarā zvārojamies savu novadnieci – putnu barotavu un, gribēdams tai pietuvoties, sāk priecīgi riņķot ap savu asi. Apkārt, apkārt un apkārt…

Par ģimnaziju Bernsenē

Dr. Dz. Svenne
(Turpinājums no *Laiks* Nr. 19)

Tas bija tikai ap 1946. gada sākumu, kad mūsu kaŗavīri pamazām sāka izkļūt no gūstekņu nometnēm, pirmie laikam no Vestbūras Austrumfrīzijā, kur tiem bija vismazākā uzraudzība un angļi paši gribēja tikt no viņiem vaļā. No Beļģijas tikai ap maija mēnesi sāka tiem dalīt oficiālo atbrīvošanu. Bernsenē vietas leģionāriem vēl pietika, ne kā citās nometnēs, kas baidījās, ka kaŗa gūstekņu uzņemšana apdraudēs viņu civīlo bēgļu tiesisko stāvokli.

Manai klasei tad nāca klāt vēl četri puiši. Bijām tagad veseli astoņi līdzsvarā ar mūs septiņām meitenēm. Ojārs Ieviņš un Leonīds Ozoliņš laikam ieradās reizē. Ojārs jau bija rūdīts kaŗavīrs. Vairākas frontes izkaŗojis, viņš bija jau vairāk nekā gadu no skolas zaudējis. Dūšīgs un apņēmīgs puisis, viņš ļoti mēģināja apgūt mūsu mācību kursu, bet bija jācīnās ar grūtībām. Man viņš tūlīt kļuva labs un sirsnīgs draugs. Arī skolotāji ļoti centās viņam ar mācībām palīdzēt.

Leonīds Ozoliņš – nezinu, kāpēc mēs viņu vienmēr saucām par Augustu, – patiesībā bija slīmests, kuŗu skola nemaz neinteresēja, varbūt tikai Ojāra iespaidā tajā iestājies.

Biļķina Jānītis ieradās mazliet vēlāk. Viņš bija mūsu skolotāja vēsturnieka Biļķina dēls, pats savu vārdu rakstīja Bilkins. Nāca no labākas sabiedrības Rīgā, bija no franču liceja un, kā dažs labs no tās skolas, bija pārliecināts frankofils. Mums viņš bija vēl viens „intelektuālis". Visvairāk Jānītis patika mūsu mammai, kuŗa bija tīrā sajūsmā par viņa smalko uzvedību un labām manierēm; mūsu kundzēm viņš ļoti imponēja, bet arī man kļuva labs draugs.

Nezinu, vai pēdējais mums neatnāca Visvaldis Roze. Nonācis kaŗa beigās Dānijā, sūtīts no turienes atpakaļ uz fronti, nonācis gūstā pie melnajiem amerikāņiem, kas visus kārtīgi aplaupījuši. Kaut kur ceļa malā miris viņa vecākais brālis Vilis. Bernsenē kuplā Rozes ģimene bija Visvalža radinieki. Arī viņš tūlīt uz visiem laikiem kļuva sirsnīgs draugs.

Mums tagad bija arī īsti labs angļu valodas skolotājs Nikolajs Bisenieks, beidzis Rīgā Angļu institūtu, bijis ģimnazijas skolotājs Gaujienā. Mums viņš ļoti bija vajadzīgs. Likās, ka Ojāram viņš laikam bija kaŗa biedrs. Vēlāk labi draugi bijām Anglijā, kur viņš dzīvoja Dārbijā.

Bija mums tagad arī vingrošanas skolotājs Jānis Stendzenieks, Latvijas un Eiropas meistars šķēpa mešanā, ārkārtīgi jauks cilvēks. Ar viņu man pirmo reizi mūžā sāka patikt arī vingrošanas stundas. Kad vēlāk viņš nonāca par strādnieku Anglijā, viņu nepielaida Olimpiskajās spēlēs, jo viņam nebija pavalstniecības. Vēlāk emigrējis uz Čīli, viņš tur kļuva par Čīles un arī par Dienvidamerikas čempionu šķēpa mešanā.

Mums bija arī savs nometnes mācītājs Rautenšilds. Mūsu 19. barakas gala istaba, kas vēl stāvēja tukša, tika izbūvēta par tīri latviska stila mūsu baznīcu. Nebija vairs jālieto nometnes zāle, un dievkalpojumi katru svētdienu notika mums blakus istabā.

Uz Bernseni atnāca dzīvot arī pulkvedis Osis, jo te jau bija viņa radinieki. Ābeles kundze šajā gadā aizgāja no skolas darba, gaidot ģimenes pieaugumu. Ābeļu trim meitenītēm mūsu nometnē nāca klāt arī puisītis. Viņas vietā mums latviešu valodas mācīšanu pārņēma pulkv. Osis, kļūstot līdz ar to arī par otrās klases audzinātāju. Arī viņš bija labs un interesants skolotājs, tēvišķīgs un ne tik stingrs kā Ābeles kundze.

Vakaros viņš mums dažiem ieinteresētākajiem deva privātas stundas klasiskās grieķu valodas gramatikā, kas skolas kursā neietilpa. Sirsnīgs, ļoti inteliģents cilvēks, viņš kļuva mums tuvs ģimenes draugs. Vēlāk arī viņš pārcēlās uz Angliju, kad tur no Dānijas nokļuva viņa kundze.

Tā kā nekā daudz no skolas grāmatām un mācību līdzekļiem mums nebija un viss bija jāpieraksta piezīmēs, kad nonācām matēmatikā līdz logaritmiem, mums nebija to vajadzīgo tabulu. Tad Šmidchens noorganizēja klasē vakara stundas, kuŗās viņš diktēja mums priekšā logaritmu tabulu skaitļus un mēs visi tos pierakstījām savās burtnīcās, nebeidzamas skaitļu rindas vakaru pēc vakara, kamēr mums katram bija burtnīca pilna ar decimāllogaritmu tabulām – un varējām rēķināt tālāk.

Bija arī jautrāki brīži. Kādu vakaru puiši bija sadomājuši aizstaigāt augšā uz Bernsenes ciema krodziņu, kas, protams, mums bija stingri aizliegts, un tāpēc ideja likās jo pievilcīgāka. Tāds krodziņš, pilns vietējo veču, likās ļoti omulīgs, kad tur, dibentelpā iegājuši, sūcām katrs kādu alutiņu „mit Sohuss" un skatījāmies, ka tagad priekštelpā atnākušas arī gandrīz visas mūsu meitenes, laikam no mums noklausījušās.

Bet tad pēkšņi redzam, ka atveŗas āra durvis un tajās parādās gaŗais Ernesta Ābeles augums, aiz viņa liekas arī Šmidchens. Mums laimējās, veikli pa pakaļdurvīm izdevās pazust, pirms viņi mūs spēja pamanīt. Ne tā meitenēm.

Nākamajā stundā otrā rītā klase bija gandrīz bez meitenēm. Viņas par sodu bija izslēgtas no skolas uz vienu dienu. Mēs sēdējām visi savā rindā svētulīgām sejām kā nevainīgi eņģelīši, - vai, ko tās meitenes pagājušo nakti darījušas!

Trešo klasi nobeidzām 1946. gada maijā. Tūlīt ar 12. jūniju sākām ceturto klasi. To pašu ceļu gāja arī pamatskola. Arī tai bija trūcīgi ar mācību līdzekļiem. Atceros, mamma savai pamatskolas klasei bija iestudējusi un uzveda Brigaderes „Maiju un Paiju". Nekāda pieejama teksta viņai nebija, visu tekstu viņa bija pati no galvas uzrakstījusi. Atradu tagad viņas pierakstīto. Tik laba atmiņa viņai toreiz bija.

(Turpinājums sekos)

Sastapšanās ar dižām personībām

Leonīda Leimaņa mantojums

Ar cieņu un vērienu tika svinēta aktieŗa un režisora Leonīda Leimaņa (1910-1974) simt gadu atcere. Par to runāja radio programmās un televīzijas raidījumos, bija izveidota neliela, bet spilgta izstāde Kino mūzejā, norisinājās zinātniska konference Kultūras akadēmijā un jubilāra dzimtas saiets Teātŗa mūzejā.

Leonīds Leimanis bija daudzpusīgi apdāvināts mākslinieks ar plašām radošām interesēm, jaunības gadi piederēja aktieŗa mākslai, viņš spēlēja Strādnieku teātrī un Dailes teātrī, pēc kaŗa, nospēlējis divas spožas lomas, pārgāja darbā uz Rīgas kinostudiju, un turpmāk ar viņa līdzdalību veidojās latviešu aktieŗu filmu piedāvājums. Tikai nemierīgs meklētājs, romantiķis un fantasts, kāds bija Leimanis, varēja radīt tādas filmas kā „Nauris" un „Šķēps un roze", kas grūti pakļāvās padomju mākslas ideoloģiskajām prasībām, jo bija sava veida pasakas. Filmas vēstīja par skaistiem cilvēkiem un viņu cīņu un sapņiem par skaistu, harmonisku dzīvi. Tapa arī skarbāki darbi – filma par Baltijas zvejnieku ikdienu „Kapteinis Nulle", „Purva bridējs"un „Pie bagātās kundzes". Šie darbi apliecina sava radītāja talanta savdabību. Leimanis mūsu kino vēsturē ir un paliek savrupa, spilgta un neatkārtojama personība. No viņa profesionālisma vajadzētu mācīties mūsdienu filmu darinātājiem, viņa kadra uzbūvi un aistētiku pētīt topošajiem režisoriem un kinooperātoriem.

Leimaņa dzimtas salidojumā Teātŗa mūzejā kopā pulcējās Leonīda Leimaņa bērni un viņu pēcnācēji

Jubilejas dienās kinoteātrī „Rīga" notika filmas „Pie bagātās kundzes" seanss, kuŗā skatītājiem tika izrādīta moderniem līdzekļiem atjaunota filmas kopija. Leonīda Leimaņa mantojums joprojām dzīvo.

Ziedoņa uzvaras gājiens

Jaunajā Rīgas teātrī iestudēta izrāde „Ziedonis un Visums", kas īsā laikā kļuvusi par Rīgas teātŗu šās sezonas galveno notikumu. Literārajā pamatā ir dzejnieka Imanta Ziedoņa dzeja un izteikumi, arī fragmenti no divām grāmatām - N. Ikstenas „Nenoteiktā bija" un M. Zālītes „To mēs nezinām. Sarunas ar Imantu Ziedoni" un vēl dažu tekstu fragmenti. Režiju un vizuālo ietērpu veidojis teātŗa mākslinieciskais vadītājs Alvis Hermanis, galvenajā – Ziedoņa lomā Kaspars Znotiņš.

Iestudējums īstenots daudzās sīkās ainiņās, ko ansamblis izspēlē, illustrējot savas asociācijas par dzejnieku Ziedoni. Piemēram, Ziedonis un motocikls, Ziedonis un ēzelītis, Ziedonis un Dziesmu svētki utt. Pirmajā daļā vien ir divdesmit piecas šādas ainiņas. Visās centrā Dzejnieks, viņa attieksme, rīcība, vērtējums. Veiksmīgākās ir tās, kuŗās izdevies atainot rīcības un domas paradoksus, kas tik raksturīgi Dzejniekam ar nepakļāvīgo matu cekulu.

Skatītājam netiek sniegts dokumentāls, reālistisks dzejnieka dzīvesstāsta atainojums, tā ir spēle, kuŗā iesaistās tēlotāju priekšstati par Dzejnieku, viņa darbiem un vietu sabiedrībā. Spēlētājiem uz skatuves „piespēlējam" arī mēs skatītāju zālē, uzvandīdami savu aistētisko un vēsturisko pieredzi saistībā ar Dzejnieku, kuŗš jau ar pirmajiem dzejoļu krājumiem pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados kļuva par sabiedrības garīgo norišu rosinātāju un uzjundītāju un tāds ir vēl joprojām. Šis paņēmiens – „spēlējam Ziedoni", izrādās, ir auglīgs, jo konkrētais varonis atklājas daudzās dažādās niansēs un asociācijās.

Taču izrādes pievilcības un veiksmes noslēpums meklējams galvenās lomas tēlotāja Kaspara Znotiņa nopietnajā, dziļajā un gudrajā tēlojumā. Šim Ziedonim, kas visas izrādes gaitā tikpat kā nenoiet no skatuves, panākta ne vien ārēja līdzība ar prototipu, bet notiek arī grūti izskaidrojama saplūšana ar tēlu. Atveidojot Dzejnieka žestus, mīmiku, stāju, balss intonācijas un melodiku, Znotiņš neatdarina Ziedoni, bet gan kļūst par viņa līdzinieku, kas savos izteikumos un atziņās ir garīgi neatkarīgs, oriģināls. Šāda personība fascinē, raisa sajūsmu un apbrīnu. Aktieris, kuŗš spēj pārliecināt par skatuves tēla maģisko varu, ir pelnījis, lai viņu ierindotu mūsdienu skatuves mākslinieku pašā pirmajā līnijā.

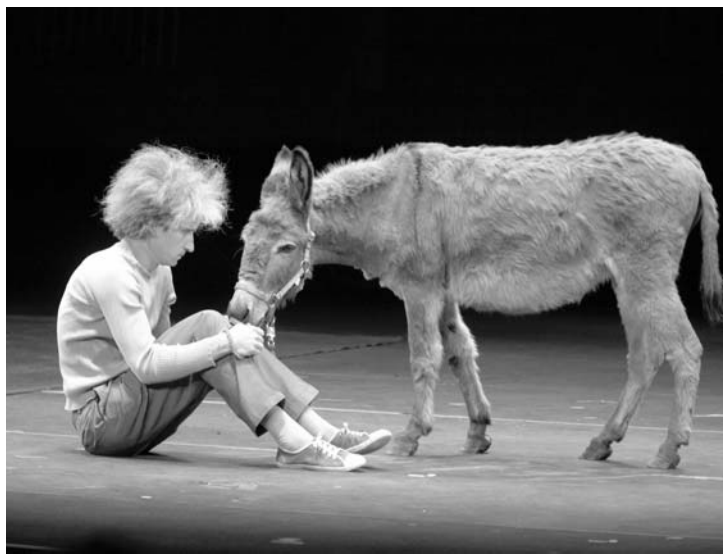

Foto: Gints Mālderis, no JRT archīva

Izrādē līdzās Kasparam Znotiņam uz skatuves ir arī ēzelītis. Tādu dāvanu Ziedonis reiz saņēma no saviem pielūdzējiem

Gundega Saulīte

SESTO REIZI LATVIJĀ MŪZEJU NAKTS

Foto mākslinieks Imants Urtāns uzņēmis Mūzeju nakts skatus dažādās Rīgas vietās. Apmeklētāju netrūka mākslas mūzejos (2.,3.), bija iespēja ieskatīties Saeimas namā (1.) un pavisam jaunajā Saules mūzejā Rātslaukumā (4.)

1.

2.

3.

4.

Viesnīca ”Radi un draugi” 15. dzimšanas dienu

svin kopā ar saviem stipendiātiem

Ir pagājuši jau 15 gadi kopš brīža, kad ar DV Anglijas fonda biedru un Ādolfa Sīļa entuziasmu piepildījās daudzu ārzemju tautiešu sapnis - Rīgā tika nodibināta viesnīca „Radi un draugi”, kur jebkuŗā laikā tika mīļi gaidīts ikviens latvietis, kas vēlējās pavadīt laiku savā Tēvzemē. Šogad šai jubilejai par godu izdota viesnīcas grāmata „Vēl viens sapnis. „Radi un draugi” 15 gados”.

Islandes vulkāna darbība neļāva 23. aprīlī, grāmatas atklāšanas svētkos, uz svinībām ierasties sarīkojuma galvenajam varonim, viesnīcas valdes priekšsēdim Ādolfam Sīlim, kas arvien ir bijis tās sirds un dvēsele, tāpēc viesnīcas valde izlēma svētkus svinēt vēlreiz - 13. maijā.

Viesnīcā strādā apbrīnojama komanda - viesnīcas direktore Evita Žvarte, cilvēks savā vietā - radoša, izdarīga. Kopā ar viņu valdē darbojas Māris Slokenbergs, Pēteris Pētersons. Viņi izlēma uz svinībām ielūgt DV Anglijas fonda, viesnīcas ”Radi un draugi”, DV Bedfordas nodaļas, DV Notinghamas nodaļas un Ādolfa Sīļa - Juŗa Grigora piemiņas stipendijas stipendiātus - jauniešus, kuŗiem, ar šo atbalstu ir dota iespēja studēt Latvijas augstskolās.

Sadarbību ar Vītolu fondu DV Anglijā aizsāka 2004. gadā, sākumā nodibinot trīs stipendijas, taču, pārliecinājušies, ka viņu sniegtā palīdzība tik tiešām ir ļoti nepieciešama un tiek augstu novērtēta, DV Anglijā ik gadus stipendiju skaitu palielināja, un šobrīd ar DV Anglijas atbalstu Latvijā studē 61 jaunietis.

Sešu gadu laikā atbalstu saņēmuši 106 studenti, no kuŗiem 23 augstāko izglītību jau ir ieguvuši, bet šogad studijas plāno beigt vēl 15 jaunieši. DV Anglijā Latvijas jauniešu izglītošanai saziedojuši Ls 260 129 , taču īpaši minams, ka viesnīcas valdes locekļi dibinājuši arī savas privātās stipendijas. Ādolfs Sīlis četros gados izskolojis divus studentus, un vēl divi studē ar Ādolfa Sīļa - Juŗa Grigora piemiņas stipendiju, bet Māris Slokenbergs stipendiju nodibināja sava tēva mācītāja Roberta Slokenberga piemiņai. Savukārt jaunais valdes loceklis Pēteris Pētersons kopā ar savu draugu Aivaru Ivaru Juri Sinku, svinot savu 50 gadu jubileju, aicināja viesus ziedot jauniešu izglītībai.

Viesnīca „Radi un draugi” atbalsta dažādu sfairu topošos speciālistus, priekšroku dodot jauniešiem no daudzbērnu ģimenēm. Ar viesnīcas „Radi un draugi” un DV Anglijas fonda atbalstu studē nākamie paidagogi, ārsti, būvnieki, informācijas technoloģiju speciālisti, kultūras darbinieki u.c.

Viesnīcas “Radi un draugi” valde kopā ar stipendiātiem

Svētku dienā visi stipendiāti saņēma īpašu dāvanu - pirmās direktores Astrīdas sarakstītu grāmatu „Vēl viens sapnis” un Vītolu fonda vēlējumu - sasniegt dzīvē tādu līmeni, lai varētu nākotnē palīdzēt citiem.

Šo pavasarīgo sarīkojumu varētu uzskatīt arī par savdabīgu sapņu salidojumu, kuŗā lemts satikties dažādiem sapņiem - tiem, kas cilvēku spārno dzīves ceļa sākumā, un tiem, kuŗi bagātus un skaistus padara brieduma gadus.

”Manuprāt, dzīve ir kā klavieres - katram melnajam taustiņam seko baltais, es ticu, ka arī Latvijā drīz ieskanēsies baltā taustiņa gaišā cerību melodija. Vismaz man tā jau ir sadzirdama, jo ar DV Anglijas fonda atbalstu šogad būšu ieguvusi augstāko izglītību. Esmu pateicīga par gaismu, ko man snieguši labi, nesavtīgi cilvēki. Paldies par atbalstu un sirds siltumu!” pateicības vēstulē raksta DV Anglijas fonda stipendiāte Kristīne Terentjeva - viena no jauniešiem, kuŗiem tiek dota iespēja piepildīt SAVU sapni.

No kreisās: viesnīcas “Radi un draugi” valdes loceklis Pēteris Pētersons, Evita Žvarte, Astrīda Jansone un Māris Slokenbergs

Astrīdas grāmata ”Vēl viens sapnis. „ Radi un draugi” 15 gados”

Ja sapņiem patiesi tic, tie piepildās, īpaši ja palīgā nāk darba prieks, silta sirds un īstena ticība sasniedzamajam mērķim.

Kad Astrīda, grāmatas ”Vēl viens sapnis. „ Radi un draugi” 15 gados” autore, iepazinās ar to, kas rakstīts par „Straumēnu” dibināšanu Anglijā, viņa pievērsa uzmanību vārdiem: „...tāls un nesasniedzams sapnis.” Tik tiešām – „Straumēni” Anglijas Daugavas Vanagiem kādreiz bija tāls un nesasniedzams sapnis jeb, kā teicis Ādolfs Sīlis: „Viena liela lauku māja, faktiski muiža, ko iegādājāmies 1975.gadā par mītni latviešu pensionāriem, lai viņi vecumdienas pavadītu latviešu vidē, nevis Anglijas veco ļaužu mītnēs.” Taču šis sapnis visai īsā laikā veiksmīgi tika īstenots, un neskaitāmi latvieši „Straumēnos” atrada draugus, atbalstu, mājas.

Priekšplānā: viesnīcas “Radi un draugi” pirmā direktore un grāmatas “Vēl viens sapnis. Radi un draugi 15 gados” Astrīda Jansone, aizmugurē: viesnīcas “Radi un draugi” direktore Evita Žvarte un viesnīcas valdes loceklis Māris Slokenbergs

Taču sapņi nekad nebeidzas, un viena piepildījums ir tikai nākamā aizsākums. Šis sapnis - viesnīca „Radi un draugi”, kas sirsnīgi un visai veiksmīgi jau piecpadsmito gadu uzņem viesus no visas pasaules. Viesnīcā ir īpaša atmosfaira - kaut arī, pirmo reizi ierodoties, cilvēki nav pat savstarpēji pazīstami, tad, pienākot atvadīšanās mirklim, viņi ir kļuvuši par labiem draugiem un, rodoties izdevībai, atgriežas atkal un atkal. Viesnīca ir kļuvusi par sava veida pieminekli mūsu tautai raksturīgajām īpašībām - sirsnībai, viesmīlībai un vēlmei atstāt aiz sevis ko paliekamu.

Šeit, Vecrīgā, Mārstaļu ielā 1, 3 un 5, tāpat kā „Straumēnos”, tagad tiekas cilvēki, kuŗus vieno mīlestība pret zemi, kas izauklējusi viņu vecākus un vecvecākus un, iespējams, kādreiz būs Mājas arī viņu mazbērniem. Taču par šī sapņa īstenošanos galvenokārt var pateikties Ādolfam Sīlim, cilvēkam, kas allaž ir bijis pārliecināts, ka iespējams ir viss, īpaši tad, ja darbus vada silta un atsaucīga sirds.

Astrīdas grāmatā intervēti arī tie cilvēki, kuŗi nesavtīgi palīdzēja Ādolfam Sīlim sasniegt iecerēto: gan architekts Juris Poga, gan būvuzņēmējs Dainis Mūsiņš, gan visi viesnīcas direktori - Astrīda Jansone, Mārtiņš Zandbergs, Jānis Jenzis, Iveta Gulbe un tagadējā direktore Evita Žvarte, par savu darba pieredzi viesnīcā stāsta arī grāmatvede Tija Viduce, personāldaļas vadītāja Inga Riba, un katram ir savs stāsts, savs piedzīvojums, savas atmiņas. Bet Ādolfs Sīlis atzīst:... *ar personālu viesnīcai ir tiešām laimējies. Un gala rezultāts, tagad atskatoties uz sākumu pirms piecpadsmit gadiem, ir daudz, daudz labāks, nekā sākumā iecerēts. Tajā laikā mēs neviens nedomājām, ka viesnīcai kādreiz būs trīs ēkas, vēl mazāk cerējām, ka runāsim par ceturtās būvi.*

Īpaša sadaļa veltīta labdarībai, jo viesnīcas ”Radi un draugi” peļņa tiek ziedota, palīdzot un īstenojot dažādus projektus Latvijā. Ir palīdzēts gan Malnavas pagasta Vītolu skoliņai, uzcelta veco ļaužu mītne ”Mūsmājas”, palīdzēts slimnīcām, ir nodibinātas DV Anglijas fonda un viesnīcas ”Radi un draugi” stipendijas.

Šo grāmatu nevarēs nopirkt grāmatnīcās - to saņems tie, kas atpūtīsies viesnīcā ”Radi un draugi”, bet dāvināta tā tiks cilvēkiem, kuŗi pirms 15 gadiem noticēja sapnim par savu viesnīcu Latvijā, tiem, kas ziedoja, lai šis sapnis kļūtu par īstenību.

Grāmata beidzas ar vārdiem:

…viesnīca „Radi un draugi” ir sapnis, kas ir piepildījies, un Anglijas Daugavas Vanagu Fonds ar to tiešām var lepoties. 1995. gada aprīlī, atklājot pirmo māju, pat visdrošākajos sapņos nevarējām iedomāties, ka tas tik labi veiksies. Bet… tāpēc grāmatai virsraksts ir „Vēl viens sapnis”, un es esmu pārliecināta, ka Anglijas Daugavas Vanagu Fondam tas nav arī pēdējais.

Sapņi ir valoda, kuŗā ar mums sarunājas Dievs, un tā arvien ir bijusi pati saprotamākā tiem, kuŗi runā ar sirdi un kuŗiem katra diena ir sākums jauniem darbiem, kas padarīs pasauli gudrāku un labāku.

Par autori Astrīdu Jansoni

Dzimusi Doles salas Jaunkungu mājās, kur nodzīvoja pirmos 14 mūža gadus. 1944. gadā tika evakuēta uz Vāciju, vēlāk 1950. gadā nokļuva Amerikā. Neko vairāk kā parastus domrakstus skolā nerakstīja līdz laikam, kad 1975. gadā pirmo reizi ciemojās Latvijā. Tas pamudināja Astrīdu uzrakstīt savus pārdzīvojumus, līdz ar to sākās pārdomu un redzējumu iesūtīšana latviešu laikrakstos, un tas turpinās vēl šodien. Aktīvi darbojusies Klīvlandes latviešu teātrī, kur uzrakstījusi piecas lugas. Rakstot grāmatu ”Vēl viens sapnis”, autore atklājusi, ka viņai ļoti patīk rakstīt, un cer, ka šī nebūs viņas vienīgā grāmata.

Viesnīcas ”Radi un draugi” valdes priekšsēdis Ādolfs Sīlis savā svētku uzrunā teica: ” Kad izlēmām, ka jāizdod grāmata par viesnīcas 15 gadu darbību, visi bija vienisprātis, ka par rakstnieci jāņem šīs viesnīcas pirmā direktore un arī viesnīcas nosaukuma ”Radi un draugi” autore Astrīda Jansone. Viņa ir brīnišķīgs cilvēks un ļoti laba rakstniece.”

Danske Banka

18. maijs
komerckurss

Noguldījumu likmes

Gada procentu likmes termiņnoguldījumam ar procentu izmaksu termiņa beigās

Termiņš		Termiņnoguldījums ar procentu izmaksu termiņa beigās, %		
dienas	mēn.*	LVL	USD	EUR
30-59	1	1,50	0,30	1,20
90-119	3	2,00	0,40	1,40
180-209	6	2,50	0,75	1,50
270-299	9	3,00	0,85	1,65
367-395	12	3,50	1,00	1,75

* termiņš mēnešos norādīts tikai informātīvos nolūkos
Likmes var mainīties, aktuālās likmes un likmes citiem termiņiem skatiet **www.danskebanka.lv**
Norādītās termiņnoguldījumu likmes spēkā no 01.04.2010.

	Pirkšana	Pārdošana
AUD/LVL	0.4926	0.5076
CAD/LVL	0.5466	0.5632
CHF/LVL	0.4972	0.5124
DKK/LVL	0.0937	0.0965
EEK/LVL	0.0445	0.0459
EUR/GBP	0.8422	0.8678
EUR/LVL	0.6986	0.7162
EUR/USD	1.2135	1.2505
GBP/LVL	0.8150	0.8398
LTL/LVL	0.2018	0.2080
NOK/LVL	0.0903	0.0931
SEK/LVL	0.0729	0.0751
USD/LVL	0.5670	0.5814

Izklaidē Drāšis un Fiksais

Ēriks Kūlis, ***Viesu nama romāns****, apgāds „Zvaigzne", Rīgā, 232 lpp.*

Saka: rakstnieks drīkstot savai izdomai dot brīvu vaļu, tikai aprakstītajām norisēm esot jābūt motīvētām, lai lasītājs tām noticētu. Lasītājs raujas pēc sakarības. Ēriks Kūlis (dzimis 1941. gadā) savā **Viesu nama romānā** sakarības sagādāšanas centienos aiziet pat tik tālu, ka abu viņa vīriešu kārtas varoņu vai drīzāk antivaroņu uzvārdi - Drāšis un Gausais - atspoguļo viņu rīcību un dabu. Viesu mājas īpašnieks Arturs Drāšis intensīvi mīlējas ar sava kaimiņa Visvara Gausā dzīvesbiedri Elvu, kamēr viņa paša laulene Skaidrīte apciemo tanti tālajā Austrālijā. Gausajam ir iesauka "Fiksais", jo vārdam „fikss" ir izcila vieta viņa ikdienas leksikā. Turklāt cilvēkiem taču patīk, vai ne, veidot īstajam vārdam pretējus pavārdus. Bet ar sievas un kaimiņa grēcīgo attiecību atklāšanu, kā romāna gaitā izskatās, Fiksajam gausi vedas nudien.

Ēriks Kūlis **Viesu nama romānā** ietilpina visbiežāk dzirdētās un atkārtotās atziņas par norisēm un apstākļiem mūsdienu Latvijā. Kad viesu namā, lai pārnakšņotu, uzrodas vesels pulks skolas vecuma jauniešu, Arturs brīnās, kā brīnāmies mēs visi, kā tik daudzu cilvēku šķietamā labklājība var eksistēt uz bieži piesauktās ekonomiskās dižķibeles fona. Viņš domā: "Statistika grib mani pārliecināt, ka Latvija ir viena no nabadzīgākajām valstīm Eiropas Savienībā, bet te ducim tīņu vecāki sapirkuši ēdamo un dzeramo vismaz nedēļai. Un trešā daļa no tā atkal paliks neapēsta, izsvaidīta pa malu malām. Nebūs jau pirmā reize." (57. lpp.)

Latvija uz ārzemēm pārdošanai sūta daudz koku (70.), bet „imports jau kopš komūnistu laikiem [bijis] gandrīz reliģijas vietā". (81.) Cilvēki vairs nelasa grāmatas, bet arī televīzija nepiedāvā jēdzīgu alternātīvu: „Drāšu saimnieks paņēma pulti un ieslēdza televīzoru, lai mazliet izklaidētos. Viens kanālis patlaban pārraidīja krievu ziņas, otrs – krievu seriālu, trešais- reklāmu krievu valodā." (84.) Tehnoloģijas attīstība iet savu nepielūdzamo ceļu: „Tagad Rucavā pie bodes ieriktēts bankomaats, kur nakts vidū var izņemt naudu. Ja ir." (133.) „Latvijā katru dienu kāds cilvēciņš izdara pašnāvību." (143.)

Var jau, protams, sacīt, ka visi šie vērojumi ir šabloniski un klišejiski un ka tie lasītājam neatklāj neko jaunu, bet laikmetā, kad augstās mākslas vārdā tiek rakstīti pretenciozi sacerējumi, kur nevar lāga noprast, kad un kur kas notiek, Kūļa nemākslotais piegājiens, nepārprotami liekot darbībai risināties mūsdienu Kurzemē, ir samērā simpatisks.

Ēriks Kūlis raksta jau kopš dziļiem padomju laikiem, kopš 1962. gada. Ja neesam iepazinuši viņa agrākos darbus, robu mūsu zināšanās aizpilda šāds viņa rakstūrojums **Latviešu rakstniecībā biografijās** (1992): „K. stāstos konkrēta, plaša ikdienas dzīves aina, nereti darba procesa tēlojums. Stāstos sastopami spilgti jauniešu raksturi, arī dažādi īpatņi." Teikto bez atkāpes vēl tagad, daudzus gadus vēlāk, varam attiecināt uz **Viesu nama romānu**. Kaut pēc darba procesa tēlojuma nav vairs ideoloģiskas prasības, rakstnieks seko ieradumam un liek Drāšim kopā ar Fikso gan noņemties ar būvdarbiem, gan vienam pašam sievas prombūtnē tīrīt un sakopt savu viesu namu. Šis viesu nams, kur apgrozās pārnakšņotāji, autoram ļauj „uzvest skatuvē" viņa raksturojumā nupat minētos dažādos īpatņus, tostarp jauniešus.

Sastopamies ar jaunu zviedru, kas nama izmantošanas vietā dod priekšroku pārnakšņošanai Drāšu īpašumā uzslietā teltī un iet bojā, kad viņu nospeŗ zibens. Aši un kā gaŗāmejot iepazīstam jaunu franču pārīti, ko Fiksā desmitgadīgais puika Silvestrs pieķeŗ mīlējamies ūdenī. Brīnišķīgi veidojas dažādu valodu kroplām drupačām pārpilnās sarunas starp saimnieku un īrniekiem. Lūk, divas sievietes izkāpj no mazas mašīniņas un – „Ieraudzījusi Drāšu saimnieku, viena sveicināja: - Buenos nočes! Kemping?

- Nein,- vīrietis atbildēja, - gest haus.

- Okei,- otra ar viņa atbildi šķita apmierināta,- hau mač?

- Cēn eiro eine persone. Fīr und cvancig štunden.

- Okei.

Arturs atvēra vārtus, un mazā *korsa* ieripoja sētā.

- Doič? England? Frankreich,- viņš apjautājās,- spaniš?

- No, - sieviete teica,- bask."

Tā, lūk, runā jaunajā kosmopolītiskajā Eiropā!

Viesu nama dažādie iemītnieki sagādā vieglo, komisko atslodzi un kontrastu Drāša un Elvas kaislīgajai mīlai, tomēr caurcaurim karikatūras viņi nav. Autors uzmanās, lai neradītu negātīvu stereotipisku priekšstatu par grupām vai individiem. Jauniešu grupai ar daudzo ēdamo un dzeŗamo, kuŗa pamet viesu namu lielā nekārtībā, seko gluži priekšzīmīgu skolēnu grupa. Kad Drāšis aizved uz bezpajumtnieku patversmi nevajadzīgo grāmatu pakas un dežūrante paskaidro, ka neviens jau tur nelasot, viņš tomēr satiek par Imanuelu Kantu iedēvētu daudzlasītāju, kas interesējas, vai Drāša atvedumā nav arī kāds Frīdricha Nīčes darbs, viņam vēlreiz gribētos pārlasīt **Tā runāja Zaratustra.**

Ēriks Kūlis ir pietiekami rutīnēts rakstnieks, lai zinātu, ka toņkārta pa laikam ir jāpamaina un ka pat visai vieglā romānā jāiezīmē pa nopietnai švīkai. Nopietno blakussižetu rada mazā Silvestra nonākšana pedofila nagos un uzvedības problēmas un psīchiatru pakalpojumu izmantošana, kad viņš no tām izkļuvis. Šis ir mūsdienīgs, bet mūsu literātūrā tikpat kā vēl neizmantots temats.

Īsti lirisku, gandrīz vai asarainu ieskaņu romāna beigās ienes divu nupat spontāni apprecējušos jauniešu uzrašanās pie viesu mājas. Puisim ar savu skaisto kurlmēmo meiteni vajadzīga vieta, kur izdzīvot pirmo nakti precētu cilvēku statusā, bet viņiem trūkst naudas, ko saimniekam samaksāt. Dabūjusi zināt par Drāša attiecībām ar Elvu, no Austrālijas atgriezusies Skaidrīte vīru nupat pametusi, un, mītot tagad vientulībā ar runci Jolli, Drāšim sirds pret jauno pāri atmaigst. Var manīt, ka te plaukst draudzīgas attiecības, kas turpināsies vēl pēc stāstījuma beigām.

Ērika Kūļa darbs ir veikli uzrakstīts izklaides romāns. Var jau iebilst pret dažu tajā šķietami neiederīgu, pēc dziļuma noilgojušos teikumu („Dievu cilvēks atceras tad, kad savā iedomātajā visspēcībā tomēr atskārst, ka ir tikai puteklis uz Mūžības piedurknes." – 73.) Ārzemju latviešiem nepatiks, ka 51. lappusē autors Austrālijas ziemeļu pilsētā Dārvinā dzīvojošai Skaidrītes tantei ielicis mutē tikpat kroplu latviešu mēli, cik trūcīgas ir svešvalodu zināšanas Drāšim iepriekš citētajā sarunā ar baskietēm. Šie sīkumi nemazina vēlēšanos vērtēt Kūļa sacerējumu caurcaurim pozitīvi.

Eduards Silkalns

„Putni" dzied par pilsētu un mīlestību

Vokālā ansambļa **„Putni"** dženza operas uzvedums **„Pilsētas romance"** ir nebijis notikums latviešu mūzikas vēsturē, kuŗa idejas autore un izrādes dalībniece ir šā vokālā ansambļa dibinātāja un vadītāja Antra Dreģe. Jaunā skaņdarba autori ir trīs dažādu paaudžu komponisti, kas, A. Dreģes iedvesmoti, jau vairakkārt sadarbojušies ar „Putniem", – Kristaps Pētersons, Niks Gothams un Uģis Prauliņš, veltījot savu mūziku tieši viņiem, jo dziedoņu smalkais, daudzveidīgais atskaņojums, kam, liekas, nav iespēju robežu, aizvien komponistus ierosinājis jaunām radošām idejām. Spilgtā atmiņā palikuši N. Gothama vokālie skaņdarbi kādam citam „Putnu" koncertam – „Spāņu stunda", kuŗā komponists kopā ar dziedonēm valdzināja, radot blīvu, liktenīgu atmosfairu un izsmalcinātu vēstījumu viņa skaņurakstā.

Par spožu mūzikālu notikumu izvērtās A. Dreģes sadarbība ar komponistu Uģi Prauliņu Vispārējo dziesmu un deju svētku laikā (2008), kad Doma baznīcas dārzā siltā, vēlā vasaras vakarā skanēja koncerts „Mīlestības dziesmas", kuŗā kopā ar „Putniem" dziedāja septiņi labākie Latvijas vokālie ansambļi. U. Prauliņš bija uzrakstījis arī ciklisku kompoziciju, ko nobeigumā pirmatskaņoja visi koncerta dalībnieki. Tie bija īsti svētki klausītāju ausīm, sirdij un garam.

Arī jaunajā uzvedumā „Pilsētas romance" iegrimt tik emocionāli un intelektuāli piesātinātā skaņu substancē un to atklāt pa spēkam ir tikai tādam ansamblim kā „Putni", jo dziedones prot uzburt skaņu tēlus kā vieglā rotaļā. No U. Prauliņa dziesmām viņas izvilina visas iespējamās jūtu un izjūtu krāsas, kas pārņem jaunu aizrautīgu būtni, kuŗu, dziesmu tekstu autores dzejnieces Ingas Gailes vārdiem runājot, – „Mīlestība plēš pušu". Kādā citā U. Prauliņa dziesmā „Būt laimīgai" dzejniece turpina šo dzīves pilnestības apjēgumu: „Būt laimīgam nozīmē pateikt paldies, ka tu biji, pateikt paldies, ka tu biji un pacēli mani virs zemes tai mirklī, kad tā gabalos plīsa."

Visas komponista mūzikā pārdzimušās dzejnieces atziņas „Putni" virtuozi ielidina klausītāju apziņā, radot valdzinošas un neparastas noskaņas. Uzveduma atmosfairu saistīgu dara arī paša komponista piedalīšanās ar taustiņinstrumentu solo (arī Normunds Kalniņš). Komponists atzinis, ka viņu pirms darba tapšanas aizrāvis dzejnieces I. Gailes „patiesais un nesamākslotais pasaules skatījums dzejā". Tā arī radušās deviņas savstarpēji netieši saistītas dziesmas, kas suģestē tieši ar tādu pašu dabisku, it kā svaiga vēja elpas piesātinātu gaisotni, turklāt precīzā un neiegrožotā „Putnu" iedzīvinājumā.

Komponista Kristapa Pētersona trauslā, smalki būvētā skaņu celtne uzveduma laikā apņem gan klausītājus, gan arī vokālistes, kas, it kā netiešā mūzikālā pavadījuma mudinātas, mums uztic savus stāstus par mīlestību, vilšanos, prieku, laimi, izmisumu, pašcieņas pilnu atteikšanos. Komponists K. Pētersons izrādes laikā spēlē kontrabasu (arī Aivars Meijers), netieši liekot atcerēties paša pausto atziņu: „Smaržas, pilsētas skaņas, skatieni, nejauši pieskārieni ir tā vērti, lai par tiem rakstītu mūziku."

Nika Gothama skaņdarbs tapis, komponistam iedvesmu gūstot no divtūkstoš gadu sena ķīniešu autora Suņ Czi (*Sun Tzu*) teksta par kaŗa mākslu, kas sevišķi populārs kļuva 20. gs. beigās biznesmeņu vidē. N. Gothama skaņdarbā „Putni"uzbūra gan skarbu, nežēlīgu lietišķās biznesa pasaules reālitāti, gan gluži romantiskas, ilgu pilnas noskaņas. Spilgts skanisks un arī vizuāls akcents bija paša komponista saksofona solo, kas lika domāt par izlīdzināšanos, izlīgumu, sapratni, pašcieņu. Daudz atklāj N. Gothama pārdomas par mūsdienu „džungļu" likumiem un katras personības iespēju saglabāt sevī cilvēcību: „Biznesmeņi īpaši augstu novērtēja Suņ Czi gudrību un stratēģiju. Mēs nevaram vainot Suņ Czi par faktu, ka daži no šiem biznesmeņiem ir tie paši, kas vēlāk kļuva atbildīgi par globālo ekonomisko krizi. Vēlreiz pārlasot tekstu, varam uztvert ne tikai aukstu nežēlīgumu, bet, sev par pārsteigumu, arī maigumu un humoru. Starp citu, lai dzīvo mūsdienu biznesa sievietes! Cerams, ka viņās Suņ Czi stratēģija savienojas ar humāno žēlsirdību un atbildības apziņu. Skaņdarbs veltīts Baibai Rubesai."

Uzveduma veidotāji un dalībnieki. Vokālais ansamblis "Putni": komponists K. Pētersons (no kreisās), vadītāja A. Dreģe (augšējā rindā pirmā), komponists N. Gothams, komponists U. Prauliņš (no labās)

„Putni" savā 16 gadu pastāvēšanas laikā apceļojuši vairākas pasaules valstis un plūkuši laurus konkursos un festivālos. Pēc ansambļa noklausīšanās daudzi atzīti vokālisti un slaveni ansambļi izteikuši vēlēšanos koncertēt kopā, un šie nodomi ir arī īstenoti. Pēc koncertceļojuma pa ASV (2006) ansamblis Amerikā sniedza kopēju koncertu ar slaveno amerikāņu vokālistu trupu *Tapestry*, pēc tam arī Latvijā, Sv. Jāņa baznīcā (2008). Daudzi komponisti pasaulē un Latvijā veltījuši savus skaņdarbus tieši „Putniem".

Uzveduma „Pilsētas romance" panākumi noteikti saistāmi ar veiksmīgo režisora Mārtiņa Eiches inscenējumu un scēnografa Reiņa Suchanova skatuves telpas izkārtojumu. Cerams, ka to pratīs novērtēt ne vien Rīgas, bet arī citu pilsētu – Liepājas, Ventspils, Cēsu, Talsu skatītāji. Tik vērienīgs uzvedums būtu pelnījis arī viesizrādes ārzemēs. Par spīti krizei.

Irēna Lagzdiņa

NOVADU ZIŅAS

Rēzeknei – 725 gadu jubileja

Rēzeknes pilsētas dome 22. maijā aicina rēzekniešus un pilsētas viesus uz Rēzeknes 725 gadu jubilejas ieskandināšanas svētkiem „Rūžeņas svātki" („Rozes svētki") pilsētas Kultūras un atpūtas parkā. Jubilejas sarīkojumi sāksies maijā un priecēs rēzekniešus līdz pat septembrim.

Rēzeknes pils valdnieka meita Roze sensenis tiek uzskatīta par vienu no Rēzeknes simboliem. Tieši tāpēc „Rūžeņas svātki" tiek veltīti Rozei. Latgales Rozes svētkos apmeklētājus sagaidīs plaša izklaides programma, kuŗā cildinās pilsētas latgalisko daili, bagātību un tradiciju krāšņumu. Par Rūžeņu būs iespēja pārtapt jebkuŗai meitenei vai kundzei, kas prot saimniekot, dejot un dziedāt. Svētku koncertā godinās interesantāko mājražojumu autorus, piešķirot titulu „Maizes Rūžeņa", „Siera Rūžeņa", „Cimdu Rūžeņa" utt.

Gluži tāpat kā Roma, Rēzekne (35 526 iedzīvotāji) izvietojusies uz septiņiem pakalniem, un savus līkločus tai cauri met Rēzeknes upe, kuŗas kopgaŗums ir apmēram 10 km.

Rēzekne ir otra lielākā Latgales pilsēta un reģiona ģeografiskais centrs, kas acu priekšā uzplaukst kā puķe lauku un ezeru, zemesceļu un dzelzceļa sliežu krustpunktā. No putna lidojuma pilsēta izskatās šādi: četrās debesu pusēs kā zieda lapiņas ezeru un padebešu zilums, mežu un lauku zaļums, bet pašā viducī degoša uguntiņa. Tā ir pieminekļa "Vienoti Latvijai" jeb Latgales Māras krusta smaile (sk. foto) kā mīlestības pilna sirds, kas atvērta visiem, kuŗi te dzīvo, draudzīga tiem, kas nāk ar tādu pašu uzticēšanos, piederības un vienotības izjūtu. Rēzekne ir kā varavīksnes loks, kas savieno austrumus un rietumus, - pilsēta ar daudzveidīgām iespējām un lielu attīstības potenciālu.

Rēzeknes atrašanās divu stratēģiski svarīgu transporta maģistrāļu un dzelzceļa līniju (Rīga–Maskava un Sanktpēterburga–Varšava) krustpunktā rada labus priekšnosacījumus pilsētas veiksmīgai attīstībai. Rēzekne atrodas ģeografiski tuvu robežai ar Krieviju, Lietuvu un Baltkrieviju. Tā kļuvusi par ES un NATO robežpilsētu. Rēzekne atrodas 242 km attālumā no Rīgas, 685 km - no Maskavas, 450 km - no Sanktpēterburgas un 860 km attālumā no Varšavas.

Rēzekni var atrast starp diviem augstākajiem Latgales kalniem — Mākoņkalnu un Lielo Liepukalnu, starp lielākajiem Latvijas ezeriem — Rāznu un Lubānu, kuŗus savieno līkumotā Rēzeknes upe. Pilsēta starp daudzo dievnamu zvanu torņu vertikālēm un vēstures likteņa līniju horizontālēm ir kā dzīvs, kvēlojošs podnieku ceplis, kuŗā norūdās ne tikai māla trauki, bet arī stipru cilvēku mūži, jo Rēzekne jau sensenis ir Latgales garīguma, kultūras un izglītības centrs.

Pirms gada maijā Rēzeknē viesojās Latvijas prezidents Valdis Zatlers un piedalījās Latgales sabiedriskā darbinieka, garīdznieka, publicista un politiķa Franča Trasuna 145. gadadienas svinībās un atklāja Trasunam veltīto pieminekļa skulptūru grupu „Visa valsts". Trasuna sauklis bija „Vienoti Latvijai!". Trasunu dzimtas pārstāve Konkordija Libauere augstu novērtēja Valža Zatlera klātbūtni pieminekļa atklāšanā un piebilda, ka pēc sasveicināšanās pirms daudziem gadiem ar Kārli Ulmani šodien viņai ir gods otrreiz spiest Valsts prezidenta roku.

Jau pagājuši 725 gadi, kopš Rēzeknes vārds pirmo reizi pieminēts vēstures dokumentos ar nosaukumu „Rositten". Vēsturnieki apgalvo, ka paugurainais apvidus Rēzeknes upes līkumā bijis apdzīvots jau sirmā senatnē. No 13. līdz 16. gs. pašreizējā Rēzeknes territorija bija Livonijas valsts pils novada centrs. Kopš 1582. gada Rēzekne bija Polijas – Lietuvas kņazistes sastāvā. 1772. gadā pēc Polijas pirmās dalīšanas Rēzekne kļuva par Krievijas imperijas daļu. Attīstību būtiski ietekmēja šosejas Sanktpēterburga-Varšava būvniecība1836. gadā, bet vēlāk - 1860. gadā arī dzelzceļa līnijas Sanktpēterburga-Varšava būvniecība un 1904. gadā līnijas Ventspils-Ribinska būvniecība.

1917. gadā Latgales kongresā pieņemts vēsturisks lēmums par atdalīšanos no Vitebskas guberņas, lai pēc 300 gadu ilgas šķirtības Latgales latvieši būtu viena tauta ar Kurzemes un Vidzemes latviešiem un lai kopīgi izveidotu neatkarīgu Latvijas valsti. Brīvvalsts laikā Rēzekne bija apriņķa pilsēta un kļuva par Latgales novada kultūras centru.

Otrā pasaules kaŗa laikā lielākā daļa sabiedrisko un dzīvokļu ēku tika nopostītas, tāpēc nācās sagrauto pilsētu gandrīz pilnīgi atjaunot. Tomēr vienā no vecākajām Rēzeknes ielām – Latgales ielā – līdz šim saglabājusies daļa vēsturisko celtņu. Līdzās katedrālei atrodas 1780. gadā būvētā valsts iestāžu ēka, kur tagad atrodas Rēzeknes Katoļu pamatskola.

Šodien Rēzekne ir Latgales kultūras un izglītības centrs. Tā ir daudzināciju pilsēta, kuŗā dzirdamas daudzas valodas un draudzīgi sadzīvo dažādu tautību pārstāvji. Rēzekne ir pilsēta, kuŗā cilvēki dzīvo ar ticību sirdī, un, iespējams, tāpēc Rēzeknei raksturīgas dzidrās baznīcas zvanu skaņas… Rēzekne ir pilsēta, kuŗai nepārspējamu šarmu piešķiŗ sirmā senatnīguma un progresīvās šodienas mijiedarbība.

Valijas Berkinas
teksts un foto

Pieminekļa "Vienoti Latvijai" (Latgales Māra) krusta smaile iezīmē Rēzeknes centru

Krustvārdu mīkla Sastādījis **Kārlis Pētersons**

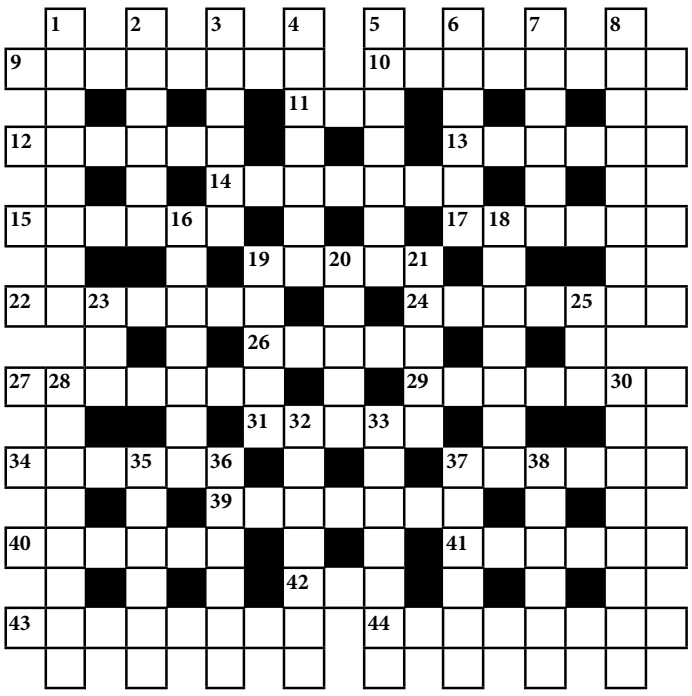

Līmeniski. 9. Nodrošināt. 10. Zinātne par runas mākslu. 11. Starptautiska organizācija (abrev.). 12. Kaŗaskolas audzēkņi. 13. Latvijā augošs kukaiņēdājs augs. 14. Salīdzinošs vērtējums, analize. 15. Pieņemt lēmumu. 17. Sengrieķu pilsētvalsts. 19. Kājceliņi. 22. Politiska organizācija. 24. Pamatstruktūra. 26. Saldūdens zivs. 27. Romāna „Citadele" autors. 29. Latviešu diriģents (1884-1956). 31. Apdzīvota vieta Jelgavas novadā. 34. Vicas. 37. Radioaktīvs halogens. 39. Trauki zupas pasniegšanai galdā. 40. Ierīce radioviļņu uztveršanai un raidīšanai. 41. Dogma, ko ieviesusi un sankcionējusi Baznīca. 42. Es – centrs, ap kuŗu notiek visi procesi. 43. Saņemt dokumentu par izgudrojumu. 44. Dabiska.

Stateniski. 1. Slavens arģentīniešu futbolists. 2. Mākslinieciskо izteiksmes līdzekļu kopums. 3. Neizskatīt. 4. Pastāvīga, noturīga. 5. Rožu dzimtas augs ar melnām ogām. 6. Bikšu daļas. 7. Sienu gleznojums ar ūdens krāsām uz svaiga apmetuma. 8. Vēsturiski lauka nocietinājumi. 16. Sievietes vārds (jūn.). 18. Tāds, kam ir daudz poru. 19. Noteikta cena. 20. Latviešu grafiķis (1926-1993). 21. Ziedkopa. 23. Franču gleznotājs (1871-1958). 25. Japāņu rakstnieks, romāna „Ceturtais ledus laikmets" autors. 28. Nelielas, apaļas celtnes ar kupolu, parasti kolonādes ietvertas. 30. A vitamīns. 32. Salokāmas brilles ar rokturi. 33. Mjanmas galvaspilsēta. 35. Īsi pāvesta raksti. 36. Sporta sacīkšu sākuma moments. 37. Cilvēks, kas dzīvo ļoti atturīgi, vienkārši. 38. Vīriešu balss.

Krustvārdu mīklas (*BL* Nr.19) atrisinājums

Līmeniski. 1. Sīkas. 4. Fakts. 8. Aknas. 9. Laime. 10. Laosa. 12. Kāst. 13. Sapulce. 14. Sakē. 17. Stīgans. 19. Stacija. 21. Negants. 22. Pedants. 24. Kasetes. 26. Plakans. 28. zaķi. 30. Alianse. 31. Labi. 35. Sāpes. 36. Triko. 37. Rasēt. 38. Stops. 39. Eleja.

Stateniski. 1. Sūnas. 2. Kāss. 3. Salkans. 4. Frencis. 5. Kūla. 6. Sloka. 7. Piruets. 8. Alkas 11. Arēna. 15. Pagasts. 16. Lamatas. 18. Īlens. 20. Istra. 23. Rakaris. 24. Kāzas. 25. Salates. 26. Pistole. 27. Snigt. 29. Ķipis. 32. Ausma. 33. Espa. 34. Irbe.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Lestenes Brāļu kapos pirms piemiņas brīža Otrajā pasaules kaŗā kritušajiem baznīcas zvans draudzi un viesus aicināja uz dievkalpojumu un Lestenes baznīcas altāŗa iesvētīšanu. Draudze 2002. gadā beidzot savā īpašumā ieguvusi baznīcu un sākusi tās atjaunošanu.

Ar Krievijas vēstniecības atbalstu Vaiņodē restaurēts kritušo padomju kaŗavīru memoriāls. Pēc atjaunošanas to svinīgi atklāja Krievijas Federācijas vēstnieks Latvijā Aleksandrs Vešņakovs. Viņš nolika ziedus arī kaŗavīru kapsētā Priekulē.

Valdemārpils vidusskolā atklāts bērnu dienas aprūpes un brīvā laika pavadīšanas centrs. To iekārtoja par Eiropas Reģionālā attīstības fonda līdzekļiem, piesaistot novada domes līdzfinancējumu. Centrā gaidīti ir gan bērni un jaunieši, gan viņu vecāki.

Aizkraukles slimnīcā veikta sarežģīta ceļgala locītavas operācija ar artroskopisko metodi. Atšķirībā no klasiskās metodes vajadzīgi tikai divi nelieli iegriezumi, un operācijas gaitu kontrolē ar miniatūras kameras un displeja palīdzību. Šādas operācijas ir pieejamas tikai dažās Latvijas slimnīcās.

Ērgļos jau divpadsmito reizi notika Juŗa Jurjāna starptautiskais konkurss "Jaunais mežradznieks". Saieta namā sacentās ne tikai Latvijas, bet arī Lietuvas un Igaunijas mūzikas skolu audzēkņi.

Mūzeja nakts notikumiem Cēsīs 15. maijā tika dots nosaukums "Vai ūdens Cēsīs aizvien dzīvs?". Interesentiem naktī bija iespēja izstaigāt Cēsu pilsdrupas sveču gaismā un uzklausīt gīdu stāstījumu Cēsu pils rietumu tornī. Pils dārzā bija atvērta kafejnīca, darbojās ūdens atrakcijas un nakts skatuve.

Ventspilī pavisam drīz, iespējams, parādīsies staltbrieža statuja. Tā tiks uzstādīta, godinot šā cēlā dzīvnieka ievešanu Latvijā pirms simt gadiem – 1910. gadā. Pirmā staltbriežu parādīšanās Latvijā saistīta tieši ar Ventspils novadu, proti, ar Tārgali un Zūrām.

Daugavpili starptautiskā izglītības projekta ietvaros apmeklēja skolēni un skolotāji no Itālijas, Polijas, Turcijas un Zviedrijas. Pēc oficiālās pieņemšanas Daugavpils pilsētas domē ciemiņi tikās ar 3. vidusskolas skolēniem un iepazinās ar izglītības sistēmu Latvijā.

Līvānu novadā maija beigās darbu uzsāks jaunā SIA "Līvānu karbons" kokogļu ražotne, kur ieguldīti vairāk nekā 5 miljoni eiro. Izmantojot jauno tehnoloģiju, ražotnes apjoms sasniegs 6000 tonnas gadā. Nodarbinās 20 strādātājus. Saražotās grila ogles pārdos Latvijā, kā arī eksportēs uz Vāciju, Franciju, Zviedriju, Norvēģiju.

Rēzeknes pilsētas dome no sava budžeta atvēlējusi 18 600 latus, lai dotu iespēju cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un kustību traucējumiem nostiprināt veselību Latgales novada rehabilitācijas centrā RĀZNA.

Daugavpilī 12. maijā 100 gadi apritēja Jeļenai Panfjorovai. Jubilāri apsveica arī Daugavpils pilsētas galva un Sociālo lietu pārvaldes vadītāja. Jubilāre izaudzinājusi trīs meitas, divas mazmeitas, un viņai jau ir četri mazmazbērni. Ilgdzīvošanas noslēpums ir darbs un veselīga, vienkārša pārtika.

Balvu novada mūzejā atklāta I Starptautiskā vizuālās mākslas konkursa „Dažāda pasaule" labāko darbu izstāde. Konkursā piedalījās Latvijas, Igaunijas, Lietuvas, Ķīnas, Filipīnu, Malaizijas, Somijas, ASV, Bangladešas pārstāvji.

Grobiņas pagastā trūcīgo atbalstam atvēlēti nepilni pieci hektari zemes. Jau iegādātas arī sēklas. Tur plānots audzēt gan kartupeļus, gan pupas, burkānus un bietes. Liepājas pašvaldība talciniekiem palīdzēs arī ar techniku.

Liepājas Valsts 1. ģimnazija maijā gaida īpašu notikumu – skola svin 90 gadu jubileju. Pirms 90 gadiem Liepājas Valsts 1. ģimnazija ieguva pilsētas vidusskolas nosaukumu. Par godu skolas jubilejai notiks vairāki īpaši sarīkojumi.

Liepājas pašā centrā plānotas patīkamas pārmaiņas – tiks rekonstruēti apstādījumi Lielā ielā. Rekonstrukcijas projekta kopējās izmaksas tiek plānotas LVL 500 000 apmērā, tostarp pašvaldības līdzfinancējums būs 15%.

Īsziņas sagatavojušas **M. Linde**, **V. Berkina** un **R. Mielava**

Daugavas Vanagu ASV 60. delegātu sapulcē un vanadžu 56. salidojumā

Delegāti un viesi

DV ASV 60. delegātu sapulces prezidijs: no kreisās – DV Kanadā priekšsēdis Juris Eglītis, DV Kanadā vanadžu vadītāja Gunta Reinolde, vanadžu priekšniece Astra Iesalniece, vanadžu Goda priekšniece Rita Kaugura, DV CV priekšnieks Juris Augusts un DV ASV priekšnieks Zigurds Rīders

Prāveste Anita Vārsberga-Pāže un Vašingtonas DV apv. pr. Ilmārs Dambergs

Svinīgai karogu ienešanai gatavojas: no kr. – Laimonis Iesalnieks, Gunvadis Breņķis, Imants Timrots, Laimonis Krūmiņš un Imants Kalniņš

DV 56. vanadžu salidojuma delegātes

Foto: Dzidra Tropa

DV ASV vanadžu 56. salidojums

DV ASV 56. vanadžu salidojums notika 2010. gada 16. aprīlī Rockville, MD. To atklāja DV ASV vanadžu priekšniece Astra Iesalnieks, aicinot draudzībā un vienprātībā veikt iecerētos mērķus. Mūsu stiprums ir draudzība, ko gūstam kopējā organizācijas darbā, un katrs mūsu salidojums ir apliecinājums vanadžu lielai apņēmībai turpināt un sasniegt iecerēto. Viņa izteica arī novēlējumu nākotnē rast spēku, izturību un ar Dieva palīgu turpināt vanadžu darbu. Ar klusuma brīdi tika pieminētas 26 pagājušā gadā mūžībā aizsauktās vanadzes.

Pēc DV ASV zemes valdes datiem 2009.gada beigās kopās un apvienībās ASV bija 845 vanadzes. Salidojumā piedalījās 19 delegātes ar 22 mandātiem. Goda viesi – DVCV priekšnieks Juris Augusts, DV ASV priekšnieks Zigurds Rīders, DV Kanadā vanadžu vad. Gunta Reinolde (Reynolds), DV Kanadā vanagu vad. Juris Eglītis un DV vanadžu goda priekšniece Rita Kaugura (arī delegāte) uzrunāja salidojuma dalībniekus, cildinot vanadžu nesavtīgo un nenogurstošo darbu, kas tik nozīmīgs visai DV organizācijai. Rakstiski sveicieni no DVCV pārstāvniecības Latvijā vad. Solvitas Sekstes un DV Latvijā vanadžu vad. Klāras Mētras.

Ziņojumu par 2009. gada vanadžu darbu sniedza priekšniece Astra Iesalniece un atsevišķu kopu priekšnieces, kā arī vanadžu vad. Kanadā Gunta Reinolde, norādot, ka 2009.gada beigās Kanadā darbojās 211 vanadzes.

Nākotnes darba projektos nolēma turpināt atbalstu gultas režīma leģionāriem, arī audžu bērnu vecākiem un arī daudzbērnu ģimenēm. Turpināma stipendiju piešķiršana jauniešiem ASV latviskās izglītības iegūšanā, arī financiālais atbalsts mācību līdzekļu iegādei bērnu nometnēm Gaļezerā,Katskiļos un Kursā.

Medicīnas grāmatu sūtīšana uz Latviju pašreiz apturēta, bet ieteicams kopām turpināt iemaksāt šim projektam paredzētos $50, līdz būs noskaidrots grāmatu nosūtīšanas veids.

Ieteica nākotnē vanadžu darba pārskatos uzrādīt mazāk statistikas, vairāk tiešu darbības aprakstu. Financiāli atbalstīt Lienes Kaugaras ierosināto projektu par rokasgrāmatas izdošanu pareizai tautas tērpu valkāšanai.

Par DV ASV vanadžu priekšnieci nākamajiem diviem gadiem ievēlēja līdzšinējo Astru Iesalnieks.

Salidojumu raiti vadīja Vija Lince. Par sekretārēm darbojās Vija Kārkliņa un Rita Ramane, balsu skaitītājas – Ingūna Galviņa un Velta Didrichsone.

Salidojuma noslēgumā sirsnīgi izskanēja kopīgi nodziedātā „Daugav's abas malas".

Rita Kaugura,
DV vanadžu godapriekšniece

Trīspadsmitām ērģeļu dienām gatavojoties

Pēdējos gados ar nožēlu jāsecina, ka latviešu sabiedrība ārpus Latvijas vairs pietiekami neatbalsta mākslinieciski un garīgi vērtīgākos sarīkojumus, līdz ar to zaudējot daudz ko svarīgu. Nereti pēc kāda izcila sarīkojuma dzirdēts, ka viens latvietis otram jautā: „Vai tu tur biji? Man teica, ka bijis ļoti vērtīgs un labs." Taču ne jautātājs, ne uzrunātais tur nav bijis, nav ienācis prātā vai aizmirsies. Vai vēl sliktāk: nospriedis, ka tas nav domāts viņam. Varbūt uz kādu jautru sarīkojumu, ballīti gan aizietu. Tādējādi draud izzust koncertapvienības un daudz kas cits, kam nepieciešams atbalsts. Darbību pārtrauc arī draudzes, jo nav, kas uzņemtos atbildību, apmeklētu dievkalpojumus un uzturētu baznīcas. Varētu pat teikt, ka pietrūkst ticības, un ticēt jau nevienu nevar pierunāt. Ticība vai nu ir, vai nav. Ir taču zināms – ja ko dara tikai ieraduma dēļ, tad, gadiem ritot un spēkiem mazinoties, to pārtrauks pavisam. Kļūsim skopi savā atbalstā un garīgumā. Tā ir pakļaušanās paša gribai vai negribai. Daudz svētīgāk, ja spējam pacelties pāri fiziskam nespēkam, savai negribai vai tieksmei visu sašaurināt un iztikt ar pašu mazumiņu.

Kas tad pelnījis mūsu atbalstu? Par to nevar būt šaubu – tas, kam ziedota liela atdeve. Komponists J. S. Bachs uz savu skaņdarbu nošu lapām uzrakstīja veltījumu: *Soli Deo Gloria* – tikai Dievam gods!

Ikvienā dievkalpojumā vai koncertā mūsu spējīgākie ērģelnieki pauž slavu Dievam. Diemžēl viņus reti uzslavē, viņus pat neredz, tikai dzird viņu spēli. Par spīti tam viņi daudzu gadus slavinājuši Dievu un pacilājuši sirdis. Vai nebūtu laiks izrādīt viņiem pateicību? To apliecinātu Ērģeļu dienu apmeklēšana un atbalstīšana. Ērģeles dēvē par „instrumentu karalieni", tās izcili skandina slavu Dieva slavai, un tās būtu jāiepazīst un jāiemīl. Ērģeļmūzikas komponisti sākumā paši ir bijuši ērģeļnieki, kuŗi gribēja atklāt šā instrumenta dažādās techniskās iespējas.

Bostonā 1980. gadā toreizējais PBLA un ALAs Kultūras fonda priekšsēdis Ludvigs Reiters ierosināja rīkot Ērģeļu dienas, lai ar ērģeļmūziku iepazīstinātu plašāku sabiedrību un mudinātu komponistus radīt jaundarbus ērģelēm.

Pagājuši 30 gadi, Toronto no 4. līdz 6. jūnijam notiks 13. Ērģeļu dienas. Būs trīs koncerti, dievkalpojums, referāti, mēmā filma u. c. sarīkojumi.

Atklāšanas koncertā 4. jūnijā plkst. 7.00 Sv. Jāņa baznīcā izcilie Latvijas ērģelnieki Vita Kalnciema un Roberts Hansons spēlēs latviešu un citu komponistu darbus. Pēc šī koncerta un Ērģeļu dienu atklāšanas izrādīs mēmo filmu „Septiņas iespējas" (*Seven Chances*), kuŗā galveno lomu tēlo Basters Kītons (*Buster Keaton*). Mūzikālo pavadījumu šai filmai atskaņos ērģelnieks Andrejs Streļajevs.

Viesu koncertā, kas notiks 5. jūnijā plkst. 2.00 Sv. Andreja baznīcā, piedalīsies seši ērģelnieki – 15 gadu vecais Dāvids Heinze no Grandrapidiem, Vija Klucherte, Ārija Purva, Ruta Āze-Roumbane, Michaels Rundāns un Dāvids Šmits. Turpat plkst. 7.00 vakarā notiks **Izlases koncerts**, kuŗā klausītājus iepriecinās ērģelnieku ģildes ilggadējā priekšniece Dr. Ingrida Gūtberga, Dr. Anita Gaide, Roberts Hansons, Vita Kalnciema un Andrejs Streļajevs.

Todien būs iespēja noklausīties referātus: Dr. Ingrida Gūtberga plkst. 9.45 lasīs referātu „J. S. Bachs un numeroloģija"; Latvijas viesi Roberts Hansons un Vita Kalnciema plkst. 11.00 – „Latvijas ērģeles – Latvijas ērģelnieki"; plkst. 12.30 paredzētas dalībnieku un atbalstītāju pusdienas; plkst. 3.45 Dāvids Šmits un Roberts Ādlers angļu valodā stāstīs un rādīs *What's New in Organ Technology*.

Svētdien, 6. jūnijā, skaistajā Sv. Barnabas baznīcā (*361 Danforth Ave*) klausītāji aicināti uz tradicionālo **Ērģeļu dienu kulmināciju** – mūzikālo dievkalpojumu. Tas būs vērtīgs visādā ziņā. Piedalīsies garīdznieki, anglikāņu draudzes un Sv. Andreja draudzes kori, Dr. Jūdžīna Geita (*Eugene Gates*) un Dāvida Šmita vadībā un ērģelnieki Dr. Anita Gaide, Roberts Hansons, Vita Kalnciema, Vija Klucherte un Aivars Kviesis. Būs ērģeļu improvizācijas, kopdziedāšana, pēc tam atspirdzinājumi. Šis būs kopīgs dievkalpojums vairākām draudzēm. Hamiltonas Kristus draudzes locekļi uz Toronto brauks ar autobusu.

Vai rīkotāju un dalībnieku darbs tiks novērtēts un atbalstīts? Aicinām to darīt! Padomāsim, ka ikviens tādējādi godinās arī Dievu un pateiksies visiem, kuŗi to darījuši ilgus gadus! Sīkāku informāciju iespējams uzzināt, rakstot: arija.purvs@sympatico.ca gundegamelli@rogers.com

13. Ērģeļu dienu rīcības komitejas vārdā
prāvests Ivars Gaide

ALAs 59. kongress Sanfrancisko Latvijas neatkarības atjaunošanas 20. gadadienas priekšvakarā

(Turpināts no 8. lpp.)

Demografiskā stāvokļa uzlabošana ir svarīga.

Ieteikumi: deputātiem Latvijā iekārtot biroju, lai balsotāji var ar viņiem tikties; ASV latviešiem stāties partijās; M. Sausiņš piebilda, ka PBLA pārstāvji nedrīkst būt nevienā partijā.

Darba grupu komisiju pārstāvju ziņojumi

Ceturtā darba posmā 1. maija pēcpusdienā komisiju vadītāji pastāstīja par spriesto, lēmumiem un nākotnes mērķiem.

Līdzekļu vākšanas un Biedru nozares darba grupu vadīja Marcis Voldiņš. Tajā ierosināts izsūtīt ALAs biedriem paziņojumu par dažādām ziedojumu iesūtīšanas iespējām, aicināt organizācijas paugstināt biedru pakāpi, meklēt un apzināt jaunus biedrus tīmeklī; panākt, lai Amerikas latviešu apvienībā 60 gadu jubilejas gadā būtu 6000 biedru.

Sadarbību ar Latviju nozares darba grupas vadītājs Ēriks Krūmiņš ziņoja, ka nolemts turpināt līdzšinējo programmu iespējamo līdzekļu robežās. ALAs redzamību Sadarbība ar Latviju nozares darbs ievērojami veicina.

Informācijas nozares darba grupas vadītājs Jānis Kukainis ziņoja, ka darba grupā apspriestas septiņas rezolūcijas.

Izglītības nozares darba grupā galvenokārt runāts, kā motivēt vecākus uzlabot latviešu valodu. Darba grupas vadītāja Anita Bataraga aicināja uz skolotāju konferencēm sūtīt ne tikai skolotājus, bet arī vecākus, un organizācijas varētu palīdzēt segt viņiem ceļa naudu. Reizi nedēļā četrās stundās latviešu valodu iemācīt nevar, vecākiem jāmāca bērnus un jāmācās pašiem katru dienu.

Nolēma lūgt atbalstu grāmatas „Vecmāmiņ, kas ir trimda?" atkārtotai izdošanai. Šī grāmata ir laviešu un angļu valodā un tās lasīšana palīdzētu jauniešiem saprast, kā viņu vecāki nokļuva trimdā.

Kultūras nozares darba grupu vadīja Iveta Felzenberga, tajā bijuši 44 dalībnieki; Lilita Berga sīkāk pastāstījusi par latviešu mūzeju Rokvilā, Maija Hinkle par „Latvieši pasaulē – mūzeju un pētniecības centru", Valda Jirgensona par kultūras dienām Kolorado, spriests par meis tarkursu turpinājumu, sagatavotas piecas rezolūcijas.

Sporta nozares darba grupas vadītājs Visvaris Ģiga uzsvēra, ka četri kongresa delegāti ir aktīvi jauni sportisti. ALAs meistarsacīkstes notiks Ņujorkā, sporta vienību skaits ir palielinājies, Trīszvaigšņu sporta spēlēm 2011. gadā pieteikušies daudzi sportisti, tā ka ir pat konkurence. Nolemts Sporta nozares paspārnē uzņemt Milvoku mednieku un makšķerēšanas klubu.

Kongresa delegāti ar aklamāciju pieņēma 2010. gada budžetu: ienākumi –874 555 dolari; izdevumi – 1 047 020 dolaru.

ALAs valdei nominētos kandidātus arī ievēlēja ar aklamāciju, par ALAs valdes priekšsēža vietnieci – Anitu Bataragu, Kultūras fonda vadītāju – Sarmu Muižnieci-Liepiņu; Arvīds Bļodnieks arī turmāk būs Latviešu institūta vadītājs.

Vīzija un īstenība

Foto: Emīls Elstiņš

Mācītājs Kārlis Žols

ALAs kongresa pēdējā dienā, 2. maijā svētbrīdi atkal vadīja mācītājs Kārlis Žols. Viņš citēja rindas no Jāņa atklāsmes grāmatas: „Es redzēju jaunas debesis un jaunu zemi, jo pirmās debesis un pirmā zeme zudusi," un skaidroja, ka runa ir par vīziju un reālu iespēju. „Vīzijas var būt arī kā maldi. Skaisti vārdi apnīk, ir vajadzīgs kas īsts. Vajadzīgas vīzijas, kas balstītas reālitātē un, lai šai tikšanās reizei būtu nozīme, ir svarīgi – cik daudz no mums piedalīsies vēlēšanās?" ar rētorisku jautājumu svētbrīdi beidza mācītājs un novēlēja svētīgu dienu.

Par pagaidu nominācijas komisijas priekšsēdi ievēlēja Pēteri Blumbergu, viņa palīgiem Marku Apeli, Mārtiņu Andersonu, Aivaru Osvaldu, Mārci Jansonu. Viņu uzdevums būs cauru gadu meklēt jaunus dedzīgus, spējīgus kandidātus valdei.

Kongresā pieņēma 15 rezolūcijas un divus ieteikumus.

Pateicības rezolūciju Rīcības komitejai un tās priekšsēdim Andrim Ramānam; Marcim Voldiņam, Gustavam Plato, Kaijai Dankerei un Jānim Kramēnam par darbību iepriekšējā valdē; LR vēstniekam ASV Andrejam Pildegovičam par piedalīšanos ALAs 59. kongresā Sanfrancisko un atzinīgo vērtējumu par ALAs darbību; līdzšinējai ALAs valdei, Kultūras fonda un Latviešu institūta vadītājiem, Revīzijas komisijai, biroja darbiniekiem: Raitam Eglītim, Anitai Jubertei, Dacei Eglītei un Solveigai Švalbei, kā arī visiem brīvprātīgajiem ALAs darbiniekiem par viņu teicamo darbu.

Informācijas nozares darba grupas iesniegtās septiņas rezolūcijas: aicināt katru balsstiesīgo Latvijas pavalstnieku ASV pildīt savu pienākumu, aktīvi piedalīties 10. Saeimas vēlēšanās, domājot nevis par to, ko Latvija var dot mums, bet par to, ko mēs katrs varam dot savai valstij; atbalstīt apmācību kursu rīkošanu Vašingtonā vēlēšanu iecirkņu vadītājiem, kā arī nogādāt pārvietojamo ierīci personu biometrisko datu iegūšanai ASV latviešu centros, vajadzības gadījumā palīdzot financiāli un praktiski; lūgt vēstniecību nosūtīt katram Latvijas Republikas pavalstniekam, kas dzīvo ASV, informāciju par 10. Saeimas vēlēšanām un vēlēšanu iecirkņiem, vajadzības gadījumā ALAi sedzot sūtījuma izdevumus: izplatīt ASV latviešiem visu to partiju, kuras piedalīsies Latvijas Republikas 10. Saeimas vēlēšanās, programmu kopsavilkumu; aicināt Latvijas Republikas valdību sadarbībā ar PBLA izveidot visaptverošu stratēģisko plānu sadarbībai ar latviešiem ārzemēs; organizēt vēlētāju pārrunu grupas, lai izvērtētu partiju programmas, kandidātus un veicinātu piedalīšanos Latvijas Republikas 10. Saeimas vēlēšanās; vēlēšanu iecirkņu darbā iesaistīt Amerikas latviešu jaunatnes apvienību un jauniešus kā brīvprātīgos palīgus.

Nozares Sadarbība ar Latviju darba grupas iesniegto rezolūciju: iespējamo līdzekļu robežās, turpināt trīs „Drošā tilta" palīdzības programmas Latvijai latviešu daudzbērnu ģimenēm, bērniem ar īpašām vajadzībām un augstskolu studentiem, bāreņiem un studentiem no daudzbērnu ģimenēm.

(Turpināts 19. lpp.)

Pārdomas pēc ALAs 59. kongresa par „ir" un „nav"...

Septiņdesmit četri delegāti 59. Amerikas latviešu apvienības kongresā kopā un katrs atsevišķi ik pa reizei konstatēja, ka – nav... un tā vien likās, ka šī kongresa iezīme bija – nav...

Kā tad pietrūka, kā nebija? Un vai kāds zina, kā definēt vārdu NAV? Vai tas ir kas pozitīvs vai negātīvs? Puspaaudzi pirms šī gada ar izbrīnu klausījāmies, kā toreizējais ASV prezidents Bills Klintons paskaidroja, ka noteicošais faktors kādai situācijai ir, kā definē vārdu IR.Tiesa, par šī vārda definīciju pie skaidrības toreiz netika neviens.

Pēdējos gados itin bieži pieminam problēmu, kas skaŗ daudzas latviešu organizācijas, proti – nav jaunās paaudzes, kas pārņemtu sabiedriskus pienākumus. Tomēr, vērojot šī kongresa prezidija sastāvu, jāteic – nav paaudžu plaisas! Zīlējot delegātu caurmēra vecumu, atkal jāteic – nav paaudžu plaisas! Tātad – jau veselas divas parādības šajā kongresā, par kuŗām vārdam „nav" ir izteikti pozitīva definīcija.

Bet bieži vien pirmie prieki ir paīsi, kā to pierādīja turpmākā kongresa gaita.

Vispirms – ievēlētajiem balsu skaitītājiem **nav** ko skaitīt! Amatpersonu ievēlēšanas kārtība noritēja gandrīz kā padomju paradīzē – katram amatam viens kandidāts, ko ievēlēja ar aklamāciju! Vai balsu skaitītāji nākamajos kongresos vairs būtu vajadzīgi? Ja nu tikai kā goda amati... Bet to laikam nosaka kongresa Kārtības rullis.

Kaut kongresā galvenie pārrunājamie temati bija vismaz seši, šķita, ka noritēja savstarpēja sacensība starp kultūru un politiku. Ievērojot, ka Latvijā, tāpat kā Amerikā, šis ir vēlēšanu gads, uzsvars bija uz politiku – gan debatēs, gan uzrunās, gan formālās un neformālās pārrunās. Reizēm gan likās, ka vienīgais atrisinājums Latvijas politikas džungļos būtu dibināt pavisam jaunu partiju „Pēdējais laiks", ko man silti jo silti jau sen ir ieteikusi labā laumiņa. Bet kultūra arī negribēja padoties. Cik „politiķi" bija tieši un mērķtiecīgi, tik kultūras glābēji – daiļrunīgi, filozofiski un... nevienprātīgi. Pārējie temati – Sadarbība ar Latviju, izglītība, sports un finances mazliet nobālēja šo divu tematu ietekmē.

Par dažām debatēm kongresa laikā varēja teikt: nav kopsavilkuma, nav rezolūciju, kas atspoguļotu mūsdienu situāciju un vajadzības; nav definīcijas apzīmējumam „runājamais aparāts", kas savukārt liek vaicāt, vai ir kāds „smejamais", „raudamais", „kliedzamais" un citi līdzīgi aparāti? Nudien, nemāku pateikt. Nav arī definīcijas „lietiskai kultūrai", tādējādi atkal jājautā, vai ir „praktiska", „nepraktiska", „nedefinējama" vai vēl kāda cita kultūra, par ko Smīns atkal nekā nezina? Nav... Aizmirsu pajautāt referentei par valodas attīstību, kā viņa uztveŗ šo svarīgo definīciju trūkumu – kā valodnieku aizmāršību, kā kaut ko nevajadzīgu, vai kā citādi?

Par ikdienas sīkumiem varēja teikt: nav kafijas starpbrīžos (tā ļoti ātri „izgaroja"), nav piespraužu ar delegāta vārdu (lai gan laikus izsūtītas, tās laikam pazuda izplatījumā, un ALAs ģenerālsekretārs izmisīgi centās tām sadzīt pēdas; beidzot UPS pārstāvis tās atveda, kad kongress jau bija beidzies), nav iespējams ierobežot izcilus runātājus; nav viegli ievērot kongresa darba gaitā paredzētos laikposmus; nav viegli vienas nozares pārstāvim izvirzīt savas prasības, nenokaitinot citus nozaŗu pārstāvjus; nav viegli izteikties tā, lai nenokaitinātu kādu citu delegātu; nav viegli sadalīt 17 centus septiņās daļās tā, lai visi būtu apmierināti, it sevišķi pēc tam, kad šī gada budžetu jau paši pieprasītāji apstiprinājuši. Un – nav viegli vadīt kongresu! Jāpiebilst, ka vai nu vispārēja apmulsuma vai entuziasma ietekmē (šis esot bijis pirmais kongress, kuŗā ALAs tagadējie un bijušie priekšsēži kā saliedēts sekstets ar vairākām dziesmām kuplināja saviesīgo vakaru!) izpalika arī oficiālā jaunievēlētās valdes fotografija. *Laika* redaktorei atlika tikai nopūsties – nav...!

Bet tomēr – raugoties uz jaunākas paaudzes pienesumu šim kongresam – par organizācijas nākotni nav bažu! Tātad – atkal piepildījies seno latviešu ticējums, ka visas labas lietas ir – trīs! Tāpat kā šajā kongresā – trīs ļoti pozitīvi NAV. Reizē atskatoties uz pagātni un zīlējot nākotni, šķiet, ka šie trīs pozitīvie NAV būs nozīmīgāki, nekā visi sīkie un nesaskaitītie negātīvie NAV.

Arī **Smīns** vēl NAV nokāris degunu.

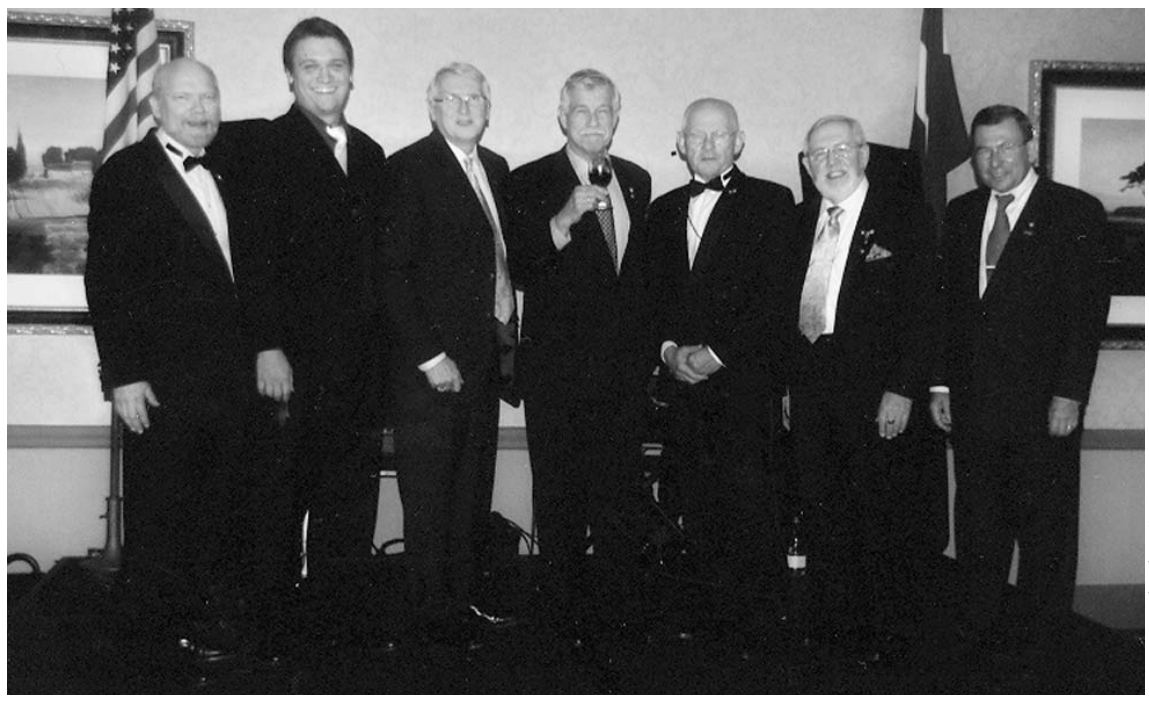

Foto: Emīls Elstiņš

ALAs kongresa ballē izveidojās spēcīgs dziedoņu septets, no kreisās: ALAs valdes priekšsēdis Juris Mežinskis, ALJAs valdes priekšsēdis Markus Apelis, bijušie ALAs priekšsēži: Aivars Osvalds, Ints Rupners, Jānis Kukainis, Valdis Pavlovskis, Mārtiņš Duhms. Bija ierosinājums šai dziedoņu grupai pirms Saeimas vēlēšanām apbraukāt latviešu centrus

ALAs 59. kongress Sanfrancisko Latvijas neatkarības atjaunošanas 20. gadadienas priekšvakarā

(Turpināts no 18. lpp.)

Izglītības nozares darba grupas divas rezolūcijas: aicināt visas ASV latviešu skolas izmantot ALAs budžetā paredzēto pabalstu un sūtīt vismaz vienu skolotāju uz gadskārtējo skolotāju konferenci, lai papildinātu pieredzi un praktiskās zināšanas; Izglītības nozarei izveidot programmu latviešu skolu skolēnu vecākiem, lai veicinātu un atbalstītu skolēnu un ģimeņu latviešu valodas apguvi.

Kultūras nozares darba grupas iesniegtās četras rezolūcijas: aicināt organizācijas un ASV latviešus sekmēt ārzemju latviešu mūzeja „Latvieši pasaulē – mūzeja un pētniecības centra" Latvijā (LaPa) īstenošanu, atbalstot to ar līdzekļiem un priekšmetiem; Kultūras nozarei apzināt, dokumentēt un popularizēt trimdas lietiskās kultūras materiālus; ALAs un ALJAs valdei sadarboties, rīkojot kopīgus sabiedriskus pasākumus; aicināt visus ASV latviešus sekmēt videointerviju portāla *Spoken* attīstību.

Izglītības nozares darba grupas divus ieteikumus: izsūtīt ALAs Izglītības nozares ziņojumus ASV latviešu skolu pārzinēm/ņiem, mazajai presei, ASV latviešu portāliem; ALAs Izglītības nozarei izpētīt iespēju no jauna izdot Rūtas Rudzītes grāmatu „Vecmāmiņ, kas ir trimda?".

Nākamā ALAs kongresa gaidās

Šajā kongresā nebija neviena nemiera gara, kā agrākos laikos, kad delegāti cits pēc cita gāja pie mikrofona, iebilda, aptrīdēja, noliedza un kritizēja. Ņudžersija latviešu biedrības pārstāvis Jānis Lucs tomēr atzinās, ka naktī mocījies ar bezmiegu, jo, piņemot budžetu, viņam nebija iebildumu. Viņš ieteica finanču grupai nākamgad iesniegt uzskatāmāku budžeta pārskatu, kuŗā uz atsevišķas lapas skaidri būtu redzamas izdevumu, ienākumu, mantojumu summas.

Kultūras fonda vadītāja Sarma Muižniece Liepiņa lūdza palīdzēt maģistra grada studentei Antrai Silapēterei, kas raksta zinātnisku darbu par gleznotājas Veronikas Janelsiņas darbiem. Nepieciešams apzināt, kur tie atrodas, un lūgums paziņot, ja kādam tie ir īpašumā, lai tos varētu apskatīt un nofotografēt. Bija ieteikums atbalstīt ar dāvanu kartēm jauniešus, kuŗi vēlas piedalīties 2x2 nometnē.

Atsevišķo biedru delegāte Astra Grīnmane nodeva sveicienu no Dienvidfloridas latviešu biedrības un 500 dolaru čeku jaunatnes darbam. Viņa arī pastāstīja, ka Floridā studijas beigusi jauna talantīga dziedātaja, soprāns Aleksandra Rituma un ka Dienvidfloridas latviešu biedrība jau otro gadu sarakstās ar Siguldas 3. pamatskolas skolēniem, kuŗi atsūtījuši zīmējumus ar apsveikumu 18. novembrī. Arī Sadarbība ar Latviju nozares vadītājs Ēriks Krūmiņš teica, ka bieži saņem vēstules, kuŗās bērni pauž pozitīvas domas par Latviju. Nolēma nākamgad kongresa laikā nākamgad rīkot bērnu atsūtīto zīmējumu izstādi.

ASV gaidu jendas priekšniece Inga Lucāne atkārtoti lūdza sabiedrības atbalstu lielajai skautu un gaidu nometnei, kuŗai pieteikušies 180 dalībnieki vecumā no sešiem līdz 83 gadiem. Jau saņemts atbalsts no Goppera fonda, ALJAs, DV, Amerikas latviešu palīdzības fonda. Bostonas Daugavas Vanagu apvienības pārstāve Vija Lince kongresa laikā nometnei ziedoja 500 dolaru.

Amerikas latviešu palīdzības fonda priekšsēdis Gunārs Bērziņš atgādināja, ka fonds piešķiŗ stipendijas latviskiem mērķiem, aicināja apskatīt fonda mājaslapu: www.LRFA.com Viņš ieteica ziedot grāmatas skolām, un fonds par tām samaksātu.

Jānis Lucs ierosināja ievietot ALAs sludinājumus Toronto latviešu kreditsabiedrības gadagrāmatā.

Atsevišķo biedru delegāts Arnis Tūbelis nodeva sveicienu no Sandiego latviešu luterāņu draudzes un paziņoja, ka Sandiego latvieši atsauc financiālo atbalstu, jo atsevišķa latviešu biedrība Sandiego dibināta netiks un Balboa parkā latviešu centru neierīkos.

Kongresa fotografs Emīls Elstiņš bija atvedis albumus, kuŗos rūpīgi sakārtojis iepriekšējo kongresu un Dziesmu svētku fotografijas.

ALAs valde pateicās kongresa Rīcības komitejai par viesmīlību, telpām, Zintas Zariņas sagādāto vietējo vīndaŗu gardo, arōmatisko vīnu vakara stundām, mākslinieciei Birutai Magonei, valdes locekļiem Marcim Voldiņam, Jānim Kramēnam, Gustavam Plato, kuŗi vairs nekandidēja, viesiem – Ivaram Ījabam, Valdim Liepiņam, Janīnai Kursītei par vērtīgo informāciju, asprātīgajam kongresa vadītājam Pēterim Blumbergam. Kongresā bija labi pārstāvētas visas paaudzes – pusveci, paveci, jauni; vecākais kongresa delegāts un arī vicepriekšsēdis bija Emīls Elstiņš.

ALAs valdes priekšsēdis Juris Mežinskis atgādināja, ka ārzemju latviešu iespaids līdz šim bijis ietekmīgs. Kaut arī balsotāju te nav daudz, ietekme var būt liela, runājot ar radiem, draugiem Latvijā, pārliecinot viņus balsot. Jāatceras, ka šīs Saeimas vēlēšanas būs pagrieziena punkts Latvijas vēsturē.

ALAs 59. kongresā piedalījās 74 delegāti ar 81 mandātu.

Nākamo, 60. kongresu nolēma rīkot nevis Filadelfijā, bet Milvokos 13.,14.,15. maijā, pilsētā, kur gadu vēlāk notiks ASV latviešu 13. vispārējie Dziesmu svētki.

Ikviens aicināts pievienoties un nākt ALAs pulkā un talkā!

ALA dara daudz!

Am

Foto: Astra Moora

ALAs 59. kongresa jaunākie delegāti, no kreisās Dāvis Bolšteins, Kaija Dankere, Aleksis Dankers

Klīvlandes latviešu biedrības 60 gadu jubileja

Ar domu, ka vajaga „tikai 40 līdz simtam", Klīvlandes Latviešu biedrība svinēja sešdesmit gadu jubileju. Jubilejas svinības, ko nosauca par biedru un draugu saviesīgu vakaru, notika 1. maijā, tās vadīja jaunievēlētais priekšnieka vietnieks Francis Bauers. Šis sarīkojums atšķīrās no citiem – nebija ne gaŗu formālu runu, ne liela mielasta, ne ieejas maksas. Bija gan apsveikumi, mūzika, uzkodu un dzērienu bufete un ķīniešu stila izloze ar vairāk nekā divdesmit vērtīgiem laimestiem. Netrūka arī pavasaŗa ziedu un dziedāšanas, varēja apskatīt biedrības darbinieku fotoattēlus. No Latvijas bija atbraukusi agrākā biedrības priekšniece Astrīda Jansone.

Jaunais biedrības priekšnieks Kalvis Kampe apsveica viesus un uzsvēra biedrības darba nozīmi, vienojot šejienes latviešus. Viņš teica, ka gadu gājumā biedrība un citas trimdas latviešu organizācijas ir mūs visus vienojušas, un bez šīm organizācijām mēs būtu gluži citādi cilvēki. Viņš piebilda, ka par biedrības 60 gadu darbu var lasīt īsi pirms jubilejas iznākušajā grāmatā „Klīvlandes latviešu biedrība 1950 – 2010"

Agrākais biedrības priekšnieks Dr. Arturs Grava nolasīja Viļa Kampara 1960. gadā rakstītās atmiņas par Latviešu biedrības dibināšanu Klīvlandē.

Draudzes priekšnieks Egils Apelis nodeva sveicienus no Apvienotās draudzes, Zigurds Reineks no Daugavas Vanagu apvienības, Nora Balode no draudzes dāmu komitejas.

Jubilejas svinībām skumju noskaņu piešķīra atvadīšanās no līdzšinējās priekšnieces Silvijas Rutenbergas. Viņa pārceļas uz Čikagu, lai palīdzētu audzināt divas mazmeitiņas meitas ģimenē. Atvadu vārdus teica biedrības valdes locekle Zenta Apine, pieminot Silvijas īpašo sirsnību un viņas panākumus sabiedriskā darbā. Daudz gadus viņa mācīja latviešu valodu, literātūru un ticības mācību Apvienotās draudzes skolā un no 1992. līdz 1995. gadam bija skolas pārzine. Silvija bija viena no Literārās kopas dibinātājām, tās ilggadēja vadītāja un dalībniece līdz šai dienai. Aizritējušā gadsimta 90. gados, kad ārzemju latviešu sabiedrība pārorientējās un vairāki pasākumi apsīka, Silvija uzņēmās jaunus pienākumus. Viņa Klīvlandē noorganizēja 5. un 9. Latvijas Saeimas vēlēšanas un 1997. gadā uzdrošinājās vadīt 10. vispārējo latviešu Dziesmu svētku rīkošanu.

Latviešu biedrības valdē Silvija darbojusies kopš 1988. gada, tās priekšniece bija no 1999. līdz 2010. gadam. Viņas vadībā biedrības darbs vērsās plašumā. Ar biedrības atbalstu 2001. gadā iznāca apjomīgā Klīvlandes latviešu vēstures grāmata „Mūsu mājas un patvērums" un kopš 2008. gada varam lepoties ar Latviešu Kultūras dārzu Rokefellera parkā; arī par to jāpateicas Silvijai. Viņa pārstāvējusi Klīvlandes latviešus cittautiešu organizāciju saietos, ASV valdības oficiālos sarīkojumos un Rīgas latviešu biedrībā.

Maija Grendze

Paldies par dzīvību un brīvību!

Grandrapidu latviešu biedrības 2. maijā rīkoto Pavasaŗa svētku ievadā Kultūras nozares vadītāja Rūta Puriņa teica zīmīgus vārdus: „Pēc pavasaŗa nāk vasara ar ziedu un zāļu vezumu. Nāk saules siltums ar atdzimšanu un Visuma norisēm. Visuma norises ietekmē cilvēka gaitas... Visuma spēki izpaužas mūsu domās, vārdos un darbos. Mums ir jāizjūt sirdī paldies par dāvanām, ko esam saņēmuši. Paldies par Sauli, gaismu, dienišķo maizi. Paldies par dzīvību un brīvību! Paldies par pieneni pļavā, par smaidu bērna sejā. Mēs pateicamies, piedaloties svētkos – ar prieku, ar dziesmām. Pavasarim sākoties, uzkrāsim gara spēku, gaismu sevī, lai pietiktu visam gadam. Palīdzēsim paši sev, tad arī Dievs mums palīdzēs."

Turpinājumā R. Puriņa nolasīja bijušās Latvijas valsts prezidentes Vairas Vīķes Freibergas atziņas no šopavasar izdotās grāmatas „Kultūra un latvietība", kuŗās viņa raksta par Visumu, dabu un cilvēku. Prezidentei Vairai Vīķei Freibergai ir neaizmirstami nopelni Latvijas valsts vēsturē. Viņa nemitīgi aicinājusi saglabāt latvisko identitāti, mudinājusi jauniešus būt dedzīgiem latviešiem.

Sarīkojumam priekšnesumus bija sagatavojuši jaunieši. Pianists Dāvids Heinze atskaņoja tautasdziesmu motīvus, Sandra Stūre spēlēja flautu. Arnolds Ruperts III un Andris Ruperts lasīja Roberta Mūka dzejoļus, Dr. Z. Zadvinskis – Ojāra Vācieša humoristisku dzejoli „Magones", Samuela Knocha III – Andreja Irbes dzejoli „Mīļā„ tu būsi mans zirgs". Puķes saņēma visi programmas dalībnieki.

Rūta Puriņa saņēma Goda biedres diplomu par devumu latviešu sabiedrībai, vadot Kultūras nozari. Viņa allaž izcēlusies ar čaklumu, savā laikā piedalījās jaunatnes pulciņa „Koknese" dibināšanā, kuŗa pirmais priekšnieks bija Andis Kļaviņš. Goda biedres diplomu saņēma arī Lidija Tarbuna par darbu latviešu sabiedrībā, vadot biedrības dāmu pulciņu un atbalstot biedrības un katoļu draudzes sabiedrisko dzīvi. Arī šoreiz svētku mielastu sagādāja Lidija Tarbuna ar palīdzēm.

Pateicību pelnījuši kā rīkotāji, tā sarīkojuma apmeklētāji!

Julieta Rumberga

Lansingas latviešu draudzes ģimenes dienas dievkalpojums un sarīkojums

Lansingas latviešu draudzē Mātes un ģimenes dienas dievkalpojums notika 2. maijā mācītāja L. Vīksnes vadībā. Spredķī māc. L. Vīksne runāja par mātes nesavtīgo un pašaizliedzīgo mīlestību, grieķu valodā *agape*. Sarīkojumā pēc dievkalpojuma Gundega Ozola skandēja Paulīnes Bārdas dzejoli „Māte" un pastāstīja par SOS bērnu ciemu asociācijas darbību. Šī sabiedriskā labdarības organizācijas aprūpē bērnus, kuŗus vecāki nevar vai nespēj audzināt, radot viņiem jaunas mājas un ģimenes SOS bērnu ciemos 135 valstīs, kopš 1997. gada arī Latvijā. Otrs šīs organizācijas darbības virziens ir ģimeņu stiprināšana un atbalsts, rūpējoties, lai bērni netiktu atšķirti no ģimenēm, kuŗām ir ierobežota prasme bērnus audzināšanā un aprūpē.

Ģimenes dienas sarīkojumu papildināja dziesmas par mātes mīlestību un bērnības atmiņām. Ligitas Ķepītes un Aijas Greiemas (*Graham*) vadībā apmeklētāji kopīgi dziedāja „Aijā, žūžū", „Tin, māmiņ, dzijas kamolīti, „Klusi, klusi ratiņš rūc", „Pa to ceļu" , „Tec, saulīte, tecēdama". Maijā dzimušos draudzes locekļus un viņu mātes apsveica ar dziesmu „Pie rokas ņem un vadi".

Cienastu sagādāja dāmu komitejas locekles un čakli labvēļi. Visiem rīkotājiem un dalībniekiem liels paldies!

Gundega Ozola

Pateicība par Dieva vadību un svētību

Grandrapidu latviešu ev. lut. draudzei 60 gadu

Grandrapidu ev. lut. draudzes 60 gadu jubilejas svinības 25. aprīlī sākās ar dievkalpojumu, ko vadīja māc. Ilze Larsena, piedalījās māc. Roberts Franklins un māc. kand. Aija Greiema no Detroitas draudzes. Sagadījās, ka draudzes jubileja bija Labā Gana svētdienā, un māc. Ilze Larsena svētrunā runāja par avīm, kas pazīst sava Gana balsi. Dievs mūs aicināja pirms 60 gadiem, un Viņš aicina mūs arī šodien. Dievs mūs sūta strādāt Dieva druvā tāpat kā viņš sūtījis savus mācekļus un apustuļus. Dievkalpojuma sākumā Samuels Knochs III un jaunais draudzes priekšnieks Andris Runka izteiksmīgi lasīja šai svētdienai attiecīgos Bībeles tekstus. Jaunais ērģeļnieks Dāvids Heinze kopā ar mācītāju bija aptaujājuši draudzes locekļus un izvēlējušies viņu mīļākās dziesmas. Bija liels prieks dziedāt, skanot jaunajām ērģelēm. Dievgaldu vadīja māc. Roberts Franklins, viņa patīkamā balss vairoja svētku sajūtu, tāpat kā prāvais dievgaldnieku skaits. Pēc dievkalpojuma jubilejas koncertā piedalījās ērģeļnieks un pianists Davids Heinze, viņa māsa, flautiste Erika Heinze un čelliste Ilze Larsena. Draudze locekļi ir pateicīgi Dievam par talantīgajiem mūziķiem, kuŗi iepriecināja Grandrapidu sabiedrību draudzes jubilejā. Viņi labprāt mūzicē dažādos svinīgos sarīkojumos.

Pēc dievkalpojuma daudzie apsveicēji kavējās atmiņās, pieminot mūsu priekšgājējus, kuŗi dibināja draudzes, lai slavētu un lūgtu Dievu latviešu valodā. Tikpat nepieciešamas bija arī biedrības un organizācijas, kuŗas pulcināja un saliedēja latviešus.

Jubilejas sarīkojumu vadīja Dr. Arnolds Ruperts, pirmais uzrunu teica jaunais draudzes priekšnieks Andris Runka. Viņš pateicās mācītājai Ilzei Larsenai, jo viņa māca saprast Dieva tuvumu, dāmu komitejai par nekad nebeidzamo darbu rūpīgu veikšanu, ērģeļniekam Dāvidam Heinzem, kas dievkalpojumos spēlē ērģeles un klavieres. Dr. Z. Zadvinskis uzrunā pieminēja ceļus, ko kopā esam gājuši. Grandrapidu latviešu biedrības priekšniece Dr. Līga Gonzalesa nolasīja sava tēva Kārļa Tālberga dzejoli „Draugiem". Kalamazū apvienotās draudzes emeritētais mācītājs Leons Vīksne nodeva sveicienu arī no draudzes priekšnieka Roberta Ķeņģa un mūsu draudzei uzdāvināja grāmatas – „Apvienotās draudzes vēsture" un „Dzimtenes baznīcas un draudzes". Grandrapidu draudzi apsveica Grandrapidu Daugavas Vanagu apvienības priekšnieks Maksis Jansons, Lansingas draudzes priekšnieks Ģirts Austriņš, Grandrapidu pensionāru biedrības priekšniece Julieta Rumberga, Detroitas draudzes māc. kand. Aija Greiema, LELBAs vidienes apgabala vikārs, mācītājs Roberts Franklins. Draudzes mācītāja Ilze Larsena uzrunājot savu draudzi, citēja 23. psalmu.

Dr. Arnolds Ruperts nolasīja rakstveida apsveikumus no LELBĀL archibīskapa Elmāra Rozīša, LELBAs priekšnieces prāv. Laumas Zušēvicas, LELBAs vidienes apgabala priekšnieka prāvesta Gunāra Lazdiņa, prāvesta Ivara Gaides, mācītājas Anitas Gaides, Demoinas draudzes mācītāja Aivara Pelda, Irmas Peldas, Mineapoles draudzes mācītājas Maijas Cepures-Zemmeles, Linkolnas draudzes mācītāja Vitauta Grīnvalda, Detroitas draudzes diakona Friča Sīpola, emeritētās mācītājas Dr. Idas Rautenšildas un pašu draudzes locekles Valijas Poles.

Lansingas draudzes dāmu komitejas priekšniece Ligita Ķepīte un katoļu draudzes pārstāve Lūcija Sālzemniece pasniedza puķes gan mācītājai, gan dāmu komitejas priekšniecei Ausmai Lindei. Puķes saņēma arī divas draudzes locekles – Ērika Štama, kam nākamā dienā bija 101 gada jubileja, un Brigita Valta, kas pārkāpusi 91 gada slieksni.

Dr. Arnolds Ruperts izdalīja konspektīvus pārskatus „60 gadu Grandrapidu latviešu draudzei".

Pirmie latviešu dievkalpojumi Grandrapidos

Pirmais latviešu dievkalpojums Grandrapidos notika 1949. gada 25. decembrī viesnīcā *Pantlind*, ko tagad sauc *Grand Plaza*. Dievkalpojumu rīkoja Viktors Puriņš un Verners Vītiņš, vadīja prāvests Jānis Turks. Dievkalpojumu vadīšanu 1950. gada februārī pārņēma māc. Kristaps Hermanis, dievlūdzējiem pulcējoties *East Congregational Church*. Latviešu jauniebraucēji sazinājās, un 1950. gada 7. maijā draudzes dibināšanai izraudzīja padomi, kas izvēlēja valdi. Pirmās draudzes valdē darbojās: priekšnieks L. Rozentāls, vietnieks J. Leimanis, kasieris A. Roziņš; Revīzijas komisijā: A. Jansons, A. Dzirkalis, A. Kangars. Pirmā dāmu komitejā darbojās: G. Hermane, M. Leimane, A. Rozentāle, O. Roziņa, Z. Dzirkale, G. Vedēja, E. Biezā.

Pirmā pilnsapulce notika 1951. gada 14. janvārī, kad draudzi nosauca par Grandrapidu un apkaimes latviešu evaņģeliski luterisko draudzi ar kopām Grandheivenā (Grand Haven), Leikvjū (Lakeview) un Hastingā (Hastings). Par draudzes ganu aicināja un pieņēma prāvestu Jāni Ozolu. Jau sen darbību izbeigušas Hastingas un Leikvjū kopas, bet Grandheivenas kopa kļuva par atsevišķu draudzi un pievienojās Grandrapidu latviešu ev. lut. draudzei šī gadsimta sākumā.

Prāvests J. Ozols enerģiski darbojās, paplašinot draudzi, palīdzot jauniebraucējiem atrast darbu un apmešanās vietu un ievadot latviešu ģimenes jaunā dzīvē jaunajā zemē. Viņš 1951. gadā piedalījās latviešu skolas dibināšanā, kas bija no baznīcas neatkarīga organizācija, bet darbojās jaunās draudzes paspārnē. Pirmais skolas pārzinis bija bijušais Cēsu tautskolu inspektors J. Cīrulis.

Draudzes locekļu skaitam pieaugot, dievkalpojumi un arī mācības skolā notika *Immanuel* luterāņu baznīcā Mičigenas ielā. Par skolas pārzini 1952. gadā kļuva V. Lībants. Viņš strādāja 20 gadus, pēc tam divus gadus skolu vadīja P. Kļaviņš un kopš 1973. gada māc. V. Fricsone. Viņai darbu izbeidzot, vadību pārņēma māc. J. Mednis kopā ar vecāku padomes priekšnieci Līgu Gonzalesu. Neatkarīgā latviešu skola darbu beidza 1995. gadā mazā skolēnu skaita un darbinieku trūkuma dēļ. Vairāku latviešu ģimeņu bērni latvisko izglītību turpināja iegūt Kalamazū latviešu skolā.

Prāvests J. Ozols aizgāja mūžībā 1957. gadā, par draudzes mācītāju tika aicināts K. Hermanis, kas bija draudzes gans līdz aiziešanai pensijā 1976. gada novembrī. Līdz 2000. gadam draudzes mācītājs bija Jānis Mednis, pēc tam Ilze Ezerniece, pēc laulībām Larsena.

Kopš 1967. gadā draudzes dievkalpojumi vairs nenotika *Immanuel* baznīcā Mičigenas ielā, bet gan pašu iegādātajā dievnamā 111 *Burton* ielā, bet no 1985. gada septembŗa līdz 1986. gada augustam *Lutheran Trinity Church* pie *Dean Lake* un *3 Mile* ielu krustojuma.

Grandrapidu latviešu ev. lut. Apvienotai jeb Vienības draudzei, vai arī māc. Lazdas draudzei, kā to dēvēja grandrapidieši, pirmais dievkalpojums notika 1950. gada 12. februārī *Trinity* ev. lut. baznīcā *Bostwick* ielā. Draudzes dibināšanā īpaši nopelni ir toreizējās *Trinity Lutheran Church* vikāram māc. J. Lazdam. Viņš pulcināja jauniebraucējus, palīdzēja viņiem atrast darbu un uzsākt dzīvi šinī pilsētā. Draudze, kuŗā bija apmēram 150 locekļu, aicināja māc. J. Lazdu par draudzes ganu un 1953. gadā iegādājās savu dievnamu un mācītājmāju *Dennis* ielā. Šī draudze darbojās līdz 1980. gada 4. maijam, kad apvienojās ar Grandrapidu un apkaimes ev. lut. draudzi. Baznīcas ēkas 1980. gada decembrī pārdeva, un Ziemsvētku vakarā apvienotai draudzei bija pēdējais dievkalpojums bijušās Vienības draudzes baznīcā. Šajos 30 gados draudze apliecināja lielu garīgu rosmi. Draudzes paspārnē ilgāku laiku darbojās latviešu skola, bēŗu fonds, jaunatnes pulciņš un koris A. Judovicas vadībā. Draudzes priekšnieki bija T. Zeltiņš, O. Ejups, J. Andersons, R. Vēliņš, divi Kārļi Krūmiņi, Ed. Avots un P. Golts; dāmu komitejas priekšnieces – E. Leimane, L. Kārkliņa, Z. Vēliņa, A. Andersone, V. Krūmiņa, J. Rumberga, E. Medne un V. Riepniece.

Draudžu apvienošanās

Vienības draudze 1979. gada rudenī ierosināja draudzēm apvienoties. Sarunas ievadīja Vienības draudzes priekšnieks P. Golts, kā arī A. Rēdlichs, I. Ritums un J. Andersons. Apvienošanas komisijā kopā ar augšminētiem Vienības draudzes darbiniekiem piedalījās Grandrapidu un apkaimes latviešu ev. lut. draudzes draudzes priekšnieks J. Siliņš, A. Jansons, O. Jirgensons un mācītājs J. Mednis. Pēc vairākām apspriedēm 1980. gada 22. janvāŗa padomes sēdē izstrādāja apvienošanās priekšlikumus, nodrošinot abu draudžu locekļiem vienādas tiesības, apvienojot mantu un paredzot jaunu statutu izstrādāšanu. Bēŗu fondus neapvienoja, un laika gaitā fondu dalībnieki tos slēdza. Draudzes apvienojās 1980. gada 4. maijā ar nosaukumu „Grandrapidu latviešu evaņģeliski luteriskā draudze", un izstrādāja draudzes satversmi, ko apstiprināja Baznīcas virsvalde un Mičigenas valsts iestādes. Mācītājam Jānim Lazdai pensionējoties, par apvienoto draudžu mācītāju kļuva mācītājs Jānis Mednis. Dievkalpojumi apvienotai Grandrapidu latviešu ev. lut. draudzei notika *Burton* ielas dievnamā. Pirmo dievkalpojumu vadīja abu draudžu mācītāji – J. Lazda un J. Mednis, bet par pastāvīgo jaunās draudzes mācītāju aicināja Jāni Medni. Pilnsapulcē 1980. gada pieņēma jaunus noteikumus, un draudzes apvienojās. Draudzes priekšnieki bijuši: L. Rozentāls, E. Pētersons, J. Rutmanis, J. Leimanis, A. Jaunais, O. Jirgensons, J. Siliņš, J. Andersons, A. Runka, J. Siliņš (otrreiz) A. Ruperts, B. Auziņa un tagad A. Runka (otrreiz). Dāmu komiteju vadījušas: A. Rozentāle, A. Jansone, A. Graube, R. Siliņa, Z. Kārkliņa, H. Jansone, V. Lapiņa, Ināra Kalnaraupa, patlaban Ausma Linde. Dāmu pulciņā no paša sākuma darbojusies Ērika Štama, vadot daudzu mielastu sagatavošanu un lietoto mantu tirdziņus rudeņos. Tirdziņu 2009. gada rudenī viņa vadīja, jau sasniegusi 100 gadu vecumu.

Liels nopelns par sekmīgu draudžu apvienošanai un darbībai bijis mācītājam Jānim Mednim. Draudze izdeva „Draudzes Vēstis", kuŗu rakstos atspoguļota draudzes garīgā un laicīgā dzīve. Daudzus gadus izdošanas darbus veica Berta Maine un J. Apsīte. Draudzei bija arī savs koris, ko vadīja A. Sarma, S. Sulainis, A. Sveķe un F. Valdmanis.

Jauns dievnams

Ļoti nozīmīgs draudzei bija jaunā dievnama celšanas laiks. Pēc draudžu apvienošanās, pieaugot dievlūdzēju skaitam, telpas dievnamā kļuva par šaurām. Radās izdevība nopirkt 3,2 akrus zemes 1780 *Knapp St. NE*. Dievnama metu un plānu izstrādāja architekts Aivars Linde, Visvaldis Valkovskis izstrādāja sīku celtniecības plānu. Būvkomisijā darbojās priekšnieks J. Andersons, V. Valkovskis, P. Ritums, A. Redlichs, A. Balodis, V. Valts, A. Dāvidsons, J. Riekstiņš, P. Lazdiņš, A. Ruperts. Lielu pateicību pelnījis būvkomisijas priekšnieks Jānis Andersons un mācītājs Jānis Mednis, kuŗi draudzi iedrošināja, iedvesmoja uzdrīkstēties. J. Andersons caurām dienām gan ar palīgiem, gan viens pats tīrīja zemes gabalu, cērtot kokus, dedzinot zarus, gatavojot zemi būvei. Zemi jaunbūvei iesvētīja 1985. gada 7. jūlijā apgabala prāvests Jānis Turks un mācītājs Jānis Mednis. Celtniecības darbus pabeidza 1986. gada jūnija beigās. Līdzekļus guva, pārdodot abas baznīcas, ziedoja arī draudzes locekļi. Viņi arī ieguldīja savu darbaspēku. Dievnamu iesvētīja 1986. gada 17. augustā. Iesvētes dievkalpojumā piedalījās archibīskaps Arnolds Lūsis, LELBAs priekšnieks prāvests Vilis Vārsbergs, Vidienes apgabala priekšnieks prāvests Jānis Turks, mācītāji Jānis Mednis, Jānis Lazda, Vera Fricsone un Helmūts Lapiņš. Pērminderi bija Jānis Šoks, Jānis Veczieduiņš, Kārlis Veczieduiņš, Eduards Veczieduiņš, Edvīns Dāvis un Paulis Zieduiņš. Ērģeļnieks bija Ēriks Zušmanis, piedalījās draudzes un Grandrapidu apvienotais koris Roberta Zuikas vadībā.

Mežvidu iegāde un pārdošana

Draudze 1963. gadā iegādājās 80 akru lielu zemes gabalu ar vecu lauku māju un palielu garāžu 40 minūšu braucienā no Grandrapidiem. Īpašumu nosauca par Mežvidiem. Draudze uzcēla saietu zāli, guļammītnes, pirtiņu un dažas mazākas saimniecības ēkas. Ezeriņā iekārtoja peldvietu un izveidoja sporta laukumu. Mežvidos notika dievkalpojumi, citi sarīkojumi, bet galvenokārt bērnu vasaras nometne. Te bija vieta 55 nometņotājiem, un sākuma gados tā bija piepildīta. Nometnes vadīja māc. Vera Fricsone ar vīru V. Fricsonu. Gaŗezeram izveidojot bērnu nometnes vasarās, Mežvidos tās vairs nenotika. Mežvidus labprāt izmanoja Rakstnieku apvienība savām vasaras nometnēm, arī Jāņu svinēšanai tā bija piemērota vieta. Mežvidus 2009. gadā pārdeva. Tagad tie pieder dažiem draudzes locekļiem un viņu draugiem. Mežvidos rosīgi darbojās L. Rozentāls, J. Miezis, J. Zieduiņš, V. Kalniņš, J. Bušs, ilggadējais saimnieks E. Avots, J. Apsīte, J. Zieduiņš, A. Dāvidsons, J. Šoks, A. Tālberga, M. Zieduiņš, J. Veczieduiņš, V. Avota, E. Miezis, V. Rone, J. Siliņš, A. Ruperts, pēdējais ilggadējais saimnieks bija Uldis Kalējs.

Draudze turpina darboties

Jaunākais svarīgais notikums mūsu draudzē ir jaunu ērģeļu iegāde. Ziedojumu vākšanu vadīja mūsu jaunais ērģeļnieks Dāvids Heinze ar savas ģimenes un draudzes atbalstu. Dāvids ir mūsu pašu draudzes jaunietis. Mēs esam priecīgi par savu ērģeļnieku.

Patlaban draudzē ir 153 locekļi, tikpat daudz kā 1950. gada vidū. Dokumenti liecina, ka 1951. gadā draudzes locekļu skaits jau bija vairāk nekā 300. Vēlāk straujais pieaugums saruka. Apmēram 10 gadu laikā bijuši vairāk nekā 600 draudzes locekļu.

Mēs varam pateikties Dievam par aizritējušiem 60 gadiem un ar gaišu skatu lūkoties nākotnē, gatavojoties 70 gadu jubilejai.

Mūsu mācītāja patlaban ir Ilze Larsena; draudzes priekšnieks Andris Runka, dāmu komitejas priekšniece Ausma Linde.

Rakstā izmantota informācija no draudzes sēžu protokoliem, „Draudzes Vēstīm" un citiem avotiem

Arnolds Ruperts

BRĀĻU OZOLIŅU KONCERTS KLĪVLANDĒ

Klīvlandes latviešu koncertu apmeklētāju saime ar lielu interesi gaidīja Klīvlandes latviešu koncertapvienības trešo, šīs sezonas pēdējo koncertu ar Oskaru un Rūdolfu Ozoliņiem. Brāļi Ozoliņi jau ilgāku laiku mūzicē Amerikā, taču viņi ir mācījušies Latvijā.

Vijolnieks Oskars Ozoliņš mācījies Emīla Dārziņa mūzikas skolā un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā. Papildinot izglītību, viņš ar 1990. gadu studējis Dienvidu metodistu universitātē Dallasā, Teksasā. Kopš 1993. gada Oskars koncertē Jaunās Pasaules simfoniskajā orķestrī Maiamibīčā (*Miami Beach*) Floridā un Luizianas Filharmoniskajā orķestrī. Sākot ar 2003. gadu, Oskars Ozoliņš spēlē Ziemeļkarolinas simfoniskajā orķestrī, Releijā (*Raleigh*), Ziemeļkarolinā. Klīvlandē viņš spēlēja pirmo reizi.

Pianists Rūdolfs Ozoliņš desmit gadus mācijies Emīla Dārziņa mūzikas skolā, un 1995. gadā pārgājis uz Jāzepa Mediņa mūzikas kolledžu, kur mācījies pie Juŗa Kalnciema. No 1999. līdz 2001. gadam. Rūdolfs studējis Jāzepa Vītola Mūzikas akadēmijā pie Prof. T. Biķa un J. Kalnciema. Kopš 2001. gada Rūdolfs studē ASV, Sentenari (Centenary) kolledžā, Luizianas Ziemeļrietumu pavalsts universitātē, Indianas universitātē un, pašreiz Mičigenas pavalsts universitātē, tajā 2011. gada maijā paredzēts pabeigt doktorantūru. Savu studiju laikā viņš ir aktīvi piedalījies starptautiskos konkursos, festivālos un koncertos Eiropā, ASV un Afrikā. Šī bija viņa trešā reize Klīvlandē, iepriekšējās reizes Rūdolfs Ozoliņš mūzicējis kopā ar klarnetistu Egīlu Šēferu.

Jau ar pirmajām skaņām bija jāapbrīno abu brāļu savstarpējā saskaņa.

Programmā bija J. Brāmsa „Sonāta vijolei un klavierēm", No.2, op 100, F. Šopēna „Skerco No. 3", Volfganga Dārziņa „Prelūdija" un K. Debisī prelūdija „Uguņošana". Pēc starpbrīža brāļi Ozoliņi atskaņoja T. A. Vitali „Čakonu sol minorā", Jāzepa Vītola „Romance", Jāņa Mediņa „Ārija" un Pēteŗa Vaska „Mazā vakara mūzika".

Pēc koncerta jauki bija patērzēt ar māksliniekiem. Uzkodas, kā jau parasti, bija bagātīgas un Maijas Grendzes slaido orchideju ziedu sakopojums, tik tiešām, apbrīnas cienīgs. Vēlējamies uzzināt, kādu slavenu vijoli Oskars spēlē. Izrādās, ka instrumenta lielākā vērtība ir tā, ka vijole piederējusi viņa tēvam, varbūt tieši tāpēc tā skan ar tik lielu mīlestību.

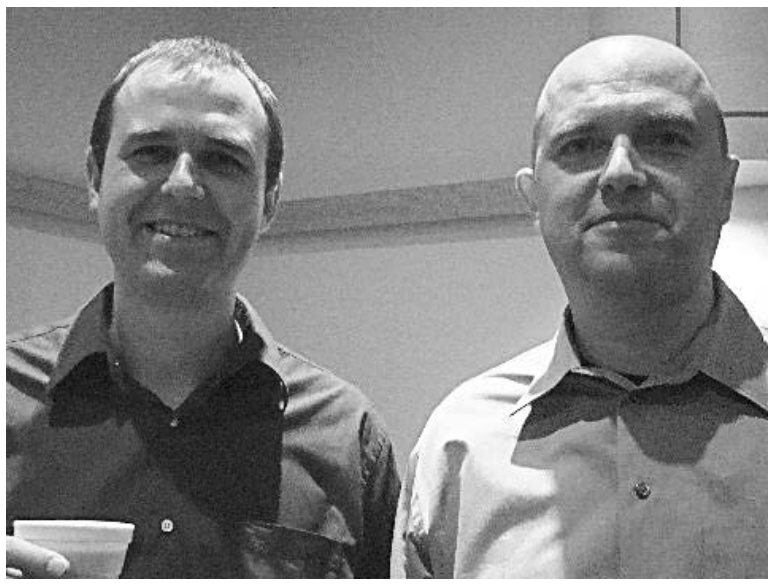

Brāļi Oskars un Rūdolfs Ozoliņi

Cerams, ka brāļi Ozoliņi piekritīs vēl kādreiz koncertēt Klīvlandē, viņi izteica vēlmi uzstāties arī citos latviešu centros.

Anda Sūna - Cook

SARĪKOJUMI DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

FILADELFIJA (PA)

• 1. jūnijā plkst. 1.00 Filadelfijas pensionāru kopas saiets Brīvo latvju biedrības telpās. Valdes ziņojumi, pārrunas par jaunākajiem notikumiem Latvijā un citur, dzimumdienu svinēšana un kafijas galdu. Viesi laipni gaidīti.

DENVERA (CO)

• 28. un 29. maijā no plkst. 8.00 līdz 3.00 lietotu mantu tirdziņš Kolorado latviešu kultūras centrā (10705 West Virginia Ave., Lakewood, CO 80226), tālr.: 303-986-5337 vai 303-424-4442.

• 26. jūnijā Jāņu svinības kalnos (Frazier, CO) kopā ar lietuviešiem; būs alus muca, līdzi jāņem groziņi.

DETROITA (MI)

• 22. un 23. maijā Whispering Willows golfa laukumā Detroitas XXI atklātās latviešu golfa sacīkstes, Latvijas kausa izcīņa, korporāciju XXI sacensības golfa spēlē. 22. maijā plkst. 6.00 saviesīgs vakars draudzes sabiedrisko notikumu ēkā (deju mūzika, vakariņas, atspirdzinājumi). Lūgums sazināties ar Tomu Broži, ja nepieciešama sīkāka informācija, zvanot, tālr.: 419-882-1965 vai rakstot, e-pasts: broze@buckeye-express.com DLGA mājaslapa: http://www.LatvianGolf.org

GRANDRAPIDI (MI)

• 22. maijā pianista Rūdolfa Ozoliņa koncerts.

• 13. jūnijā Tautas sēru dienas atcere.

• 28. jūnijā latviešu biedrības un pensionāru Jāņu sarīkojums.

KLĪVLANDE (OH)

• 6. jūnijā pēc dievkalpojuma vanadžu pavasaŗa sarīkojums Apvienotās draudzes zālē (15120 Detroit Avenue, Lakewood, OH 44107). Klīvlandes DV teātŗa kopa izrādīs Vasku Jāņa vienceļienu „Vectētiņa seši krāsaini mazbērni". Pēc izrādes azaids un kafijas galds. Ieeja $15.00, atlikums – palīdzības darbam Latvijā.

• 26. jūnijā plkst. 5.00 DV apvienība aicina uz Jāņu svinībām Breksvilas Metropark Ottawa Point laukumā. Rīkotāji cienās ar jāņusieru un miestiņu; groziņi un atspirdzinājumi jāņem līdzi. Ieejas maksa pieaugušajiem $5.00, atlikums –aprūpes darbam.

LOSANDŽELOSA (CA)

• 23. maijā pavasaŗa svētku koncerts un izlaidums latviešu skolā.

• 11. jūnijā „Jautrais vakars" latviešu namā; nams būs atvērts no plkst. 5.00, vakariņas plkst. 6.00. plkst. 7.30 filmas „Jāņu nakts" izrāde.

• 13. jūnijā plkst. 12.30 piemiņas sarīkojums 1941. gada 14. jūnijā aizvestajiem.

• 19. jūnijā Jāņu svinības pie Baltakmeņu ezera.

Losandželosas latviešu nama adrese: 1955 Riverside Dr. Los Angeles CA 90039-3704; tālr.: 323-669-9027; DKLB informācijas tālrunis: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens tīmeklī: www.biletens.com

MANČESTERA (CT)

• 23. maijā Mančesteras luterāņu baznīcā (21 Garden Street, Manchester, CT 06040) pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 11.00, labdarības sarīkojums, lai palīdzētu restaurēt Jaunpiebalgas Sv. Toma baznīcas ēkas durvis. Būs kultūras programma un Jaunpiebalgas skolas skolēnu 33 mākslas darbu izstāde-izsole. Sīkākas ziņas, zvanot vai rakstot Dacei Micānei Zālītei, tālr.: 860-335-8968, e-pasts: dmzalite1@sbcglobal.net

(Turpināts 22. lpp.)

PĀRDOD ĪPAŠUMU MURJĀŅOS, Sējas novadā, netālu no Murjāņu–Saulkrastu šosejas. Netālu no Sējas pamatskolas un rakstnieku jaunā nama. Platība – 1,06 ha. 20 km attālumā jūra. Renovējama ēka, bijušais zirgu stallis. Var izbūvēt 3 stāvus. Vēl vienas mājas pamati. Tuvākās mājas 1 km.

Pirmskrizes cena bija 65 000 Ls, tagad 35 000 Ls. Tālr.: +371 29478432

GAŖEZERA 45. GADU JUBILEJAS SVINĪBAS!

PIEKTDIEN, 23. JŪLIJĀ
Čikāgas piecīšu koncerts plkst. 20:00 Graša paviljonā [$15]

SESTDIEN, 24. JŪLIJĀ
Mākslas izstādes atklāšana
Līgas Ejupes referāts
„Mākslinieks trimdā: latviešu bēgļu māksla 1944–1950"
plkst.10:30 Klinklāva mākslas galerijā [$10]
Gaŗezera 45. g. jubilejas lieluzvedums un balle
plkst. 19:00 Dziesmu lejā [$25]

SVĒTDIEN, 25. JŪLIJĀ
Dievkalpojums plkst. 10:30 Brīvdabas baznīcā
GVV rīkotas saviesīgas pusdienas plkst. 12:00 ēdamzālē [$10]

Latviešu centrs 45 GAŖEZERS

Visos sarīkojumos bezmaksas ieeja GVV skolēniem un bērniem līdz 12 g.v.
Daiļamatnieku tirdziņš no piektdienas līdz svētdienai Kalpaka zālē
DIŽBIĻETE visiem sarīkojumiem $50

Latvian Center Garezers, 57732 Lone tree Road, Three Rivers, MI 49093
Tālr.: 269-244-5441, e-pasts: garezers@garezers.org

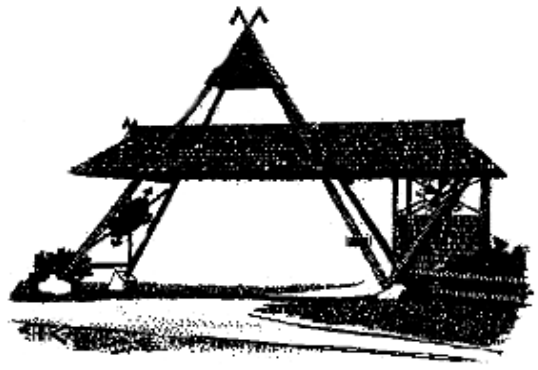

ŠĪ VASARA KATSKILOS

"ĪKŠĶĪŠU" periodi: nav par vēlu pieteikties!

Latviešu valodas nedēļas:
A-nedēļa: no svētd., 4. jūlija līdz sestd.,10. jūlijam
B-nedēļa: pilna!
C-nedēļa: no svētd. 18.jūlija līdz sestd., 24. jūlijam
D-nedēļa: no svētd, 25. jūlija līdz sestd., 31.jūlijam
Valodas perioda nedēļa:
no svētd., 1. aug. līdz sestd., 7. augustam

NOMETNES periodi:
I periods: no svētd., 4. jūlija līdz svētd. 18. jūlijam
Nometni vada: Anita Bataraga, 201-760-6417, nometne@gmail.com
II periods: no svētd., 18. jūlija līdz sestd. 31. augustam
Nometni vada: Nora Aivara, 201-337-3120 nometne@gmail.com
Valodas periods: no svētd.,1. aug. līdz sestd., 14. aug.
Nometni vada: Elissa Millers, 908-415-3670 valodasperiods@yahoo.com
"Senču nometne": no svētd., 8. aug. līdz sestd.,14.augustam
Nometni vada: Ingrīda Mieme, tel: 518-962-4742
Janīna Briņģe: 518-589-9932

3 x 3 – no 15. augusta līdz 22. augustam
Nometni vada Taina Laiviņa, www.3x3katskilos.info

Sīkāka informācija par katras nedēļas Ikškīšu programmu, un anketas visiem periodiem atrodamas "nometnes" nodaļā:
www.nydraudze.org

Meklējam **PERSONĀLU** virtuvē 2. periodā–

(Turpināts no 21. lpp.)

ŅUJORKA (NY)

• 29. maijā plkst. 2.00 sōlistes Birutas Grunvaldes un pianistes Šarlotas Rosas Zandas koncerts Veterānu administrācijas centrā (79 Middleville Road, Northport, Long Island). Programmā tautasdziesmas (spāņu, amerikāņu, latviešu), F. Šūberta dziesmas, kā arī no Brodveja teātŗu (R. Rodžera, I. Berlina un J. Hermaņa) izrādēm. Izziņas, zvanot pa tālr.: 631-261-440, ext. 5261.

• No 29. maija līdz 30. maijam ALAs meistarsacīkstes volejbolā, vasketbolā un ledus hokejā *College of Staten Island* (2800 Victory Boulevard, Staten Island NY).

• 30. maijā - Ņujorkas latviešu koŗa koncerts kopā ar Rīgas Doma zēnu kori Ņujorkas draudzes Katskiļu nometnē.

• Aktrise Laila Robiņa līdz 27. jūnijam piedalīsies Polijas Stenhamas (*Polly Stenham*) lugas „Tā seja" (*That Face*) izrādē Manhattan Theatre Club. Režisore Sāra Bensone (*Sarah Benson*). Informācija: www.manhattantheatreclub.com Tālr.: 212-947-8844.

PRIEDAINE (NJ)

• 5. jūnijā plkst. 11.00 Ņudžersijas skolas izlaidums.

SANFRANCISKO (CA)

• 22. maijā no plkst. 11. līdz 3.00 Heritage Fest San Leandro Main Library, piedalīsies dažādu tautību pārstāvji, latviešu tautasdeju grupa „Ritenītis" dejos no plkst. 12.05 līdz 12.35. Būs dažādas nodarbības bērniem.

SIETLA (WA)

• 22. maijā plkst. 7.00 latviešu centrā (11710 - 3rd Avenue NE Seattle WA 98125-4726) tautasdeju kopas „Trejdeksnītis" pavasaŗa koncerts.

• 23. maijā plkst. 12.00 latviešu centrā latviešu pianista Juŗa Žvikova koncerts. Ieeja $25.

• No 29. līdz 31. maijam lielā talka Kursā. Lūdzu pieteikties, rakstot A. Lūsim (alusmuca@centurytel.net) vai Kārlim Grendzem (kgrendze@gmail.com).

ST. PĒTERBURGA (FL)

23. jūnijā, plkst. 16.00 Biedrības namā, Līgo vakarā lielā Jāņu dienas ielīgošana, ņemot līdzi groziņus ar Jāņu sieru, alu un citiem šim vakaram piemērotiem labumiem, kā arī Līgo dziesmu krājumu. Jāņu bērnus sagaidīs Jāņu tēvs (Ikars Čakārnis), Jāņu māte (Skaidrīte Prince) un pats Jānis (Andris Ritums). Ieejas ziedojums sākot ar $5.00.

26. jūnijā, plkst. 18.00 Biedrības namā, Latvijā daudzus gadus populārā un visu iemīļotā dziedātājā, Raimonda Paula skaistāko dziesmu izpildītāja Viktora Lapčenoka koncerts. Pēc koncerta tiks pasniegtas aukstas uzkodas un karsta kafija. Par dzērieniem, kas ielīksmo prātus, katram jārūpējas pašam. Ieejas ziedojums sākot ar $25.00. Nelaidīsim garām šo reto iespēju tikties ar leģendāro dziedātāju un baudīt lielisku mūziku, apmeklēsim koncertu kuplā skaitā!

6. jūlijā, plkst. 13.00 Biedrības namā videoizrāde. Izrādes temats tiks paziņots atsevišķi. Kafija un cepumi. Visi laipni aicināti! Ieejas ziedojums sākot ar $3.00.

20. jūlijā, plkst. 13.00 Biedrības namā videoizrāde. Izrādes temats tiks paziņots atsevišķi. Kafija un cepumi. Visi laipni aicināti! Ieejas ziedojums sākot ar $3.00.

VAŠINGTONA (DC)

• Fotografa Metjū Blonga (Matthew Blong) fotoizstāde Latvian Landscapes: The Road Less Traveled atvērta līdz 28. maijam Latvijas vestniecībā Vašingtonā (pirmdienās, trešdienās un piektdienās no plkst. 12. 00 līdz 6.00).

• 5. jūnijā Rīgas Doma zēnu koŗa koncerts.

• 26. un 27. jūnijā Montgomery County Heritage Days.

DIEVKALPOJUMI

• Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.: 23. maijā Vasarsvētku dievk. ar dievg. Dievk. sākas plkst. 11.00. 30. maijā dievk. nebūs. Māc. J. Mingina.

• Bukskauntijas un apk. ev. lut. dr.: 23. maijā plkst. 11.00 Kvēkertaunā Vasarsvētku dievk., pēc dievk. kafija. 13. jūn. plkst. 11.00 Kvēkertaunā 1941. g. 14. jūn. aizvesto piemiņas dievk. ar dievg. 20. jūn. plkst. 3.00 Lankasterā 1941. g. 14. jūn. aizvesto piemiņas dievk. ar dievg. 27. jūn. plkst. 11.00 Kvēkertaunā dievk., pēc dievk. kafija. 11. jūl. plkst. 11.00 Kvēkertaunā dievk., pēc dievk. kafija. Māc. Dr. A. Ziedonis un māc. Dr. R. Ziedone.

• Detroitas Sv. Pāvila ev. lut. dr. (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): 23. maijā Vasarsvētku dievk. ar dievg., piedalīsies arch. E. Rozītis un Vidienes apgabala prāv. G. Lazdiņš. 30. maijā Trīsvienības dienas dievk. ar dievg. Dievk. sākas plkst. 10.00. Māc. diakons F. M. Šīpols, tālr.: 248-433-3435; ērģ.: Dr. S. Lizlova, L. Upīte un A. Greiema.

• Dienvidfloridas latv. ev. lut dr.: *Shepard of the Coast Lutheran Church* (1909 E. Commercial Blvd, Ft. Lauderdale) . Diakone A. Venta, tālr.: 954-427-3558

• Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr. (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): 23. maijā plkst. 11.00 Vasarsvētku dievk., pēc dievk. skolas izlaidums. 30. maijā dievk. nebūs. 6. jūn. dievk. plkst. 11.00. Informācija: www.latvianluthchurchphila.org

• Grandrapidu latv. ev. lut. dr. (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505): 23. maijā plkst. 10.00 Vasarsvētku dievk. Visi dievk. ar dievgaldu. 22. maijā plkst. 4.00 baznīcā pianista Rūdolfa Ozoliņa koncerts. Ieeja $15.00 Pēc koncerta tikšanās ar mākslinieku draudzes sabiedriskajā telpā. Mācītājas I. Larsenas adrese: 70388 16-th Ave., South Haven, MI 49090, tālr.: 269-637-4847; kabatas: 269-214-1010; e-pasts: ilzego@comcast.net

• Kalamazū latviešu Apvienotā ev. lut. dr.: 23. maijā plkst.10.00 Vasarsvētki - Sv. Gara svētki – dievk. ar dievgaldu. Sadraudzības stunda. 30. maijā Trīsvienības svētki – dievk. ar dievgaldu. Sadraudzības stunda.

• Klīvlandes latviešu ev. lut. dr.: 23. maijā plkst. 10.00 Vasarsvētku dievk. ar dievg. 30. maijā plkst 10.00 dievk. ar dievg. Iesvētības. Spredīkis angļu valodā. 6. jūn.

(Turpināts 23. lpp.)

Ieraksts viesu grāmatā Indianapolē 1988. gada 3. jūlijā:
„Vēlēšanās.
...Tagad – skatoties saules lēktu –
Tik ļoti vēlos atpakaļ savā mīļā zemē būt!
Un šoreiz kaut tikai kā pelnu sauja.
Erna Elvīra Priede,
dzimusi Kleinbergs (1932)"

Kā putni aiziet dusēt
Gar vakara debess malu,
Tā aiziet mūsu draugi
Uz kluso mūžības salu.
Kārlis Skalbe

Dieva svētajā mūža miegā aizmigusi mūsu mīļā M. Bekeres ģimnazijas 1932. gada absolvente un 1988. gada 3. jūlija Indianapolē skolas pirmā salidojuma dalībniece

ERNA ELVĪRA PRIEDE,
dzimusi KLEINBERGS

dzimusi 1913. gada 8. janvārī Rīgā, Latvijā,
mirusi 2010. gada 4. martā Worthington, Ohio, ASV
Pelnu urnu apglabās Raudas kapos Kurzemē, Latvijā

Mīļo Ernu sirsnīgā piemiņā vienmēr paturēs
M. BEKERES ĢIMNAZIJAS SAIME SVEŠUMĀ UN DZIMTENĒ

Mūžībā aizgājusi mūsu radiniece

HEDVIGA MARGA,
dz. VILHELMS

dzimusi 1916. gada 10. novembrī Rīgā,
mirusi 2010. gada 4. aprīlī Lansdale, PA

Mīlestībā viņu piemin
KRUSTDĒLS JĀNIS ZUBKOVS, VIESTARTS ZUBKOVS, IEVA DOYLE AR ĢIMENĒM
VOLDEMĀRS UN IRĒNE AVENI, INDRA AVENS,
OLIVERS AVENS AR ĢIMENĒM UN ELEONORA ŠTURMA

No mums šķīries

ARVĪDS ŽĪGURS

dzimis 1926. gada 5. maijā Kalncempjos,
miris 2010. gada 4. aprīlī Kolorādo Springos, Kolo

Viņu mīļā piemiņā paturēs
KOLORĀDO SPRINGU EV. LUT. DRAUDZE
KOLORĀDO SPRINGU LATVIEŠU BIEDRĪBA

OLĢERTS POČS, PH.D.

dzimis 1931. gada 4. jūnijā Latvijā,
miris 2010. gada 5. maijā Amerikā

Sēro
SIEVA ANITA
DĒLI RICHARDS AR SYLVIA
RONALDS AR SHARON
MAZBĒRNI MONICA, NICHOLAS UN BENJAMIN
RADI UN DRAUGI LATVIJĀ, KANADĀ UN AMERIKĀ

Spīd zvaigznes spožāk uz rīta pusi;
Spīd dvēsele, nakti pārcietusi.
(Aspazija)

Mūžībā aizgājis LKSAA "Dzintars" filistrs un bijušais prezidents, Illinoisas štata universitātes profesors

OLĢERTS POČS

dzimis 1931. gada 4. jūnijā Atašienē,
miris 2010. gada 5. maijā Čikāgā

Mūžīgo mieru dodi viņam, Kungs,
Un mūžīgā gaisma lai atspīd viņam.

Sērās
LKSAA "DZINTARS" VIENĪBA ASV

(Turpināts no 22. lpp.)

plkst. 10.00 dievk. 13. jūn. plkst. 2.00 1941. gada 14. jūnija aizvesto dievk. Māc. Dr. Sarma Eglite.

• Lansingas latv. ev. lut. dr. (University Lutheran Chruch, 1020 S. Harrison Road, East Lansing, MI.): 6. jūn. plkst. 2.00 dievk. un kristības māc. L. Vīksnes vadībā, Pēc dievk. pikniks T. un A. Greiemu (Graham) mājās (207 Loree Dr., East Lansing, MI), tālr.: 517-614-4853.

• Losandželosas latv. ev. lut. dr.: 23. maijā Vasarsvētku dievk. ar dievg. 30. maijā iesvētes dievk. ar dievg. 6. jūn. dievk. 13. jūn. 1941. gada 14. jūnijā aizvesto piemiņas dievk. ar dievg. kopā ar igauņu draudzi. Dievk. sākas plkst. 11.00. Māc. D. Kaņeps.

• Mančesteras latv. ev. lut. dr. (Winter & Garden Street, Manchester, CT 06040, tālr.: 860-872-3350): 23. maijā plkst.11.00. Vasarsvētki ar dievg. 13. jūn. plkst. 11.00 dievk. kopā ar Vilimantikas draudzi 1941. gada 14. jūnijā aizvesto piemiņai. 27. jūn. plkst. 11.00 dievk.

• Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.: 23. maijā plkst. 10.00 dievk. ar dievg., īpaša mūzika, pēc dievk. sadraudzības pusstunda. 30. maijā plkst. 10.30 Trīsvienības svētku dievk. ar dievg. un uzrunu bērniem. 3. jūn. plkst. 10.30 Bībeles stunda. 6. jūn. plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. sadraudzības pusstunda. Draudzes māc. M. Cepure-Zemmele, tālr.: 761 546 8178; e-pasts: maija.cz@gmail.com Bazn. adrese: 3152 - 17th Ave S, Minneapolis MN 55407; tālr.: 763-546-8178; kancelejas tālr. 612-722-4622.

• Milvoku latv. ev. lut. dr.: 23. maijā Vasarsvētku dievk. ar dievg. 30. maijā dievk. nebūs. 1. jūn. plkst. 7.00 valdes sēde. 3. jūn. Bībeles stunda. 6. jūn. dievk. latviešu un angļu val., pēc dievk. talka un pikniks. Dievk. sākas plkst. 10.00.

Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: 23. maijā plkst. 11.00 Draudzes dievnamā Īstbransvikā (12 Gates Ave East Brunswick) dievk. ar dievgaldu: Vasarsvētki. 6. jūn. plkst. 8.30 Leikvudā dievkalpojums ar dievgaldu (Igauņu baz. 607 E. 7th St.) 13. jūn. plkst. 10.00 14 jūnija izvesto piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu draudzes dievnamā Īstbransvikā (12 Gates Ave East Brunswick), piedalās draudzes koris. 27. jūn.10.00 Draudzes dievnamā dievkalpojuns Īstbransvikā (12 Gates Ave East Brunswick). 18. jūl. plkst. 8.30 Leikvudā dievkalpojums ar dievgaldu (Igauņu baz. 607 E. 7th St.). 25. jūl. plkst. 10.00 Draudzes dievnamā dievkalpojuns ar dievgaldu Īstbransvikā (12 Gates Ave East Brunswick). Dievkalpojumus vada māc. I. Pušmucāne-Kineyko.

• Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: 23. maijā plkst. 10.00 Jonkeru bazn. dievk., māc. J. Saivars; Salas bazn. plkst. 10.30 dievk. ar dievg., iesvētības, māc. L. Saliņš. 30. maijā kapusvētki Katskiļu Brāļu kapos plkst. 12.00. 6. jūn. Jonkeru bazn. plkst. 10.00 dievk., māc. J. Saivars; Salas bazn. plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš.

• Sandiego latv. ev. lut. dr.: 22. maijā dievk.plkst. 12.00 Grace Lutheran Church (3993 Park Boulevard, San Diego, CA 92116); pēc dievk. kafijas galds. Prāv. D. Kaņeps. Izziņas: www.sandiegodraudze.com vai www.sandiegodraudze.us

• Sanfrancisko latv. ev. lut. dr. (425 Hoffman Ave.): 23. maijā plkst. 11.00 dievk.; pēc dievk. kafijas galds. Kristīgās meditācijas vakari 23. apr., 7. maijā un 28. maijā plkst. 7.00. Māc. Kārlis Zols, e-pasts: noransm@aol.com

• Sentluisas latv. ev. lut. dr.: katra mēneša trešā svētdienā. plkst. 2.00 dievk. Christ Lutheran bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšnieces Irēnes Kalniņas tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• Sietlas latv. ev. lut. dr. (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): 23. maijā Vasarsvētku dievk. 30. maijā Trīsvienības dievk. angļu valodā, pēc dievk. Bībeles stunda. 6. jūn. dievk. ar dievg., pēc dievk. Bībeles stunda. 13. jūn. 1941. gada 14. jūnijā aizvesto piemiņas dievk. 20. jūn. Jāņu dienas plkst. 11.00 dievk. Izglītības centrā Šeltonā. 27. jūn. dievk. angļu valodā ar dievg., pēc dievk. Bbeles stunda. 11. jūl. diev., māc. G. Galiņa. 25. jūl. kapusvētki, dievk. *Washelli* kapsētā; pēc dievk. pusdienas latviešu namā. Māc. D. Cilne, tālr.: 206 -674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Baznīcas mājaslapa: www.seattlelatvianchurch.org

Sv. Pētersburgas lat. ev. lut. dr.: 23. maijā plkst. 11.00 Biedrības namā Bībeles stunda. 30. maijā plkst. 11.00 Biedrības namā Bībeles stunda. 6. jūn. plkst. 14.00 dievkalpojums, kuru kuplinās Ilmārs Vilmanis. 13. jūn. plkst. 14.00 Aizvesto Piemiņas dievkalpojums, kuŗu kuplinās Andris Ritums. 20. jūn. plkst. 11.00 Biedrības namā Bībeles stunda. 27. jūn. plkst. 11.00 Biedrības namā Bībeles stunda. Vasaras dievkalpojumi un Bībeles stundas Andra Rituma vadībā.

• Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr. (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121): 23. maijā plkst. 11.00 Vasarsvētki; latviešu skolas izlaiduma dievk. un sarīkojums. 30. maijā plkst. 10.00 Trīsvienības sv. dievk. ar dievg.; jubilāru sveikšana. Informācija: http://www.dcdraudze.org Tālr. baznīcā: 301-251-4151. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com

• Vilimantikas latv. ev. lut. dr.: 6. jūn. plkst. 11.00 dievk. ar dievg. 13. jūn. kopīgs dievk. ar Mančesteras dr., pieminot 1941. gada 14. jūnijā aizvestos. 20. jūn. plkst. 11.00 dievk.

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājas lapā: www.lasl.com

Par gadskārtu Jānīts nāca, **Līgo, Līgo**

Svinēsim visi kopā tradicionālos Jāņus

PRIEDAINĒ - Sestdien, 19. jūnijā,

Pirmo reizi ASV dziedonis ***Viktors Lapčenoks***

Dejos Filadelfijas tautas dejas ansamblis ***"Dzirkstele"***

Vakarā spēlēs latviešu deju kapella ***"Pēdējais Vilciens"*** Ričarda Skultes vadībā.

Gaidīsim Jāņa bērnus no plkst. 16:00 – Ieeja $30

Rīko Ņudžersijas Latviešu biedrība

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Likmes: līdz $100 - $20
no $101 līdz $500 - $25
virs $500 - $25 plus 3% no summas virs $500. Summas nododam ASV dolāros. Piegāde Rīgā $11, ārpus Rīgas $0.40/km, min. $19.
Piegādājam summas līdz $1000.

Kārtojam nodokļu un citus maksājumus Latvijā!

Lūdzu nosūtiet vēstuli ar sūtītāja un saņēmēja vārdu, adresi, telefona numuru un norādījumu par summu kopā ar čeku rakstītu uz:

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave., Montclair, NJ 07042-1810

Lūdzu zvanīt Kristīnei
(973) 746-3075

MEIJA & ASSOCIATES

Janis A. Meija, Attorney at Law
Riga, Latvia, mob. +37126684068
janis@meijalaw.com, www.meijalaw.com

URNU IZVADE un DIEVKALPOJUMS BRĀĻU KAPOS KATSKILOS

svētdien, š. g. 30. maijā, sākums plkst. 12os pp

Tuv. info. skat. sludinājumu 1. maija LAIKA numurā, *www.latvianmemorialpark.org* vai pa tel.: (518) 589-5597.

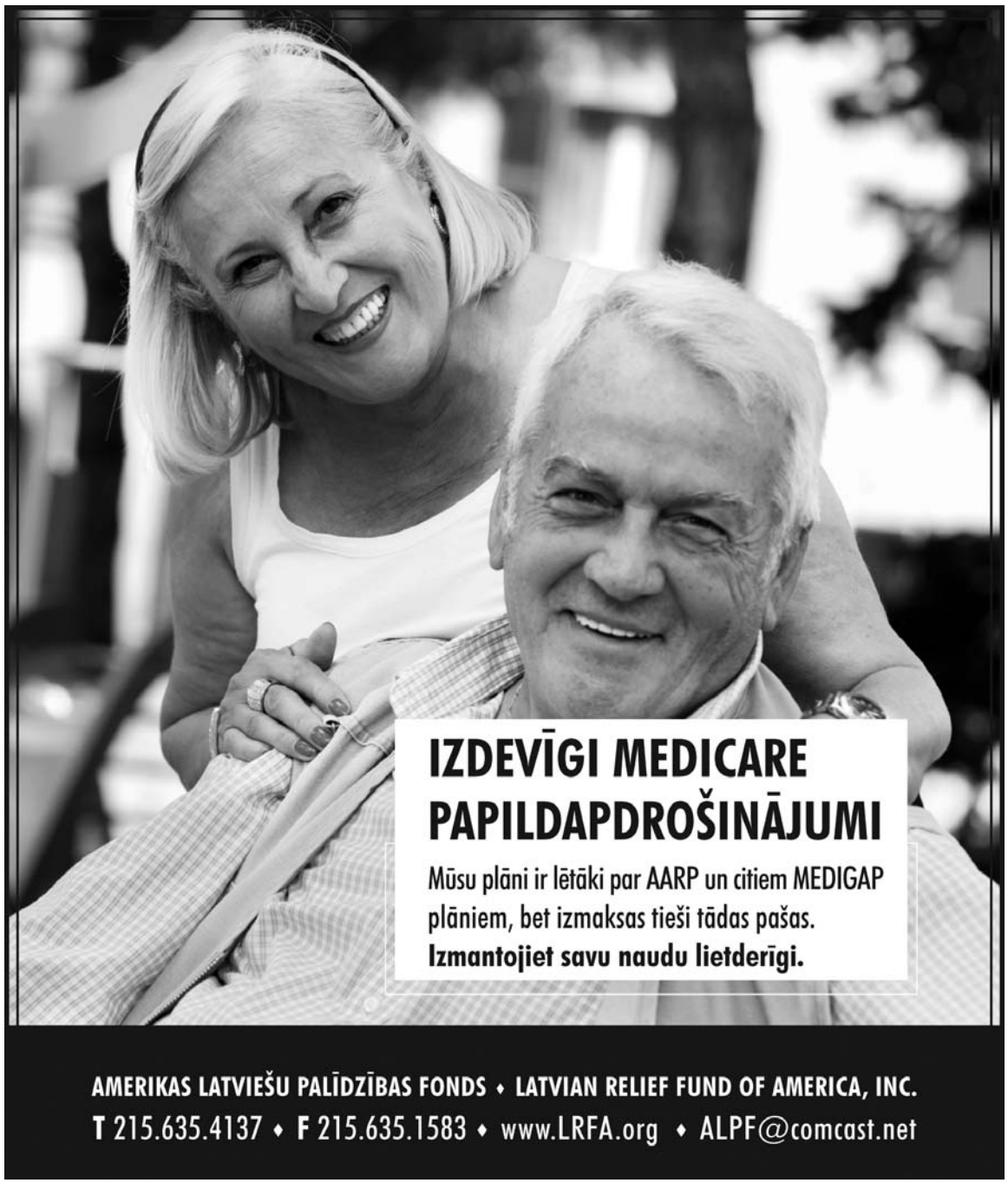

SPORTS

Golfa sezona Amerikā ir sākusies!

Par spīti nelabvēlīgai laika prognozei, *Latvian Happy Hour Club (LHHC)* Čikāgā 24. aprīlī *Balmoral Woods* laukumā ar 8.gadskārtējo golfa turnīru sāka jauno sezonu. No 29 pieteiktajiem spēlētājiem gan ieradās tikai 21, un vēlreiz pierādījās, ka golfistu apgalvojumam „lietus golfa laukumā nekad nelīst" ir zināma patiesība.

Šogad ar ļoti izcilu rezultātu (72) uzvarēja viesis Džejs Fio Rito un ieguva tradicionālo „zaļo jaku". Līdz šim trīs gadus pēc kārtas bija uzvarējis Paulis Reinfelds, bet šoreiz viņam bija jāsamierinās ar otru vietu (79). Roberts Blumbergs, spēlējot ar 36 sitienu handikapu, ieguva pirmo vietu ar rezultātu 63 net. Sieviešu sacensībās sekmīgākā bija Kellija Reinfelde (124).

Rīkotāji bija sagādājuši daudz bagātīgu balvu, kuras piešķīra par dažādiem sasniegumiem. Balvas par tālāko sitienu saņēma Džejs Fio Rito, Alberts Legzdiņš jaunākais un Kellija Reinfelde; par tuvākiem sitieniem bedrītei – Šāns Vinčesters (*Sean Winchester*), A. Legzdiņš jaunākais un K. Reinfelde.

2010. gadā būs vēl septiņi latviešu golfa turnīri:

Detroitas XXI Atklātās latviešu golfa sacīkstes, kuŗās izcīnās ASV kausu, un korporāciju golfa sacensības Detroitā **22. un 23. maijā** – atbildīgais Toms Brože, tālr.: 419- 882-1965; e-pasts: broze@buckeye-express.com DLGA mājaslapa: www.LatvianGolf.com

V. Kores piemiņas turnīrs (Jāņu dienas *Scramble*) Gaŗezerā **19. jūnijā**, atbildīgais Miķelis Kore, tālr.: 269- 244-5031; e-pasts: mkore@adelphia.net un Modris Krautmanis, tālr.: 269-372-2783; e-pasts: kmanismo@sbcglobal.net

41. Ziemeļamerikas meistarsacīkstes Grandrapidos 10. un 11. jūlijā, atbildīgais Jānis Daukšs, tālr.: 616-874-9634; e-pasts: daukss@sbcglobal.net

29. golfistu sabraukums Gaŗezerā 31. jūlijā, atbildīgais – Svens Kīns, tālr.: 312- 755-5603; e-pasts: skins@cookassociates.com

Vidējo valstu meistarsacīkstes Klīvlandē 21. un 22. augustā, atbildīgais – Pēteris Grava, tālr.: 440- 552-4949 un Jānis Eglītis, tālr.: 440-391-9577; e-pasts: janiscle@aol.com

Sietlas latviešu 9. golfa sacensības 11. septembrī, atbildīgais – Rolands Abermanis, tālr.: 425-398-9145; e-pasts: letinsh.rol@verizon.net

13. Lansingas LHH golfa sacīkstes 18. septembrī, atbildīgā Ligita Ķepīte, tālr.: 517- 930-9131; e-pasts: ligita@voyager.net

Jānis Priede,

ALAs Sporta nozares Golfa referents

tālr.: 847-869-3110; e-pasts: jplaides@msn.com

Amerikas latviešu apvienības 57. sporta meistarsacīkstes

ALAs Sporta nozares rīkotās finālspēles **volejbolā, basketbolā un hokejā** notiks *Memorial* dienas nedēļas nogalē 29. un 30. maijā *College of Staten Island 2800 Victory Boulevard, Staten Island NY*. Apmešanās un balles vieta ir mainīta. Balle notiks *The Grand Plaza (23 Nelson Avenue, Staten Island, NY,* tālr.: 718- 967-4034). Viesnīca *Staten Island Hotel* ir slēgta, jaunās viesnīcas, kur apmesties, ir *Comfort Inn (310 Wild Avenue Staten Island, NY*, tālr.: 718-370-8555; $99 + nodoklis) vai *Hampton Inn (1120 South Avenue Staten Island, NY*, tālr.: 718- 477-1600; $119 + nodoklis). Abās vietās ir *American Latvian Association* atlaides cena. Sīkāka informācija atrodama tīmeklī: www.finalspeles.com. Tiem, kuŗiem bija rezervācija *SI Hotel*, istabas ir aizrunātas *Comfort Inn*, bet atkal jāpiesakās, sniedzot informāciju (datumus, adresi, maksāšanas veidu).

Volejbola un basketbola spēles notiks *College of Staten Island,* vispirms basketbola plkst. 8 no rīta abās dienās, hokejs plkst. 6 29. maija vakarā *Staten Island Skating Pavilion (3080 Arthur Kill Road, Staten Island NY*). Sīkāka informācija par hokeju un spēlētāju pieteikšanās, rakstot Mārim Lazdiņam: mlazdins@hotmail.com Pēc hokeja spēles paredzēta tikšanās *Killmeyer's Old Bavarian Inn* vai citur (informācija sekos).

Apbalvošanas ballē 30. maijā spēlēs latviešiem pazīstamais *Bernie's Orchestra*, diskžokejs būs N.O.E. Sākums plkst 8. Pieteikšanās vakariņām ar vai bez *premium open bar,* rakstot Aivaram Bāram: aivars@njkursa.com vai zvanot Jānim Ģigam: 908-931-1228. Balle un vakariņas ar *premium open bar* – $90, balle ar vakariņām – $60, balle ar *premium open bar* – $45; piedalīšanās tikai ballē – $20.

Visi sportisti un skatītāji laipni gaidīti sacensībās un sarīkojumos!

Jānis Ģiga

Uzdevums palika neizpildīts

Latvija – Italija 5:2 (1:1, 1:0, 3:1). Latvijas hokeja izlase Manheimā pasaules meistarsacīkšu priekšsacīkšu B grupas izšķirīgajā spēlē ar grūtībām pieveica Italiju, saglabājot vietu augstākajā līgā un iekļūstot otrā posma sacensībās.

Latvijas vārtus spēlē sargāja Edgars Masaļskis. Jau sacensības pirmajā minūtē Kaspars Daugaviņš vadībā izvirzīja Latviju, 15. minūtē Egers izlīdzināja rezultātu. Otrajā periodā Latvijai vadību atguva Aleksandrs Ņiživijs. Trešajā periodā Latvijai vārtus vēl guva Arvīds Reķis, Kaspars Daugaviņš un Mārtiņš Karsums (tukšos vārtos). Italiešiem otros vārtus guva Džulio Skandela, samazinot starpību līdz 2:3.

Pirms otrā posma sacensībām Latvija bija nonākusi sarežģītā situācijā. Lai izpildītu uzdevumu un iekļūtu ceturtdaļfinālā. Grupas turnīru Latvija vienīgā uzsāka bez punktiem, Šveicei bija seši, Zviedrijai, Čechijai, Kanadai un Norvēģijai pa trīs punktiem. Aprēķini liecināja, ka mūsu hokejistiem divas uzvaras trijās spēlēs var būt par maz, lai nobeigumā ierindotos augstā vietā.

Latvija – Zviedrija 2:4 (1:3, 0:0, 1:1). Latvijas hokeja izlase ar zaudējumu iesāka pasaules meistarsacīkšu otro posmu, sīvā cīņā piekāpjoties Zviedrijas valstsvienībai. Latvijas vārtus spēlē sargāja Edgars Masaļskis, viņš atvairīja 32 metienus. Uz zviedru vārtiem izdarīts 21 metiens.

Jau spēles 31. sekundē Masaļski pārspēja Svensons, pēc 25 sekundēm Mārtiņš Karsums izlīdzināja rezultātu. Pēc četrām minūtēm atguva zviedriem vadību, 15. minūtē Nīlanders trešo reizi raidīja ripu Masaļska sargātajos vārtos. Divas minūtes pirms spēles beigām zviedriem ceturtos vārtus guva Tonijs Martensons.

Zviedrijas hokejisti vienmēr bijuši neērti pretinieki Latvijas izlasei. Tikai pagājušajā gadā Bernē Latvija pirmo reizi pasaules meistarsacīkšu vēsturē pieveica Zviedriju – pēcspēles "bullišos" ar 3:2.

Latvija – Norvēģija 5:0 (0:0, 0:0, 5:0). Otrā posma otrā spēlē Latvija uzvarēja Norvēģijas valstsvienību, saglabājot reālas cerības iekļūt ceturtdaļfinālā. Latvijas izlases vārtsargs Edgars Masaļskis atvairīja 24 metienus. Par labāko spēlētāju Latvijas izlasē tika atzīts Georgijs Pujacs, Norvēģijas izlasē – Jonas Holoss.

Latvijas izlase visus vārtus guva pēdējā trešdaļā – divreiz precīzs bija Jānis Sprukts, pa vieniem vārtiem – Lauris Dārziņš, Mārtiņš Cipulis un Guntis Galviņš.

Latvija – Čechija 1:3 (0:0, 0:2, 1:1). Pasaules hokeja meistarsacīkšu otrā posma izšķirīgajā spēlē pret Čechijas valstsvienību Latvijas hokeja izlase piedzīvoja zaudējumu ar 1:3, tādējādi beidzot dalību šajā turnīrā.

Pirmais periods aizritēja bez vārtu guvuma. Pujacam radās lieliska izdevība izvirzīt mūs vadībā, tomēr veiksme bija čechu pusē. Otrā periodā čehi guva divus vārtus, spēlējot pat skaitliskā mazākumā. Trešā periodā Dārziņam pat izdevās ripu iedabūt vārtos, tomēr pēc atkārtojuma noskatīšanās, tiesneši nolēma vārtu guvumu neieskaitīt. Pečuram izdevās samazināt rezultāta starpību, bet tas arī bija viss. Pretinieki guva trešos vārtus, un spēle beidzās ar čechu uzvaru – 3:1. Mūsu hokejisti neiekļuva ceturtdaļfinālā un izstājās no turnīra.

Latvijas vārtus spēlē sargāja Edgars Masaļskis, kuŗš atvairīja 29 metienus. Latvija spēlē izdarīja 26 metienus, lai gan pēc diviem periodiem Latvija pa pretinieku vārtiem bija metusi tikai desmit reizes. Spēles lielāko daļu Latvijas izlase aizvadīja bez viena no saviem labākajiem uzbrucējiem Mārtiņa Karsuma, kuŗš bija guvis savainojumu. Galvenajam trenerim Oļegam Znarokam sacensības gaitā nācās veikt pārkārtojumus trijniekos. Karsums tikai pēdējā trešdaļā nedaudz iznāca laukumā, taču drīz tika nomainīts, jo nevarēja pilnvērtīgi slidot.

Par Latvijas hokeja izlases labākajiem spēlētājiem 2010.gada pasaules meistarsacīkstēs tika atzīti vārtsargs Edgars Masaļskis, aizsargs Arvīds Reķis un uzbrucējs Herberts Vasiļjevs.

Līdz ar izstāšanos no turnīra Latvijas izlase nav izpildījusi Latvijas Hokeja federācija izvirzīto uzdevumu – iekļūt ceturtdaļfinālā. Latvijai noslēgumā būs 11. vai 12.vieta.

Vērtējot hokejistu meistarības pakāpi, Latvijas izlases vieta ir astoņniekā vai uzreiz aiz tā. Tā ir laba vieta pasaules hokeja elitē un ar to varam lepoties. Turklāt spēku samērs pasaules hokejā arvien vairāk izlīdzinās un ar katru nākamo gadu šo vietu noturēt būs arvien grūtāk. Šajās meistarsacīkstēs grūti klājās pat hokeja *grandiem* – ASV un Somijai.

P. Karlsons

Apbalvojums

Raytheon Company šī gada aprīli izsludināja par matēmatikas un zinātnes mēnesi. Šai sakarībā **Larisai Kreišmanei** (attēlā), *Parker Middle School, Reading MA* skolniecei, *Raytheon* piešķīra $1000 *MathMovesU* stipendiju par projektu, kas apvieno viņas ikdienas intereses ar matēmatiku un zinātni. Larisas projekta nosaukums ir "*Design of the Modern Concert Flute*". Viņa šogad sāka spēlēt flautu sestās klases orķestrī.

Projekts bija *Power Point* prezentācija, kuŗā Larisa deva matēmatisku analīzi par flautas izmēriem un tās skaņas sistēmu. Sakarā ar projektu Larisa apciemoja "*Brannen Brothers Flutemakers*". Tur viņa dabūja redzēt, kā flautas tiek izgatavotas un arī aprunāties ar kompanijas īpašniekiem.

Iesniegtos projektus novērtēja *Scholarship of America* pārstāvji. *Raytheon* arī piešķīra $1000 ziedojumu Larisas skolai *Parker Middle School*. Sacensībās piedalījās 2727 studenti no visas Amerikas un 150 no viņiem saņēma stipendijas.

Sakarā ar *MathMovesU* programu, *Raytheon* katru gadu ziedo $300 000, lai ieinteresētu studentus matēmatikas un zinātnes studijās. Kopš 2005. gada šī progamma ir novērtējusi vairāk nekā 1 000 000 studentus, skolotājus, un vecākus.

Rasma Dinberga

Foto: Imants Urtāns

Siguldā zied purenes